

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕТЕКТИВ

Віталій ЛЕУС

Багатотомне видання

ТОМ 4

СЕКСРАБИНІ ГЛУХИЙ КУТ І У ВБИВЦЬ ПРОКИДАЄТЬСЯ СОВІСТЬ

Повісті, оповідання

Ніжин

**Видавництво “Аспект-Поліграф”
2007**

УДК 82-312.4

ББК 84/4Укр=Укр./-44

Л52

**Серія „Український детектив”
заснована в 2006 році**

Редактор Сергій Дзюба

Леус В.М.

Л52 Український детектив: багатотомне видання. Т.4: Сексрабині. Глухий кут. І у вбивць прокидається совість. Повісті, оповідання. – Ніжин: ТОВ „Видавництво „Аспект-Поліграф”, 2007. – 170с.

ISBN /т.4/

ISBN /Багатотомне видання/

У пошуках кращого життя молоді вродливі дівчата виїжджають до Росії і Туреччини, але потрапляють до місцевих борделей.

Спритні ділки, пообіцявши такий собі земний рай, продали київську квартиру, в якій мешкав самотній інвалід, і привезли його в село, де він незабаром загинув.

Кілька років поспіль вбивця не міг спокійно спати. Та, зрештою, нерви не витримали, і він написав заяву з повинною.

Три гостросюжетні повісті увійшли до четвертого тому детективних творів.

Для широкого кола читачів.

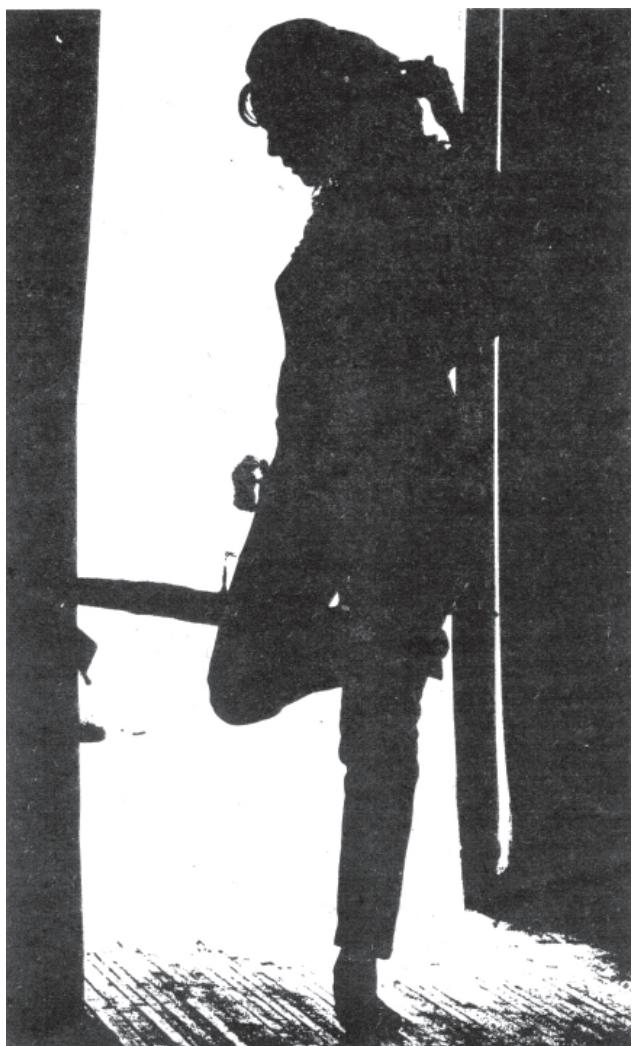
УДК 82-312.4

ББК 84/4Укр=Укр./-44

ISBN 978-966-340-161-4 /Багатотомне видання/

ISBN /Т.4/

© Віталій Леус, 2007

СЕКСРАБИНІ

I.

- Ти знову на обід нічого не приготувала? – роздратовано кинув Сергій, по черзі піднімаючи кришки на порожніх кастролях. – Один час мені здавалося, я тебе навчив смажити картоплю і варити суп!

Суворий, стриманий, небагатослівний Сергій цього разу був, як ніколи, розджоханий – коротко стрижене темно-русе волосся загострилося, немов щітка, продовгувате обличчя видовжилося, відстовбурчені вуха ще дужче відстовбурчлися, а темні очі стали ще темніші.

Двері клацнули лунко – так, неначе в лісовій тиші тріснула суха галузка, переламана об коліно. Сергій, схоже, не збігав східниками, а зістрибував з них. З кожним подоланим поверхом нервові збуджені кроки ставали все глухішими. Жалібно вискнули на заржавілій пружині оббиті цинковою пластиною дерев'яні двері і, зрештою, так вдарилися об коробку, що Інзі на якусь мить здалося, будинок захилітався, немов пароплав на хвилях. Вийшла на балкон, зіпершись на перила, подивилася вниз. Сергій, засунувши руки в кишенні синіх штанів із синтетичної тканини, у жовтій футболці з темно-синім регланом, брів асфальтованою, подекуди вищербленою доріжкою. Він настільки був злющий, що від нього навіть відсахувалися чорні коти, які мирно лежали на каналізаційних люках.

- Козел! Ох, і козел! – Інга послала навздогін осудливий погляд. – І треба ж було її отаким чоловіченьком нагородити! Ну, абсолютно нікуди не придатний, як мовиться, ні в тин, ні в ворота. Певне, сам Сатана його надіслав. З роботи вигнали. Ніхто нікуди брати не хоче. Хоч би з гідністю виконував свої чоловічі обов'язки. Так і тут ніякий. Тъху на тебе!

Інга була у домашніх капцях, короткій міні-спідничці, з-під якої виглядали тутого наліяті ноги. Обличчя, як сливка, чорняве волосся зачесане на лівий бік, під чорними бровами, що вигнулися міні-арочками, двома волошками цвілі блакитні очі. Певне, за них Сергій свого часу і покохав Інгу. Чіткою, граціозною хodoю, певне, так ходять люди, які знають собі ціну, Інга зайшла до вітальні, взяла до рук газету „Оголошення по середах” і, схоже, потонула у м'якому фотелі. Кинула погляд на сторінки помережані дрібним шрифтом. Чого тут тільки не було: послуги населенню, реставрація ванн, професійне виготовлення і монтаж металоконструкцій, пасажирські перевезення, вивчення іноземних мов, євромонт, медичні послуги, косметика, нерухомість, знайомство. „Порядна, чуйна жінка сподівається на зустріч із самотнім самостійним чоловіком без шкідливих звичок...”

- Чи є тепер самостійні чоловіки?! – хмикнула Інга.

Самостійних давно підмели. Є хіба що такі, як у неї. А на фіг кому вони потрібні. Ага, ось – американець: 49 років, високий, успішний, веселий, вірний, обожнює дітей...

- О-о-о, чудово! – вигукнула Інга. – Отже, полюбить і моого Максимка!”

„.... шукає українську, російську жінку віком 25-35 років, чесну...” – Гм! Що значить, чесну? Незайману? Немає зараз таких! Тепер із семи років цноту мухи виїдають! „.... струнку, з довгим волоссям, без дітей...” – Пхі! – обурилась Інга. – Козел! Що значить, без дітей!? Тут дітей любить і раптом без дітей? Забирається геть, козел!

Ось інше: „Мужчина 43 років для інтимних і дружніх зустрічей познайомиться з сексуальною жінкою, квартира є...”

- Цей підходить, - Інга поставила галочку, - при нагоді треба буде зателефонувати...

Невдовзі натрапила на оголошення, яке її неабияк заінтеригувало. На постійну роботу потрібні були молоді симпатичні дівчата, котрі могли б влаштовувати інтелектуальний відпочинок багатим чоловікам.

- Оце воно! – радо вигукнула Інга і набрала зазначений номер.

- Фірма „Екзотик–Денс” слухає вас!

- Я за оголошенням...

- Сподіваємося, ви досить уважно його прочитали?

- Так!

- І відповідаєте всім нашим вимогам?

- Абсолютно.

- В такому разі приїздіть. Наша адреса: Серьожникова, 135, кв.2.

Двері відчинив високого зросту молодий чоловік спортивної статури, на широкому обличчі розплилася м'яка приємна усмішка. На чоло спадало темно-русяве волосся. Світлі сіро-голубі очі дивилися проникливо.

- Вибачте... – Інга від несподіванки аж затинатися почала. – Тут має бути жінка... Я щойно розмовляла з жінкою!

- Не переймайтесь. Яка різниця? Так, дійсно, щойно ви розмовляли з Кариною Це – наша нова співробітниця. Буквально за хвилину перед вашим приходом поїхала на виклик, - на обличчі знову спалахнула грайлива усмішка, яка цього разу обеззброїла Інгу. – Заходьте. Прошу!

У продовгуватому коридорчику, обклеєному новенькими шпалерами, горіло бра. На столі висіло велике люстро й Інга позирки подивилася на себе збоку: середня на зріст, симпатична, на рівні плечі спадало пряме темно-каштанове волосся. Ніс прямий, під вузенькими нафарбованими бровами застигли волошкові очі. Тонкі вуста розплівлися в усмішці.

- Проходьте сюди, - незнайомець показав на м'який зручний фотель. – Будьмо знайомі. Мене звати Вадим, – на обличчі – все така ж усмішка.

... Вадиму Мокрогузу – за тридцять. Один у батьків. З дитинства ріс розумним, допитливим хлопцем. „Не голова, а ходяча енциклопедія”, - мовили про нього сусіди. Вадик мало не щодня „фантазував” новими авантюрними ідеями, користувався ними деякий час, а потім, здебільшого, потрапляв „на гачок” і мусив платити штраф за свої остато-бендерські „штучки”. То він обманював телефони-автомати, доки не впіймався на

міському переговорному пункті, коли розмовляв із Москвою, то „жучки” приладнував до електролічильників, доки енергонагляд не „застукав” на гарячому, то збирав закомпостовані талончики на сьомому маршруті, яким їздив на „Хімволокно”, зазначаючи номер тролейбуса. Отак катається майже рік, доки прискіпливі контролери не впіймали „зайця”. Звідки було знати Вадимові, що компостери два-три рази на місяць міняли...

Тепер Вадик організував фірму, під прикриттям якої надавалися сексуальні послуги заможним людям. Розцінки були такі: одна година – сто гривень, дві – 150, три – двісті п'ятдесяти. Повії отримували сорок відсотків від заробленої суми. Свою діяльність Вадим розпочинав на Мстиславській, згодом зі співмешканкою Оленою Судніковою зняли трикімнатну квартиру на Серъожникова, зареєстрували і відкрили власну фірму.

Коли Вадик познайомив Інгу з обов’язками, вона охоче погодилася. По-перше, отримуватиме насолоду, а по друге, за це ще й платитимуть. Ну де знайти отаку роботу? Хлопці, певне, будуть круті, не такі, як їх козел. Про таке Інга могла тільки мріяти. Потім Вадим розповів, що обслуговувати клієнтів доведеться за різним віковим цензом. Не виключено, вступати в інтимну близькість забажають люди похилого віку, можливо навіть імпотенти. Отже, треба бути до всього готовою – поводитися терпляче, витримано, аби не образити спраглого до „полунічки” добродія. Навпаки потрібно підбадьорювати клієнтів, можливо нетрадиційним шляхом посилити потенцію, тобто застосувати прийоми японської оздоровчої системи шиацу та спеціальні вправи з хатха-йогу. На собі Вадик показав Інзі точки, на які потрібно злегка натискувати. Хатха-йога складається з декількох соціальних вправ, так званих асан. Вадим лягав на килим, згинав ноги в колінах, охоплював руками щиколотки, м’яко перекачувався на животі вперед-назад... Ці вправи Інзі запам’ятувалися трохи важче, але вона інтуїтивно відчула: з часом опанує і хатха-йогу.

У цей час двері прочинилися. До вітальні зайшла дівчина-мулатка: чорне кучеряве волосся, карі очі, глибока, немов у чоловіка, ямочка на підборідді і родимка на правій щоці.

- Добрий день! – з товстих, зімкнутих у рубчик вуст, що наразі розчинилися і нагадали щілинку у вулику, зринуло м’яке привітання.

Інгу спочатку вразило, що ця екзотична панянка вільно розмовляє українською.

„Втім, нічого дивного, - подумала про себе. – На якомусь каналі рідненького телебачення бачила дівчину-мулатку, котра щебетала українською про погоду!”

- Знайомтесь, - сказав Вадим. – Це Карина. Щоправда, ви, - кинув погляд на Інгу, - сьогодні вже з нею спілкувалися по телефону.

„М-да, - подумала Інга. – Куди мені до неї. Такі дівчата в ціні і суперничати з нею буде досить важко!”

За кілька хвилин Інга вже відбула на виклик. Внизу чекало таксі фірми „Ава”. Молодий, чорнявий водій на імення Кеша, зодягнений у темно-синю куртку з плащової тканини, з-під якої виглядав спортивний костюм блакитного кольору, правою ногою натиснув на стартер і старенький „Москвич” покотив містом. Біля міськради вулиця була запруджена людьми. Дебелій міліціонер із копичкою рудого волосся, що вибивалося з-під кашкета, і тупим обличчям помахом палички дав знак зупинитися. Порівнявшись з ментом, Кеша опустив скло.

- Сюди нізязя! – коротко відрубав мент.

- Та бачимо, що „нізязя”, - охоче погодився Кеша і почав вивертати кермо вправо.

- Проти кого вони там виступають? – не втрималася Інга.

- Проти мера і його секретаря, - блимнув безбарвними очима мент.

- Правильно й роблять, - піддакнув Кеша. – Понаживалися, гади. Самі їздять на „БМВ”, носять костюми від Кардена або Версаче, живуть у шикарних віллах. Пам’ятаєш, Інго, як минулого року весь центр розрили?

- Так, пам’ятаю, - мовила супутниця і уточнила: - Це тоді, як бордюри міняли.

- Бордюри були лише ширмою, за якою вони відмивали шалені „бабки”,

- махнув рукою Кеша, коли авто від’їхало від гаїшника. – Це ж треба до такого додуматися! Цим бордюрам, вирубаним із граніту, і віку не було. При комуністах десятки років пролежали. А ці, падлюки, повитягали і повезли на Польщу. Недарма он як жиরують! А візьми секретаря міськради. Місцевим відділом освіти перед цим керував. Вчителі місяцями зарплату не отримували, а він тим часом гроші у банк клав під відсотки. Чимало нахапав! Тільки вони не принесли йому радості. Дружина померла. Йому вже за п’ятдесят, а одружився на двадцятирічній. Її хоч у плуга запрягай, а в нього „черенок” тільки й здатний був попісяти. Терпіла вона, поки трикімнатну квартиру не організував та євромонт не зробив, а потім витурила в три шиї. Вийшла заміж за нормального хлопця, живуть ніби нічого. Ось-ось народжувати має. А то в мене приятель є. Талановитий чолов’яга. Журналіст, письменник. Інтелігентний, порядний, скромний. Колектив його висунув на присвоєння почесного звання – заслуженого журналіста України. То що ж ти думаєш? Потрапили документи до секретаря міської ради. Там треба було підпис поставити. А він – ні в яку!

- Невже йому важко було закарплючку поставити?

- Хабаря вимагав! Долари йому подавай... Згодом під тиском мера все-таки дав „добро”, та коли документи надсилав до облдержадміністрації, певне, зателефонував, мовляв, я підписав, а ви там пригальмуйте – ходу не давайте. До губернатора колеги того журналіста ходили, аби все ж дозволив...

- То як, присвоїли вашому приятелеві заслуженого?

- А дзуськи! Документи повернули назад. Почалася Помаранчева революція. Кучма вже нічого не вирішував, а Ющенко ще не вирішував. Тоді йшла боротьба за владу, вони чистили Авгієві конюшні, тож їм було не до цього. А може, й там у Києві треба було комусь тисячу зелененьких всукати? Звідки я знаю, - зітхнув Кеша. – Ну ти мені скажи, де в порядної людини зараз ті гроші? Вклади одібрали, потім організували довірчі товариства і страхові компанії. Вдруге народ обібрали...

За поворотом виструнчився готель „Градецький”, у якому розміщувалася букмекерська контора „Плюс-мінус”.

- Ось ми і приїхали, - Кеша під'їхав прямо до вхідних дверей. – Тільки чуєш: на годинку. І не більше. Зрозуміла? Якщо розохотиться, додаткова плата.

Двері до офісу були прочинені

- Дозвольте? – Інга ніжно всміхнулася. – Фірма „Екзотик-Денс” рада вас вітати. До речі, у вас робочий день закінчився?

- О-о-о, чудово! – радо вигукнув ще не старий, хоч і до дідька лисий добродій. – За свідків не хвилюйтесь. Немає нікого. У нас сьогодні короткий робочий день – директор відкоркував пляшку шампанського.

- Даруйте, на робочому місці нам пити категорично заборонено, - Інга лагідно доторкнулася до його руки.

- Але в мене сьогодні – п’ятдесятиріччя! Самі розумієте, такий день...

- О-о-о, в такому разі, я вітаю вас. Ну, хіба що один келих.

... Небавом щоки спалахнули вогнем і, схоже, Інга вся горіла жаским полум’ям. Сама не знала – від випитого, чи від шаленого кохання, чи можливо від думки про те, що увечері, яким би її чоловік не був цапом, доведеться давати усне пояснення – де і з ким була та що робила протягом дня. Що йому відповісти, Інга вже вирішила: скаже, влаштувалася працювати диспетчером в одній фірмі – приймає замовлення на пасажирські перевезення.

... Інга щойно повернулася з виклику. Освіжила обличчя, відчинила холодильник, дістала пляшку мандаринового соку. „Ну й гад же трапився, - завважила про себе. – Вже думала, що й матку вирве. Вчора на імпотента нарвалася. Майже цілу годину масажувала, заки до кондіції довела. Сьогодні ж у таку халепу вскочила, що на весь день стачить”. Не опустилася, а прямо впала у фотель. Заплющила карі очі. Кожен нерв бринів, немов струна. Це ж треба на такого гіганта натрапити! А що, якби в її чоловіка такий попався? Кулька там у нього вшита, чи що? Пригадала одного. Також її добряче вимучив. Так тому на зоні кульку в пеніс ушили. Жінки сходили з розуму! Мабуть, і в цього таке. Тільки ж не спитаєш... Увімкнула стиха магнітофон, заплющила очі. Симпатичний єврейчик наспіював про киянку. Ніяк не могла заспокоїтися. Між ногами щеміло і пекло, неначе хто металевою щіткою натер. Розтулила ноги, потім випростала, замилувалася.

Дві дивовижно красиві ноги могли будь-яке серце підкорити! Задзвонив телефон.

- Відпочивай, - кинув поглядом на Інгу Вадим. – Я візьму трубку. Так-так... Наша фірма – солідна. Ми тримаємо марку. Так... „Рекламацій” поки що не надходило, - Вадик ще трохи послухав і додав: - Чекайте, зараз буде!

Увійшов до зали, зупинив погляд на Інзі. М'яке крісло, тиха музика, що жебоніла джерельним струмочком, зробили своє. Жінка не зчулася, як задрімала.

- Зайчику, ти спиш? – наслухала поряд голос Мокрогуза.

Інга стрепенулася, розплющила очі.

- Ой, як я злякалася, - видихнула давкے повітря. – Мені здалося, що чую голос свого чоловіка.

- Щойно зателефонували з готелю „Придеснянський”. Там один солідний бізнесмен бажає провести децицю часу із гарною молодичкою. Справа в тому, що в нього цейтнот – лише одна година. Потім виїжджає до Борисполя, там у нього о третій літак на Амстердам...

- Вадим, розумієте, я не хочу ганьбити високу марку нашої фірми. Я щойно від клієнта. Вимучив мерзотник! Між ногами пече, ніби хто перцем натер!

- Виручай, дорогенька. Ти ж бачиш, усі на завданні. Я послав би мулатку, та вона щойно відбула на виклик.

- Гаразд, - мовила Інга, - я зараз, а про себе подумала: „Іноземець, може розщедриться на сотню баксів”.

Кеша кинув на ходу:

- Я внизу!

Інга вийшла на подвір'я. Напарник відчинив дверцята автівки.

- Яка уважність, - м'яко усміхнулась. – Справжній кавалер!

- Така в мене робота. Пильную, аби на тебе жодна пилинка не впала...

...Щастя, яке так раптово усміхнулося Інзі, тривало недовго.. Одного разу, повернувшись з виклику, вона застала Вадима у невеселому настрої.

- Справи наші кепські, - суворо резюмував, - менти прищемили нам хвоста. Фірму закриваємо. Та не переймайтесь. Всі, хто хоче і надалі працювати у цьому напрямку, мають їхати до Москви. Там, у білокам'яній, сфера інтимних послуг поставлена на соліднішому рівні. Нею користуються не лише бізнесмени, а й можновладці, дипломати, політики.

- Ух, ти! – вирвалося у котроїсь із дівчат. – А як же з паспортами?

- Наши українські паспорти проходять. Дорогу ми оплачуємо. Працюєте досхочу. Якщо комусь не сподобається, будь-коли можете повернутися додому. Хочу зазначити, повертатиметеся з мішком грошей. Росія – багата держава! Це не те, що наша смердюча Україна з її чорноземом та гноєм. У Росії – нафта, газ, золото! Там бізнесмени з тугими гаманцями, там круться

великі грошенята. Мешкатимете на приватних квартирах, харчуватиметеся безкоштовно.

- Скажіть, за якою адресою нам їхати?

- Жодних адрес, - Вадим махнув рукою, немов відрубав. – Як тільки ми придбаємо квитки, негайно телефонуємо до Москви, повідомляємо номер вагона, купе. Вас на пероні зустрінуть представники фірми і негайно доставлять на квартиру. Виїзд завтра о другій половині дня. Зараз протягом доби кожна з вас повинна заагітувати ще одну дівчину. Умови знаєте: приємна зовнішність, терплячість, поступливість і щоб не „косила” під дурочку. Зрозуміло, так?

Інга пригадала: якось на одній вечірці у подружки познайомилася з вродливою дівчиною. Звали її Оксана. Була вона з якогось приміського села – чи то Стольне, чи Блистова. Дівчисько скаржилося на безгрошів'я, мовляв, нещодавно познайомилася з гарним хлопцем Ростиславом. Щоправда, раніше Оксані пропонували роботу в одній фірмі, навіть з виїздом за кордон, але з інтимом. Вона не погодилася. Розпитувала в Інги, чи не знає та, де б можна було влаштуватися на нормальну роботу.

Що ж, Інга знайшла у сумочці телефон – Оксана квартирувала у своєї тітки. Подзвонила – і досить вчасно! Слухавку взяла Оксана, котра з сумом у серці розповіла, що днями сидить без роботи, вже ладна нужники чистити, аби якусь копійку заробити. Інга запропонувала зустрітися. Розповіла, що набирається група дівчат для роботи в Москві – на овочевому ринку. Оксана відразу погодилася. Тільки ось гроші на дорогу катма. Хіба що Ростислав може позичити, вчора він зарплату отримав.

„Про що мова? – Інга поклала руку на плече. – Квиток тобі куплять, гроші заробиш, одразу розплатишся”.

Наступного вечора всі дівчата були у зборі. Вадим допоміг зайти у купе, заніс речі – валізу з одягом, на дорогу взяли трохи харчів. На хвилину присів, потім підвісся, потиснув руки.

- Ну, дівчата, щасливої дороги. I... – помахав рукою на прощання. – До зустрічі у білокам'яній!

Оксана підперла рукою голову і дивилася у вікно. За маленьким вагонним віконцем розтанув вокзал, універмаг, таксі, яке очікувало на пасажирів, змигували одноповерхові дерев'яні приватні будиночки. З кожною хвилиною поїзд набирає розгін.

- Приими руку. Чого засумувала? – Оксана наслухала поряд голос.

Вони щойно познайомилися. Це була Наталка.

- Та й правда. Чого журитися? Не сподобається, повернемося додому, - додала Інга.

Оксана сумувала, що не встигла попередити Ростислава – терміново поїхав у відрядження. Повернеться, а її й слід пропав. Це ж треба! „Нічого, - розраювала сама себе, - приїду, одразу зателефоную.” Принаймні, на

телефон коштів вистачить. Виrushала Оксана до Москви працювати реалізатором. Цікаво, як у неї піде ота торгівля? Минулого року пробувала продавати овочі на Черняхівському центральному ринку. Влаштувалася до одного бізнесмена, що торгував полуницями. Коли брав на роботу, ніби медом по вустах мазав. А наступного дня заявив: „Продавати повинні все, що ми завеземо. Залишений товар на наступний день зіпсується, і ніякий дурень уже його не візьме. А тому юстимете ви, або, в кращому випадку, заплатите гроши.“ Так воно і вийшло. Як уже Оксана не припрошуvala покупців, як вона їм не усміхалася, як не благала, брали неохоче. Оштрафував бізнесмен та ще й накричав. Оксана звідтоді зареклася більше ніколи не торгувати. І ось знову маєш. Погодилася на реалізатора та ще й овочів. І що ж вона продаватиме? Ну, можливо, апельсини, банани, лимони. Такий товар – то ще півбіди. Цей і місяць лежатиме – не зіпсується. Ну нейти ж їй офіціанткою у нічний бар чи стриптизеркою!

- Бери чару! Заснула чи що? – поряд пролунав наполегливий голос Карини.

Оксана з вікна перевела погляд на столик, вщерть заставлений наїдками та напоями.

- Дівчата, виголошу тост! – Інга підняла чарку. – Якось я йшла вулицею і наслухала такий діалог: „Дівчино,“ – звернувся один чоловік до юнки. „А ви впевнені?“ – грайливо відповіла та. „Жінко!“ – „А ви перевіряли?“ – „Хвилиночку.“ – „А ви встигнете“ – „А чи довго вміючи?“ – „Так, уміючи довго...“ – усміхнулася вона. „Ну, як-небудь... – відповів чолов'яга. „Як-небудь я зі своїм чоловіком можу..“

Гомеричний сміх вибухнув у купе. Сміялася і Оксана, витираючи на очах непрохані сльози.

- Так давайте ж, дівчата, щоб ми з вами працювали не як-небудь, а посправжньому!

Оксана мовчки подивилася на Інгу: дивно, про що вона говорить, куди хилить? Втім, спиртне розчинилося в тілі, ій наразі зробилося спекотно. Потім Оксана випила ще, згодом дівчата пішли до тамбуру курити, а вона прибрала на столі, розіслала ліжко, підбила подушку, зодягла спортивний костюм і прилягла. На столику лежала якась газета. Оксана розгорнула – це була „Кримінальна хроніка“. Почала читати першу публікацію, що впала в очі. Називалася „Злочинний літопис“ . „Гм. Дивно... Це ж треба, - мовила про себе. – Сіамський король за смерть дочки наказав убити три тисячі своїх підлеглих. А інший, „божок“ – намісник у Сирії та Лівані Ахмед-паша Аль Яzzar, перенервувавши від суперечки з однією зі своїх дружин, наказав живцем спалити увесь гарем. Який жах! А ось іще. Найжорстокіший податок брався завойовниками Пешавара. Протягом двадцяти з лишком років, вони щорічно вимагали по сотні відрізаних голів. „Боже, яке дикунство!“ – вигукнула про себе Оксана і відклала газету.

У цей час до купе повернулися дівчата.

„Ох, і накурилися! – усміхнулася про себе Оксана. – Правильно підмічено: чоловіки люблять очима, а жінки не вухами, як це прийнято було донедавна вважати, а носом. Як можна покохати, коли з рота тхне отаким неприємним запахом?”

- Ти вже спиш, Оксано? – запитала Карина.

- Дрімаю, – обізвалася дівчина.

- Лягаємо й ми, – додала Інга. – Завтра вранці розлежуватися ніколи.

Поїзд приходить о шостій.

II.

- Галю, вставай! Ну, Галино? – мама злегенька доторкнулася оголеної руки. – Гриць Кириндась уже погнав.

- Ну, м...мамо. Я полежу ще одну хвилиночку. Одну... – Галина потягнула на себе ковдру і вкрилася з головою.

- Не сьогодні – завтра задощить, отоді й відіспишся.

„М-да, з цими клятими гусьми відіспишся” – мовила про себе Галина і скинула ковдру.

Ноги оголилися до пупка. Рівні, мов струна, налляті молодечою силою та здоров'ям. Відкинула сорочку, вибігла на подвір'я. На лавочці стояли відра з холодною водою – батько щойно витягнув із колодязя. Набрала пригорщу, хлюпнула на кругловиде, мов соняшникова голівка, обличчя раз, вдруге... Обличчя наразі освіжилося.

- Ходи-но снідати! – мама поставила на стіл яєчню з салом, кружку парного молока, поклала скибку чорного хліба і щойноспечених домашніх коржиків.

Галина з'їла сніданок залюбки, а коржики поклада до кишені платтячка.

- Ану гиля, гиля! – змахнула продовгуватою лозиною.

Зачувши знайомий оклик, довготелесий гусак, витягнувши ще вище шию, очолив стадо і гуси вервекою потягнулися за своїм ватажком. Весь барвистий луг був залитий морем сонячного світла. Гая на повні груди вдихнула свіже повітря, настояне на запахах різnotрав'я, відчула гострий запах полину, який ріс обабіч дороги. Прошкуючи, тонкою лозиною зрізуvalа колючі голівки на довготелесих будяках. Вийшовши на привільний луг, гуси наразі розбрелися, змішалися зі стадом, яке щойно пригнав Гриць Кириндась.

- Ходи-но сюди! – Гриць довгим пальцем поманив до себе Галину.

Він примостиився під розлогим кущем калини. Гая підійшла, привіталася.

- Хотіла ще поспати, так через тебе і мене мама спровадила, – кинула роздратовано.

- Ось лягай і спи, хоч до самого вечора, – мовив Гриць.

- Еге ж. Спи. На сирій землі. Щоб болячки якоїсь нажити.

- Чекай, я соломи принесу.

Неподалік жовтим відливом щетинилося тільки-но скошене озиме поле. Хліба вже обмолотили, зерно доставили на тік, а солому застогували і відтак вона гороїжилася у скіртах. Гриць насмикав запашної, злегенька просякнutoї вранішніми росами, соломи, приніс оберемок, розіслав під кущем.

- Тепер лягай! – скомандував.

Галина, ще ні про що не здогадуючись, покірно лягла на м'яку солом'яну подушку, яка встигла пройнятися мишачим духом. Випростала ноги, заплющила очі. Сонце ніжно виціловувало біле, немов скупане у молоці, обличчя. Десь в сивому пониззі молодими крилами злегенька пролопотів стриножений вітерець, обдав, неначе літеплом. Раптом сполохано загелготали гуси. Галина розплющила очі, підвела голівку. Поряд лежав Гриць – кашкет набакир, каштанове волосся квіткою вибилося на чоло, на білих, немов квасолинках, зубах лежало житнє стебельце.

- Ти чому злякалася?

Перевела погляд на луг. Білогрудий лелека, здійснивши коло, тріпочучи крилами, повільно, немов парашутист, спускався на зелений килим. Ось він обіперся цибатими ногами, озирнувся довкруж і пішов лугом у пошуках їжі. Та раптом лелека схопив велетенську, як блюдечко, жабу, змахнув крилами і здійнявся у блакитний простір. Галина знову опустила голову на пахку солому, заплющила ясні очі, сонце злизувало на вустах свіжість. Не зчулася, як і задрімала. Скільки отак пролежала, не знає. Відчула, як на неї щось натиснуло. Розплющила очі і побачила перед собою обличчя Гриця зrudими покрапинами. Вони нагадували гороб'яче яйце. Саме в цю мить, коли Гая розплющила очі, Гриць обдав її розпащілі вуста спраглим поцілунком. Галина раптово спохопилася, та він утримав її в руках.

- Ану йди геть звідси, а то ще люди побачать!

- А поряд з нами нікого немає. Ми – самі! Одні не лише тут, а й у цілому світі!

Галина недовірливим поглядом окинула луг, але крім гусей та лелеки, що чинно походжав віддаля, не побачила нікого.

Гриць гладив її бронзовілі ноги, знову наблизився до вуст і прошепотів:

- Тумба, тумба, тумба си, ти ж казала, що даси...

- І нічого я тобі не дам, - гнівно вигукнула Галинка. – Шуруй звідси!

- Того меду, що спереду, а я тобі – ковбаси...

Наразі Гриць відчув у собі приплів якоїсь раніше незнаної чоловічої сили, яка не дає спокою, примушує тримтіти. Він знову, але цього разу вже рішуче поцілував вуста і, як дівчина не пручалася, нервовим порухом скинув трусики і, немов ніж у масло, увійшов у неї.

Біль такий був несподіваний, раптовий і дітклівий, що Гая закричала не своїм голосом:

- Ой-й-й!!!

Луна ударом батога прокотилася над принишкливим лугом. Гуси настільки перелякалися того крику, що від страху аж попригинали голівки, немовби заніміли, а коли все стихло, дружно загелготали. Зрештою, заспокоїлися, тріпнули крилами і знову мирно пощипували траву. Після осатанілого дикого болю до Галини прийшло нове незвідане відчуття. Йй наразі зробилося так гарно-гарно. Такого вона ще ніколи не відчувала. Галині здалося, що вона зробилася легенька-легенька, мов пір'їнка, і літає у блакитному піднебесі.

- Ану, що ви тут робите! – гнівно вигукнув поряд Василько Бондар. – Гуси, он у шкоду побрели!

Наступного ранку Гриць забарився і те ж саме, що вчора Киринда, сьогодні зробив із нею Василько Бондар. Обидва підлітки не приховували своїх „подвигів“ і невзабарі про те, що Галина дає того „меду, що спереду“, дізналися всі сільські хлопчаки. Всі вони по черзі у неї перебували в „гостях“. У селі, в якому мешкала Галя, була лише восьмирічна школа і тому середню освіту вона здобувала в сусідньому селі. Про її „палке“ кохання невдовзі дізналися хлопці з сусідніх сіл, які приїздили на навчання. Тепер, щовечора, осідлавши велосипед, вони приїздили кохатися з Галиною. Дізналися і вчителі, і батьки. Мама спочатку grimала, та з часом змирилася, мовляв, що вдіш – тепер уже не затушиш. Відтак особливого бажання до науки не було – в голові стояли одні хлопці – одинадцятьрічку ледь-ледь закінчили з самими „трійками“.

Якраз електрифікували село. Спочатку привезли обсмолені дерев’яні стовпи, цементовані підпори. А небавом заявилися і самі електрики. Удень вони працювали, а увечері, остограмившись „для хоробрості“, приходили до сільського клубу підкорювати серця місцевих красунь. Того чорнявого Миколу, в морському тільнику, з блакитними очима, чорним волоссям, Галина виокремила одразу.

- Він буде моїм! – авторитетно заявила подругам. – І не смійте до нього наблизатися. Пику наточу!

Дівчата пам’ятали її вибрики, а ще нервову, непоступливу вдачу. Вона затято сварилася, завжди перекрикувала своїх співрозмовниць, прагнула вибрехатися, викрутитись з будь-якого становища. Дівчата її недолюблювали, але з нею рахувалися, а інші просто побоювалися. Вона могла таке ляпнути, що не приведи Господи!

Тільки-но заграли дамський вальс, Галина одразу підійшла до красивого незнайомця. Згодом вони танцювали увесь вечір, а потім кавалер пішов проводжати її додому. Церемонитися не збиралася – з першого разу і віддалася. Галина тоді вже працювала на тваринницькій фермі. Кохалися до того часу, доки під двір не під’їхала автомашина з доярками. Водій – баламут Гриць Киринда – забачивши Галину в парі, оскалив білозубу посмішку і задиристо кинув:

- Галино! Карету подано. Прошу!

Галя хутенько забігла до хати, переодяглася в робочий одяг і разом з доярками поїхала до літнього молочного табору.

Все йшло ніби й на добре. Галина відверто натякала Миколі про весілля. Той спершу погодився. Та масла у вогонь підлила господиня, в якої квартирував Микола, гостроязика тітка Оришка. Вона й розповіла юнакові про всі Галинині походеньки. Певно, в такий спосіб прагнула відбити у Миколи Галину, аби він одружився на її худій, немов дошка, витрішкуватій Марусі. А тут ще й путівка Галі трапилася, як одній із найкращих комсомольських доярок. Путівка та була до будинку відпочинку, який знаходився не де-небудь, а під самою Ригою. Як уже Микола не вмовляв її не їхати, вона ні в яку. Того дня, як тільки Галина відбула з села, Микола забрав свої манатки і чкурнув із села. Повернулася Галя з Риги, а його вже й сліду немає...

Хто хоч один раз у житті спізняв солодкий до неймовірності трунок кохання, того вже не зупиниш ніколи, воно неначе мара, кожного дня ходитиме за тобою. Так трапилося і з Галиною. Їде в автобусі, неодмінно вмощується на передньому місці поряд з водієм, зав'язує ниточку розмови, яка згодом зав'язується в морський вузол. А невдовзі, коли останні пасажири залишають салон, тут же, на задньому сидінні, й кохаються. Якось вірменські будівельники асфальтували дорогу до села, познайомилася і з ними. Любощі були шаленими. Коли ті поїхали, кохалася з чоловіками з свого села. Її товкли, немов курку, всі чоловіки віком від двадцяти до шістдесяти років. У селі не було жодного мужчини, який би не пройшов „сексуальні“ університети Галини.

Доїти корів – справа не з легких. Це Галя особливо відчула, коли ночі пролітали в солодких любощах, а дні – в тяжкій роботі. Якось на вихідні до села заявився копишиній коханець Галини – Богдан Замула, який працював в райкомі комсомолу. Увечері після кіно пішов проводжати.

- Ти думаєш, я оце тобі задарма буду віддаватися? – зрештою, не стерпіла Галина.

- Що ти маєш на увазі? – уточнив Богдан.

- Ти був у мене? – запитала Галина і тут же відповіла: - Був. І не раз. Якщо бажаєш погостювати ще, влаштуй мене в якусь школу піонервожатою.

- Ну, сама розумієш, я тебе в райцентрі влаштувати не зможу.

- А я і не прошу в райцентрі. Хай це буде якесь найвіддаленіше село, найзадрипаніша школа! Мені аби з'їхати зі свого села. Можливо, я б там заміж вийшла...

Богдан тоді почав прохати першого секретаря райкому комсомолу, аби той влаштував на роботу його коханку. Не вгавав, доки перший не виручив підлеглого...

Село виявилося мальовничим – поряд озеро, ліс. Школа-восьмирічка,

дітей – близько сотні. У селі діяв льонозавод. Чоловіків було – греблю гати!

Минув рік. Галина вийшла на районну орбіту. Для любоців її запрошували на всілякі комсомольські збори, конференції, наради, інколи навіть з виїздом з обласного центру. З часом до району прибув у відрядження журналіст однієї з московських газет Валерій Воробйов. Його познайомили з Галею, наказавши тій належно „обслугити” гостя. Галина була рада старатися. Вона настільки сподобалася столичному писаці, що той не відмовився з нею покохатися. Йому було просто цікаво, настільки її гарно змалювали райкомівські працівники. Потім сталося так, що журналіст Валерій через рік знову заявився у ці краї. Сам він був незугарний. Йому було важко зйтися з дівчиною і займатися інтимом. З Галиною ж усе було навпаки – легко і просто, ніби вони займалися цим все життя! Гая тримала ніс за вітром. Думка прийшла раптово і несподівано, немов сніг на зелене листя. А чому б їй не обкрутити московського журналіста, не одружити на собі і перебратися до Москви? А те, що незугарний – наплювати! У столиці для любоців можна знайти тисячі красенів, аби тільки твоє бажання... Спакувала Галина валізу – мати зарізала дві гуски, набрала картоплі, домашнього молока, сиру, добрячий шматок українського сала і поїхала до зореносної. І яке ж було здивування Валерія, коли він відчинив двері, а на порозі – сільська красуня! Подітися було нікуди:

- Заходь, коли приїхала!

Після первого разу гостювала вдруге, а потім і втретє. Серце столичного журналіста – не камінь. Після кількох наїздів таки залишив коханку в себе. Мешкали у трикімнатній квартирі разом з батьками. Незабаром народився син – Ігорем назвали. Освіти в Галини бракувало – кілька разів намагалася вступити до столичного вузу, та марно. Її одразу ж „зрізали” на першому екзамені. Журналіст влаштував дружину продавцем у газетний кіоск. Нагода познайомитися з новими чоловіками траплялася мало не щодня. Галина таких нагод не минала. Валерій помітив, що в обід дружина не приходить додому, хоч кіоск стояв поряд із будинком, в якому мешкала. Увечері також затримувалася. На чоловікові запитання пояснисти ситуацію нервово відповідала: „Була у подруги”, „На нараді”, „На зборах”. Кожного разу вона вигадувала все нові причини – брехала творчо. Не раз вагітніла, але робила аборті...

Згодом друзі та колеги почали відверто говорити Валерію про те, що бачили Галину як не в кафе, то у кінотеатрі з чоловіками. Познайомилася з одним грошовитим бороданем – викладав у вузі. А в неробочий час вдома влаштовував консультації, писав курсові та дипломні студентам. Розпочиналося все з невинних презентів. Галина йому – газету чи журнал дефіцитний, а він їй – коробку цукерок, французькі парфуми або якусь дитячу забавку. Потім Гая, коли вдома не було професорової дружини, опинилася

в його ліжку, завагітніла. Від неприємностей знову врятував аборт. Чоловік здогадувався, дорікав. Почалися сварки часом хтось із подружжя і за ніж хапався... А одного разу Галина навіть хотіла вкоротити віку Валерію сокирою, якою на кухні рубала м'ясо. Уже потім сама зізналася: „Ти так солодко спав. І сокира на кухні стояла...” Кохання з професором невзабарі пуснуло, мов мильна бульбашка, коли дружина вдома застала в ліжку свого благовірного з Галиною, яку він напередодні ще й кумою взяв...

... Спливли роки. Син Ігор виріс, відслужив у війську, вступив до вузу і, одружившись, пішов жити в прийми. Валерій, який вів у газеті рубрику „Подружимось, покохаемось”, сам взяв шлюб із вдовою і перейшов до неї жити. І залишилася Галина одна-однінька у трикімнатній квартирі. Саме закінчувалася перебудова, на очах розпався Радянський Союз, і закрутилася така веремія, що вгорі, що внизу – нелегко й передати! Кожний робив, що хотів і як хотів. На поверхню, немов ведмеді після тривалої зимової сплячки, повилазили шахраї, злодії, грабіжники, проститутки, бандити, п’яниці, наркомани і всяка шпана. У своїй квартирі – добре, що ніхто не заважав – Галина спочатку приймала коханців. Платили баксами та й немалими. Згодом відкрила міні-бордель. Мало не в усій європейській частині колишнього Радянського Союзу мала агентів, які постачали „живий товар”. Якось побувала на батьківщині, у своєму селі, де в дитинстві позбулася цноти, у Черняхівську зустрілася зі своїм коханцем Вадимом Мокрогузом. Випили по чарчині, трахнулися і твердо домовилися, що він постачатиме дівчат для її борделю. Відтак у кримінальних колах Галину Воробйову знали, як Олену Мутну. І ось перша партія „живого товару” прибула з України до Москви.

III.

Москва зустріла дівчат воїтину північною негодою. З кошлатого, зафарбованого у темні кольори неба, сипався колючий осінній дощ. Дерева зронили черлене листя і безпорадно розмахували під дужим поривом вітру чорними змокрілими гілками. З теплого, охайногого, з чистими фіранками і нехай дешевенськими, але новенькими килимками вагона, виходити аж ніяк не хотілося.

- Черняхівські? – на порозі купе постали два величезні амбалі.
- Так, – мовила Інга. Інші дівчата ствердно кивнули головами.
- Москва вас рада зустріти! – на смаглявому видовженому обличчі блискавкою спалахнув усміх.

- Давайте речі, ми вам допоможемо, – додав інший з карими очима і тонким із горбинкою носом.

Окинувши струнку поставу мулатки Карини, він не стримався:

- О-о-о, чудово! Такий товар у нас завжди в ходу. Користуватимешся

особливим попитом. Додому повернешся в золоті!

Дівчат запросили до джипа темно-синього кольору. У салоні автомашини було тепло і затишно. Якась примітивна артистка на рівні художньої самодіяльності деренчливим голосом виспівувала про вірне кохання. Інгу посадили на передньому сидінні. За кермом вмостилася моложава жінка: на овальному обличчі виділялися великі карі очі, на плечі спадало темно-русяве волосся. Зодягнена у зелено-синій джемпер і сіро-зелені джинсові штани, на ногах виднілися чорні осінні черевики зі шкірозамінника. Нічого особливого. Інга подумала, що їм тут, у Москві, також, певне, несолодко живеться. Оксану з Кариною посадили на задньому сидінні. Обіч по боках, так, ніби, щоб дівчата не здумали тікати, сіли обидва гевели. Було тісно і трохи не зручно. Крізь тканину Оксана з Кариною відчули пружке сильне тіло, налляте здоров'ям і бажанням до кохання. Дівчатам наразі зробилося страшно. „Боже, куди я потрапила?“ – подумала Оксана. Цієї ж миті джип рушив з місця і хутко помчав незнайомими вулицями чужого міста навстріч осінній непрогляді. Коли виїжджали з Черняхівська, було тепло, сонечно, під ногами м'яким килимом слалося жовте листя, а тут ніби глуха пізня осінь. Здається, сама погода проникла у стривожені душі дівчат, на серці зробилося сумно і боляче.

За вікном мигтіли назви гастрономів, кафе, фірм, ресторанів. Чималенько надписів було виконано іноземною мовою, та дівчата не дуже придивлялись. Сум, який раптово проник у їхні душі, так само несподівано і розвіявся. Та й насправді, чому це вони раптом зажурились? Головне, тепер у них буде робота, з'являться бакси. Дивись, повернуться додому з мішком грошей, вступлять на навчання до платних вузів, матимуть вищу освіту, тож опісля, у Черняхівську, влаштуються на роботу. Можливо навіть до податкової інспекції, там, правда, працюють до восьми, а інколи й до десяти, проте гроші лопатами загрібають.

Автомашина зупинилася біля висотного будинку.

- Приїхали, - коротко мовила жінка-водій і вимкнула радіо.

Безшумний ліфт підняв їх на шостий поверх. Жінка дісталася ключі, відімкнула двері. На одностулкових дверях, пофарбованих у холодний зелений колір, значилася цифра 171. З внутрішнього боку двері були оббиті чорним дерматином. Передпокій являв собою довгий коридор, що вів до вітальні та опочивальні. Оксана кинула позирки – два односпальні ліжка, неподалік, у кутку, тулився високий холодильник, вздовж стіни стояла меблева стінка темно-каштанового кольору. Праворуч від входу розлігся диван із дерев'яними стінками, покритий різокольоровим покривалом. На стіні у різьблений оправі висіло старовинне дзеркало. З вітальні двері вели на засклений балкон. У кухні, ліворуч від входу, виднілася прибита до стіни поличка, на ній стояв дисковий світлого кольору телефон. Вздовж правої стіни виструнчилася кухонна стінка з вмонтованими у ній газовою плитою і

раковиною. Стінки у ванні були пофарбовані білілом, яке деінде встигло облізти. У вітальні було кілька дівчат, які переглядали телевізорну програму. Одна з них – худорлява, з темним коротким волоссям, зодягнена у коротку велюрову спідничку і салатову футболку,увесь час перемикала канал наладки. Інші обурювалися, просили дати можливість переглянути еротичний фільм.

- Розташуйтесь, дівчата, і почувайтесь, як вдома, - добулася на слово жінка, котра керманила автомашину. – До речі, давайте знайомитися. Я – ваша господиня Олена Мутна. Поряд зі мною, - кинула поглядом на світлорусу з товстими бровами і тонкими вустами, зодягнену в брючний костюм з коричневою смужкою – наша „мамочка“ Марині Філі. Спочатку ви повинні віддати мені ваші українські паспорти. Вони, тут, у Москві, просто ні до чого. У білокам’яній кращі не ходити з українськими паспортами. При перевірці документів міліція неодмінно вас доставить до приймальника-роздільника. У ньому ви перебуватимете протягом місяця, доки менти не з’ясують, хто ви такі і з якою метою прибули до Москви. Тепер стосовно того, чим ви тут будете займатися. Відповідь однозначна – проституцією! Ви обслуговуватимете багатих клієнтів!

- Як проституцією?! – Оксана перепитала, перелякані очі заокруглились, немов яблука. Здавалося, ось-ось вони викотяться з орбіт. – Мені сказали, я буду реалізатором на овочевому ринку.

- Про реалізаторів відразу забудьте! Ще раз підкреслю: вступатимете в інтимні стосунки з дуже багатими і відомими людьми – пеститимете дипломатів, депутатів, політиків, журналістів і членів уряду...

- Мені пообіцяли продавцем на овочевому ринку, - схлипнула Оксана. – В такому разі я пойду додому!

Один з гевелів, який зустрічав дівчат на вокзалі, підійшов до Оксани і вдарив її в обличчя. З носа дівчини заюшила кров. „Мамочка“ взяла кухоль води, змочила обличчя Оксани, витерла крівцю.

- Запам’ятайте одне, - гнівно сказала Олена Мутна, - вас продали мені черняхівські сучки за 250 долларів. Віднині ви будете працювати на мене! Гроші, які я на вас витратила, потрібно відпрацювати. Усвідомте одне і назавжди: ви потрапили не до казки, а до Москви. Тепер не подумайте нікуди втікати. Тут уже були дві дурепи, які намагалися накивати п’ятами. І сотні метрів не подолали, як їх впіймали і привели до мене. Уявляєте, що наші орли з ними зробили? – Мутна усміхнено-гордим поглядом окинула двох амбалів, - місиво! Отже, втікати і звертатися за допомогою до міліції – немає сенсу. Тут усе куплено! Працювати розпочнемо прямо з сьогоднішнього дня. Виїзд на точку о 18.00. Отже, - господиня подивилася на годинник, - у вас часу достатньо, щоб відпочити і привести себе в порядок. „Мамочка“ стежитиме за вашим зовнішнім виглядом. Йдучи на „роботу“, ви повинні ретельно помитися і охайнно зодягнутися. На „точці“

„мамочка” домовляється з клієнтом про те, яка йому потрібна дівчина. Повідомляє про зрист, статуру, колір волосся, а також називає суму, яку вона коштує. Розцінки у нас різні: п'ятдесят, сімдесят і сто долларів.

- М-да, це не те, що в нашому Черняхівську – сімдесят гривень... – кисло усміхнулася Інга.

- У нас є спеціальний журнал, - продовжувала Мутна, - туди ми записуємо: скільки днів дівчина працювала, скільки разів купувалася і за яку суму, аби потім її видати зарплату. Працюємо щодня, крім неділі.

- Скажіть, а додому можна буде з'їздити? – поцікавилася одна з дівчат.

- Звичайно, можна. Але за однієї умови: якщо у вас не буде боргів. Тобто, коли ви розрахуєтесь за оті долари, за які я вас викупила та ще погасите борг за „дах” та за жратву. Захочете, можете ще залишатися, а якщо ні – котіться на всі чотири сторони!

- Ти симпатична, - нашептала на вухо Оксані якась дівчина, - у тебе будуть постійні клієнти. Вони забиратимуть тебе на кілька днів. Всі гроші, які заробиш за цей час, мусиш віддавати „мамочці”. Якщо ти цього не зробиш, на тебе чекає „посилений” варіант.

- Що це значить? – обережно запитала Оксана.

- А це значить, переходиш на суворий режим і голодний пайок. Мало того, кожного дня прийматимеш по два клієнти, - продовжувала Олена Мутна.

- На панель виходите в тому одязі, в якому приїхали. Взуття і одяг ми купляємо лише в тому випадку, якщо воно повністю приходить у непридатний стан. За обнову вираховуємо із зарплати. Отже, бережіть те, у чому приїхали. Щоправда, інколи розкошуються самі клієнти, купляють якісь там черевички чи блузочки. Але це – поодинокі випадки. І щоб заслужити таких обнов, потрібно досить ретельно „працювати”.

Оксана сиділа, немов сама не своя. Схоже, голову, немов хто обручем стискав, серце невимовно калатало. „Ні, я все одно втечу, втечу!” – твердила сама про себе.

- Тепер будемо знайомитися. Це наші новенькі – з України. Зі славного міста Черняхівська. Це Оксана, - Олена Мутна, - показала поглядом на молоду вродливу дівчину. – У неї буде кличка Оксана Мурка. Це, - Олена злегенька підштовхнула у спину худорляву з темним хвилястим волоссям, карими очима і темно-коричневою родимкою на шиї дівчину, - Карина Геморой, а це, - повернулася до низькорослої із злегенька сплющеним носом темноволосої дівчини, Інга Королева. Потім підвелися дівчата, які прибули з міст Росії – Іра Карпуша – з світлозеленими очима і темним волоссям, Светка Тихоня – з темнокарими очима і шрамом на чолі, Сніжана Сніг – з дугоподібними чорними бровами і сірими очима.

Цілий день дівчата готовувалися до виїзду. По черзі милися у ванні, вищипували брови, фарбували вуста, пудрили обличчя, з допомогою

методів рефлексотерапії усували причини виникнення зморщок. „Досвідчені” ділилися „секретами” з новачками. Все це круто замішувалося на сальних анекдотах, брутальній лайці з матюччям.

- Значить, так, дівчата, це стосується особливо новобранців, - „мамочка” вийшла на середину кімнати, - справжня жінка в уяві чоловіка це – жінка, в якої повинно бути море шарму. Вона повинна модно і зі смаком одягатися, але, щоб це не було крикливо, одяг має підкреслювати гідність її фігури, вона повинна бути веселою, винахідливою, мати гострий розум і, боронь Боже, ніколи не грубити, не скаржитися, в інтимних стосунках бути ласкавою і завжди схвалювати дії свого партнера.

У цей час до квартири подзвонили.

- А-а-а, заходьте, заходьте, - „мамочка” м’яко усміхнулася. – Ми вас чекаємо, - допомогла жінці роздягнутися.

- Хто це там? – поцікавилася Інга.

- Це до нас прийшла косметичка, - відповіла Свєтка Тихоня.

- І що вона має робити?

- Та що, приводити нас у порядок. Скажімо, зробити депіляцію.

- Що? Що? – Інга качалася зо сміху.

- Видалятиме волосся в інтимних місцях. Надасть волоссю певної форми, себто зробить стрижку.

- Як стрижку? Зовсім наголо?

- Та ні. Частинку залишить – широку або вузеньку смужку.

- Ось у тебе, - мовила Танька Шоколадка, яке волосся на піхві? – і не дочекавшись відповіді, продовжила, - чорне? Ну а в мене руде. Раніше я цьому не придавала абсолютно ніякого значення. Вдома мене хлопці кохали з рудим. А тут одного разу партнер категорично відмовився вступати зі мною в інтим. Та ще й піку свою скривив, як середа на п’ятницю. Наступного ранку приїхав сюди і почав вимагати гроші. Правда, тут, на місці, його обслугила Кат’ка Маркіза. Ось такий „прокол” у мене вийшов попервах...

- Ну, а тепер, що ти робиш? – не вгавала Інга.

- Та що! Косметолог мені фарбує волосся. А ще деяким дівчатам вона робить інтимні зачіски. Такі коштують дорожче. Сюди входить і вартість зачіски. Деякі з дівчат повністю видалляють волосся з лобка.

- А навіщо?

- Щоб бути невідпорною!

- Дівчата, - на правах кваліфікованого спеціаліста мовила Сніжана Сніг, - працюємо тільки з презервативами. Без них у кращому випадку можна завагітніти, в гіршому – підхопити СНІД. Щоправда, тут народжувати не дозволяється, аборт одразу зроблять, а з болячкою – додому відправлять, лікаря-венеролога до нашого борделю не викликають. Неподалік аптеки, візьмемте змащені презервативи. Вони утримують сперміциди. Знаєте, що це таке?

- Ні, - новачки ніякovo стenuли плечима.

- Це речовини, які руйнують сперматозоїди. Іще, - додала Сніжана, - коли купуватимете, звернете увагу на строк придатності...

Під вечір прибув лікар і кожній із дівчат вставив маткові засоби – спіралі.

- А навіщо? – під гомеричний сміх дівчат вигукнула Карина Геморой.

- Внутріматковий засіб, - пояснив лікар, - перешкоджає рухові сперматозоїдів яйцеклітки і її заплідненню.

- Так, чекайте, - не вгавала Інга Королева, ми ж працюємо з презервативами!

- Правильно, - усміхнувся у вуса лікар. – Але де гарантія, що він не порветься?

- Це тоді, коли ти увійдеш в екстаз, - захихотіла Карпуша.

І знову сміються дівчата.

- А наскільки нам іх вистачить? – поцікавилася Тамара Шоколадка.

- Кого? Спіралей? – перепитав лікар і тут же відповів: - на п'ять-шість років.

- Ого! – вихопилося в Карини Геморой. – А я думала, вони одноразові...

Кімната знову вибухнула гомеричним сміхом.

- На один раз, дівчата, дуже дороге задоволення. Зі спіраллю безпечніше і зручно користуватися.

- Я, дівчата, чула, - пошепки мовила Свєтка Тихоня, - спіраль сприяє інфекційним хворобам, захворюванням статевих органів, особливо тим, які передаються статевим шляхом. А тому іх не можна вставляти тим, які мають більше одного партнера.

- І то правда, пошепки додала Катерина Маркіза, - при спіралах бувають менструальні кровотечі.

- Та кому ми тут потрібні, - тяжко зітхнула Марися Шкарпетка. – Я вже тут не перший місяць. Нас використовують, як живий товар. Тільки б кишені набити, а наше здоров'я їм і на фіг не потрібне!

Близько шостої „мамочки” оголосила:

- На виїзд!

Дівчата хутенько зодяглися і попрямували до виходу. Протягом дня погода, схоже, ще дужче зіпсуvalася. Дощ, ніби й перестав лiti, але натомість подув пронизливий північний вітер. Дівчата були в капонових панчохах, міні-спідничках і наразі замерзли. Коли приїхали на Садовий Кут – своєрідний шахман – тут уже чекали на свої черги багато молоденьких симпатичних дівчат. Олена Мутна причіпливо оглядала кожну з них і радила Марині Філі, до якої машини котрій із них сідати.

- Сніжана Сніг – сотка! – вигукнула Марія і кинула поглядом на „Мерседес”.

Сотка – значить, покупець має викласти за дівчину сто долларів. Інга окинула поглядом Сніжану, дівчина і справді красива. За таку сто баксів –

не шкода.

- Інга Королева! Сотка! – Інга наслухала своє ім'я та прізвисько.

Усміхнулася. Це ж треба! Отак її високо оцінили. Побачив би її козел. Помер би від ревнощів.

- Оксана Мурка – сімдесятка!

- Наташа Шахіня – п'ятдесятка!

- Катерина Маркіза – сотка! – лунало в холодному осінньому повітрі.

IV.

Богуслава нав'ючила дві важелезні валізи – хлібина, батон, крупи, макарони, дві пляшки олії, масло, ніжки на холодець, палочка ковбаси – о-о-о, це вже делікатес! – хамса, крабові палички Ліва валіза переважувала – на дні лежала кілограмова гиря. Богуслава торгувала на ринку – гирю чомусь кинула до валізи. Тяжко піднімалась східниками. Як її страшенно не хотілося заходити до квартири, вкотре дивитися на п'яну пику чоловіка. Щоправда, колишнього. Судом розлученого. Та він залишився мешкати з нею в квартирі.

Свого часу Богуслава закінчила школу, торгово-кулінарне училище, згодом вийшла заміж. Чому погодилася і сама не знає. Щоб кохала, так ні. Як було покохати таку людину, коли до заміжжя отримувала стусани і кулаки. А ось вийшла. Певне, доля. Народила двох діток – сина і доньку. Гадала, діти – якось зблизять і він втихомириться, переродиться. Не вийшло. Чоловік із часом розпередався, кожного вечора заявлявся додому п'яний, виганяв її з дітьми на вулицю, навіть взимку. Не раз зверталася за допомогою до міліції, та від цього не легшало. Навпаки – з кожним візитом охоронців правопорядку ставало все гірше. А то якось після приходу дільничного загрожував убити. Мовляв, ще один раз заявиш – прикінч. Вдома одна залишатися боялася. Подавала в суд, умовляв: „Забери заяву, я вже більше цього робити не буду!” Про лікування від алкоголізму і мови не було. „Ти що вигадуєш! – розмахував руками. – Та хіба я алкоголяк? Я такий, як і всі!” Бив її і дітей усім, що потрапляло під руки.

Богуславі праглося, аби одного дня трапилося диво: чоловік кудись пішов і більше ніколи не повернувся. Одного разу це так і трапилося.

Пристав до якоїсь там коханки. Місяць вдома не було. Богуслава неначе вдруге на світ народилася. Та раптом одного дня відчиняються двері. Під лівим оком – бланк, права рука марлею перемотана – з'ясовував стосунки з іншим коханцем. Повернувся і одразу при дітях почав її домагатися. Відмовлятися – даремно. Він ніколи не поступиться. Один час Богуславі стало шкода чоловіка. Захворів на виразку шлунка, посипалися зуби, обносився, тхнуло від нього, немов від бомжа, різким, неприємним запахом. Просив грошей на лікування, та де в неї ті гроші? Її скромної зарплати

ледь-ледь стачало на продукти та дітей. Перед Новим роком так придавило – тиждень і в рот не брав, а потім знову взявся за своє. Життя перетворилося на суцільне страхіття. Посередині кімнати влаштував туалет, перед дочкою ходив голий-голісінський – відправила до своїх батьків – сором же який! Міг вночі будь-якої хвилини зайти до неї в кімнату і душити. Вдень загалом спав, а вночі влаштовував концерти. Терпіла і виконувала всі його забаганки, намагалася догодити, нагодувати, аби більше не чіплявся. Думала гасити його агресивність добротою і ласкою. Не вийшло. Картала себе: ну як воно могло таке трапитися, що вийшла за таку наволоч? Ніякого особистого життя. Кожного дня одне й те: робота на ринку, вдома кухня, діти і п'яна пика, на яку вона просто більше не могла дивитися. Чоловік почали погрожував, мовляв, покінчу з тобою. Їй зрештою все набридло. І отаке осоружнє життя також впоперек горла стало. З донькою спілкувалася тільки на роботі – майже кожного дня вона приходила на ринок, де мама торгувала. Коли поверталася додому, тремтіла, немов зайчик. Заходити до квартири аж ніяк не хотілося. Але за чорними дерматиновими дверима, де був її син, її частинка, її кровинка. Треба було годувати, навчати і виховувати, щоб ніколи не став таким, як його батько.

Відімкнула двері. У кімнаті чоловіка було темно, лише через вузьку щілину доносилося нервове хропіння.

- Синку, батько давно спить?

- Спить. Тільки оце захропів.

Зиркнула на годинник – три хвилини на восьму. Уже так стежила за годинником – намагалася приходити рівно о сьомій. На кухні посеред столу стояла наполовину відкоркована пляшка самогонки. Роздяглась, помила руки і почала готувати вечерю.

- Ти, що, сука, запізнюючися? – зринуло у проймі дверей перепите обличчя.

- Я прийшла рівно о сьомій. Запитай сина.

- А що мені питати. Він ще не здогадується, яка в нього мама!

- Ти знову лика не в'яжеш...

- У мене що, на чолі написано?!

Богуслава ледь напівoberнулась до кухонної плити, аби розмішати суп, як наразі відчула удар по голові. Свідомість не втратила, але перед очима немовби спалахнули тисячі дрібнесенських іскринок.

Раніше, коли бив, не падала. Боляче було, але трималася. На що він зле відповідав: „Ти, як бицюра! З ніг не збити!” Цього разу чоботом із усієї сили вдарив по нозі.

- За що?

- Тату, не чіпай маму! – на порозі виріс син. – Піди, ліпше, відпочинь!

- А ти знаєш, хто твоя мама? – гнівливо запитав і тут же відповів: -

Курва!

Кров буряковою юшечкою проступила на щоках, соромно було перед сином. Спочатку з'явилося бажання – кинути все, забрати сина і поїхати до мами, але залишати самісінського чоловіка у квартирі не зважилася – він здатний на усе: може і осело спалити.

Минуло кілька хвилин. Здається, заспокоївся. Приготувала вечерю. Поїли разом із сином. Увімкнула телевізор – йшов ії улюблений телесеріал „Бідна Настя”. Раптом пролунав гуркіт – чоловік зачепився за стілець.

У руках зблиснув ніж.

- Не чіпай маму! – розpacчливо вигукнув син і різко вдарив по руці.

Ніж упав на підлогу. Богуслава різко підвеляся, в середині все завмерло, не могла зрушити з місця, страх скував ество. Здалося, це вже все, остання мить у її житті. Чоловік схилився, аби дістати ніж. У Богуслави реакція виявилася мало не реактивна. Вона значно випередила його – дісталася з валізи гирю і вдарила по правій скроні. Ноги підкосилися, чоловік упав навзнак. На якусь долю секунди здалося, ось він піdnіметься, дістане ніж і вstromить у самісінське серце. Тоді вона вдруге огріла його по голові. Чоловік наразі захропів. Коли був дуже п'яний, падав, одразу, відключаючись. Хропіння для нього було завше характерним. Гадала, підведеться, перевернула на спину. Не рухається. Сіпнула за руку, вона безвільно впала на підлогу. З переляку Богуслава не знала, що робити. Намагалася намацати пульс, але віднайти його так і не вдалося. Обличчя все було в крові, по скроні також тоненькою цівочкою струмувала кров. Витерла рану, обв'язала голову. Нервово забігала по квартирі. Прибіжить, подивиться на чоловіка і знову давай довкруж бігати. Спала думка: негайно телефонувати мамі, вона порадить, що його робити.

- Синку, телефонуй бабусі!

Богуславі зробилося страшно від думки, що дитина перелякається, забачивши стільки багато крові.

- Бабусю, приїжджайте. У нас... – хлопчина не доказав: поклав слухавку на важелі.

Богуслава прямо з гирею побігла до ванни, помила руки, зняла з себе футболку, витерла кров із голови чоловіка, протерла підлогу. Зодяглася, накинула на плечі одежину, взяла валізу. До валізи кинула речі першої необхідності – блузки, спідниці, сукні, светр, газету „Первые руки”. Там десь у куточку, бачила оголошення, набране дрібним, мов просо, шрифтом – до Москви запрошували дівчат і молодих жінок віком до 35 років. Їй дніями виповнилося стільки ж. Так що вона проходить за всіма віковими нормами.

У двері подзвонили. Тремтячими руками Богуслава відімкнула двері.

- Що? Що у вас тут трапилося? – на порозі стояла старенка, сиве волосся вибилося з-під хустини.

- Мамо! Зайдіть і про все дізнаєтесь. Я зараз... Ось тільки вийду. Синку,

прощавай!

... Богуслава, випроставшись, оголена лежала у ліжку. Була вона незвичайної краси – темне волосся хвилями розбрелося по подушці, філігранно витончені ноги, сірі очі, тільки на перенісці у вигляді коми виднівся шрам – згадка про колишнього чоловіка. Палладій Болеславович, закинувши ногу на ногу, також в одних плавках, сидів у м'якому фотелі, повільно, з апетитом палив дорогу цигарку. Середнього зросту, у літах. Над овальним, злегка червонястим від тиску обличчям, розсипалося рідке коротеньке волосся, пухкі, мов пампушечки, щоки подзьобані легенькою віспою. На них проступали серповидні зморшки. Брови – низькі, густі, широкі, очі – карі, на підборідді дрібненькою кулькою виднілася ямка. На тім'ї, немов осінній жовтий лист, виблискувала лисина. Палладій Болеславович мовчки затягнувся цигаркою і перевів погляд на Богуславу: бліде обличчя, на животі об'ємна світла родимка, неподалік навскіс виднівся шрам – у дівочі літа видалили апендицит.

Палладій Болеславович, аби не полисіти зовсім, мало не кожного дня на тертушці натирає цибулину, віджимав з неї сік і втирав у голову. Хтось з приятелів порадив, мовляв, бачиш, яка в мене чуприна. Три цибулею і на твоїй голові така шевелюра колихатиметься! В Москві в одному з міністерств займав високу посаду, мав тугий гаманець, чотирикімнатну квартиру в Останкіно, справжнісіньку віллу за шістдесят кілометрів від столиці. Богуславу сам вибрав на Садовому Куті. Йому імпонували українки – м'які, покладисті. Без гонору. Щось жіноче і чарівне було у цій жінці, а ще у її очах побачив осмути і зневіру у цьому житті, розпач і образу. Йому вже з перших хвилин праглося прихилити її до свого серця, пробудити у неї жагу до життя. За характером був добрим, дещо романтичним і не відмовляв у допомозі тим, хто її потребував.

Водночас Палладій Болеславович був невимовно радий, що саме з нею, з Богуславою, до нього повернулася чоловіча сила – ота радісна, торжествуюча мить, в ім'я якої заплатив би хто зна які кошти. Один час уже, було, зневірився у своїй потенції, занепав духом, мовляв, все: з цим доведеться розпрощатися раз і назавше. Саме в інтимній близості з Богуславою до нього повернулися сила і міць, він наразі дійшов думки, що не все втрачено в цьому світі. Ще варто жити, кохати і бути коханим.

Рік тому трапилось ось що. Палладій Болеславович разом з друзями поїхав в Орехово-Зуєвський район на полювання. Поїхали „газиком” – надійніше. Розійшлися лісом. Спочатку брів по пояс у снігу з приятелем, потім відчув: опинився віч-на-віч з природою. Десь зоддалеку лунали дужі голоси мисливців. Раптом наслухав неприродний свист і тупіт. Визирнув з-за куща і набачив, як гаяльникою у його бік скаче дикий кабан. Палладій Болеславович скинув рушницю і вистрілив. Кабан, схоже, і не збирався падати. Натомість наддав ходу. Він вистрілив в друге, але кабан, здається,

був зодягнений у непробивний панцир, стрімко летів прямо на нього. Кинув рушницею і чимдуж побіг у напрямку машини. Добре, що в авто був водій, прийшов за патронами.

- Славку, хутчіш заводъ тачку! – тільки й встиг вигукнути.

Славик, забачивши жаску картину, кулею влетів до салону, повернув ключ запалення, автівка озвалася гулом, потім заглохла. Він вдруге повернув ключ, Палладій Болеславович каменюкою влетів до кабіни. Ще мить, ще секунда... Газик, мов навіжений кінь, рвонув з місця. У цю мить дикий кабан загостреним іклом продірявив тент, дико гаркнув і зупинився, спокійно спостерігаючи, як автомашина, віддаючи синім димком, помчала у засніжену даль.

Настрій у Палладія Болеславовича був зіпсований на весь день. За вечерею він не проронив жодного слова, лише раз-по-раз відчував на собі кипини мисливців. Але страшніше, непередбачуване і непрогнозоване прийшло потім. Через добу перед зляганням з дружиною – молодою, вродливою актрисою одного з престижних московських театрів, відчув себе повним імпотентом. „Ну це пройде, – втішав сам себе. – Мине день-два і все наладиться. Та минув місяць і навіть значно більше, а чоловіча сила, розгублена в лісах Орехово-Зуєвського району, і не збиралася повернатися. Хтось із приятелів порадив, мовляв, сам читав у журналі, треба юсти смажених тарганів – підвищує потенцію. Он Черчіль для підвищення чоловічої сили, вживав морських черв'яків, а Міклухо-Маклай обожнював смажених гусениць. Таргани за своїми смаковими якостями нагадували смажену телятину з грибами. На заміській віллі Палладій Болеславович розвів справжню тарганячу ферму. І смажив, і соус з них готовував. Та потенція, на превеликий жаль, не підвищувалася.

Молода дружина мовчки все терпіла, покірно вислуховуючи чоловікові запевняння, мовляв, з часом усе налагодиться. Зрештою, знайшла коханця, а через рік і зовсім подала справу на розлучення.

Та ось Палладій Болеславович знов поїхав на полювання. І знову, за іронією долі, у той же Орехово-Зуєвський район, у ті ж самісінські місця. І знов на нього посунув дикий кабан, вишкіривши ікла, відстовбурчивахи хвоста і наїжаючи щетину. На якусь мить йому здалося що це той самий кабан, котрий завдав стількох неприємностей, який спочатку привів його до імпотенції, а потім і до розлучення. Цього разу Палладій Болеславович не розгубився – стріляв влучно. Навпаки – з першої миті оволодів ситуацією, вихопив рушницю. Постріл був настільки гучний, що, схоже, оглушив і його самого. Дикий кабан здійснив шалений стрибок, згодом зупинився, хилитнувся з боку на бік і впав на передні ноги. Тут Палладій Болеславович вистрілив вдруге і кабан замертво похилився на правий бік. З переможним виглядом полководця тріумфальною ходою підійшов до жертви і з гордим самовпевненім виглядом на випещеному обличчі поставив ноги на тушу

вбитого кабана. З усібіч вийшли мисливці, заусміхалися і кинулися поздоровляти з ваговим трофеєм.

За мисливським обідом Палладій Болеславович був, як ніколи, говірливий. Він багато сміявся, жестикулював, сипав анекдотами, розповідав багато всіляких мисливських бувальщин. Увечері трапилося непередбачене. Як і в краї роки молодості, відчув чоловічу силу і мало не до самого ранку кохався з дружиною. А його чарівна Лера наступного ранку пішла до ЗАГСу і забрала заяву про розлучення. Потім у житті Палладія Болеславовича були ще жінки. І зожною зустріччю відчував у собі силу і впевненість, і жагу до життя та кохання.

... Богуслава примружила очі, солодко позіхнула, потягнулася. Зрештою підвелася, пружною ходою підійшла до Палладія Болеславовича, вмостилася на колінах, обвила шию довгими, немов, ліани, руками, притиснулася і міцно поцілувала в усміхнені вуста.

Потім пили шампанське, а закушували шоколадом. Палладій Болеславович достеменно знов: шампанське – найкращий напій перед коханням. Щоправда, після нього скучуються гази, які можуть призвести до неприємного випадку, але то пусте – пара пігулок панкреатину і все буде в нормі. Якось Палладій Болеславович надибав в Інтернеті, буцім перед зляганням ще стародавні ацтеки вживали шоколад. У ньому містився теобромін, який збуджує так само, як кофеїн. Водночас шоколад призводить до виділення ендорфіна, гормона, який приносить радість і солодку втіху.

... Кохалися до безтями. До напівзабуття. Знесилившись, Палладій Болеславович солодко заснув, немов дитина. Богуслава прийняла ванну, пробіглася по телеканалах, перевела погляд на журналний столик. Її увагу привернув порнографічний журнал „Я+ТИ“. На блискучій кольоровій фотообкладинці молоді красиві жінки і такі ж молоді чоловіки. Знічев’я почала гортати сторінки. Зупинилася на статті про європейський градусник кохання. Виявляється, німецькі лікарі і психологи дослідили чоловіків ряду країн Європи на предмет сластолюбства. Утворилася своєрідна температурна шкала кохання, в якій 100 градусів було взято за абсолют. На першому місці виявилися італійці. У коханні вони досягали найвищої точки кипіння – 99 градусів. Їх визначено найтемпераментнішими чоловіками Європи. На другому місці – добродії з країн сексуальної революції – Данії, за ними розташувалися іспанці. У сорокарічному віці вони мали секс двічі-тричі на тиждень. Ха-ха-ха... Богуслава щиро розсміялася. Це ж треба їхній темперамент у ліжку прирівнювався до вибуху динаміту. Виявляється, для них піти наліво, все одно, що випити склянку вина. На останньому місці – люксембуржці – 1 градус. Еротична програма чоловіків цієї карликової держави розрахована всього на тридцять секунд. „Дурниці, - подумала Богуслава, - бути такого не може“. А де ж наші брати слов’яни? Де українці, росіяни? Немає. Богуслава достеменно знає, що німецькі жінки дуже

полюбляють наших українських чоловіків. Певне, є за що. Та до цього своєрідного каталогу їх не включили.

Начитавшись усіляких дурниць, Богуслава знову відчула бажання кохатися, але її солодкий партнер спав міцним богатирським сном людини, яка щойно здійснила мало не героїчний подвиг. Вона вимкнула торшер, лягla на правий бік. „Гм... Цікаво, - подумала про себе, - а скільки градусів на шкалі в Палладія Болеславовича. Ну, звичайно не сто, а так на усі п'ятдесят тягне”. Вона тільки-но зімкнула повіки, збираючись поринути у солодкий сон, як поряд наслухала голос:

- Ти спиш?

- Ні. А ти?

- Уже прокинувся. Скажи, тільки чесно, - Палладій Болеславович увімкнув торшер, - ти в який раз вийшла на панель?

- Уперше. Я позавчора, як приїхала. Я тобі вже про це говорила.

- Якщо вперше, вважай і востаннє, - Палладій Болеславович затягнувся цигаркою. – Я тебе викуплю в Олени Мутної. Більше на панель не підеш. Житимеш на віллі, служитимеш покоївкою.

По щоках Болеслави заструмували слізози. Мабуть, це найкращий варіант. Сховатися подалі від людського ока, та так, щоб Інтерпол не знайшов.

- Покоївкою кажеш? Це – добре! Я тобі дякуватиму, скільки й житиму. Але повір, я без тебе нудьгуватиму і... – вона замовкла, витерла слізози, які раптово покотилися по щоці, - і ревнуватиму.

- Не хвилюйся. Я приїздитиму. Двічі на тиждень. А коли вже дуже занудьгу, то й частіше.

- Ти вже й розклад склав, - на знак глибокої вдячності вона притулилася до його пухкої щоки.

Палала, немов свічка, вогнем, а ще коханням, перед яким ніхто не зможе протистояти, навіть чоловіки.

V.

Фірс Резвін вважав себе найщасливішою людиною у світі – його підвищили у званні і запросили на роботу до Москви у КДБ. Фірс був діяльною особистістю – володів колосальною працелюбністю. Завше безпомилково приймав рішення в найекстремальніших ситуаціях. Був великим життєлюбом і оптимістом, мав веселий норов, знав багато анекdotів, у компаніях завше був душою. Галантний кавалер, коли жінка подасть руку для привітання, він неодмінно її поцілує. Завжди ходив у чистому, добре випросованому одязі, білій накрохмаленій сорочці з краваткою, на якій були зображені ромбики, маленькі фігурки з невитіюватим орнаментом. Майже ніколи не виявляв приступи гніву, ніколи не здійснював неконтрольованих

вчинків, не втрачав самообладання, натомість – завше його вчинки носили характер осмисленості і спокою.

Згодом у Москві виділили трикімнатну квартиру, щоправда, не в новому, але престижному будинку. Сім'я ще залишалася в Орлі. Фірс придбав кухонний столик, аби де було поснідати та повечеряті – обідав на роботі у їdalні. Зі спальніх меблів купив розкладачку, аби на чому було скоротати ніч. Життя уявлялося прогулянкою: улюблена робота, висока зарплата. А невзабарі обзавівся й коханкою. Одного ранку поспішав на роботу, назустріч йому біжить дівчина – овальне обличчя, в'язана шапочка, з-під якої виглядає чорне, коротке волосся. Зодягнена в синю болоньеву куртку, на ногах сині джинси. Через плече – сумка. Панночка запізнювалася на роботу, поспішала, та ще й думала про щось своє, потаємне, ворушила вустами, певне, з кимсь вела заочну розмову, усміхалася і летіла прямо на Фірса Резвіна. І якби він в останню секунду не відступив у бік, зіткнення б не минути. Незнайомка пролетіла повз нього – не те, щоб вибачитись чи подякувати, а й просто без усілякої уваги. Наступного ранку рівно о такій же порі Фірс Резвін знову зустрівся з цією ж дівчиною. Летіла вона мало не з космічною швидкістю. Тільки цього разу уже була не в джинсах, а в чорній міні-спідниці. Коліна випиралися і раз-по-раз змигували перед очима. На них спочатку і звернув увагу Фірс. Та коли наблизилась, у хтивій поставі він упізнав учоращену незнайомку, яка ледь не збила його з ніг. Схоже, й сьогодні вона аж ніяк не збиралася йому поступатися дорогою. „От нахаба! – подумав Фірс. Ну, зачекай!“ Здавалося, зіткнення не минути. Та в останню мить вона зупинилася, як здалося дихнула пряма в обличчя запахом цукерок-карамельок.

– Ось ми нарешті й познайомилися – стиха мовила. – Ви – чоловік моєї мрії. Я – вчителька. Кожного вечора після шостої я вас чекатиму. І подала маленький згорнутий у четверо листочок, - тут мій телефон.

Цей вечір Фірс Резвін, як попередні, уже не нудився одинаком. Не зчулися, як годинник пробив опівночі. Ліля, так було звати подругу, заспішила додому. Викликав таксі, розплатився з водієм і попрохав доставити точно за адресою. Розкладачка витримала кохання лише півроку, зрештою вона просто розвалилася. Коли дружина прибула з Орла і забачила її розламаною, обуренню не було меж:

– Ну, як ти умудрився поламати?

– Та як, – оправдовувався Фірс, – став на розкладачку, аби вкрутити лампочку, а вона мене не витримала. Я сам полетів сторчма на підлогу, а лампочка, як це не дивно, залишилася цілою.

Фірс говорив настільки переконливо, що не лише дружина, а й сам повірив у власну байку. Згодом кохалися прямо у стінах КДБ. Під час обідньої перерви Ліля приходила до нього на роботу, Фірс виписував перепустку. Години цілком вистачало, аби остоограмитися коньяком, з'їсти

по плитці шоколаду і віддатися любощам у м'якому фотелі. Рівно о 14.00 Фірс робив відмітку у перепустці і вона залишала приміщення КДБ.

Це вже трапилося значно пізніше. Якось вони автомашиною вийшли на природу. Напередодні пройшов теплий травневий дощ. Як тільки звернули з траси на ґрунтову дорогу, що вела до зеленочубого лісу, автомашина загрузла в багнюці. Фірс вийшов на трасу і почав „голосувати”. Саме йшла „Колхіда”.

- Братан, смикни, - мовив Фірс, коли автівка зупинилася.

- А в тебе, що у кабіні б...ь?

- Так точно, - усміхнувся Фірс.

Водій „Колхіди” накинув ланцюг, увімкнув швидкість. Раптом трапилося непередбачене. Металевий ланцюг зірвався і з усієї сили вперівши у лобове скло. Воно наразі розсипалося на дрібнісінькі скалочки, але, на щастя, жодна з них не влучила у Лілю, яка сиділа на задньому сидінні. Все вийшло раптово, і вона так перелякалася, що навіть не встигла зойкнути. Тоді кохалися, як ніколи.

- І ти після цього хочеш мене? – сміялася, цілуючи вуста.

- Навпаки. Після цього гнів утричі посилив мою потенцію.

У відповідь Ліля усміхнулася і щільніше пригорнулася до нього.

Звідтоді багато води спливло у Москви-ріці. З часом Фірс Резвін пішов на заслужений, зайнявся бізнесом, побудував під Москвою триповерхову віллу. На старість сивина – в голову, а диявол – в ребро. Прагнулося, аби трапилося диво і хоч на один день, на одну годинку полинути у роки молодості, але оскільки немає див у світі і цю забаганку Фірсу здійснити не вдалося, він кохався з молоденькими дівчатками. Шукати довго не потрібно було. Кожного вечора цілими пачками його приятелька Олена Мутна вивозила на Алтуф'євське шосе.

...Нелі виповнилося десять років, коли у їхню сім'ю прийшов вітчим – молодий чорнявий чоловік. Такий чемний, уважний, турботливий, коректний. Йшов на роботу, цілував обох – маму і її, Нелю, повертається увечері – також цілував по черзі. Мамі дарував квіти, їй – цукерки. Та одного разу, коли мама захворіла, вони лишилися удох. Десять опівночі Неля відчула: їй у ліжку стало затісно. Спочатку не могла дійти певності: від чого б це? Та з часом усвідомила: поряд лежав вітчим. Як тільки прокинулася, обсипав поцілунками. „Не треба, не хочу, не займай мене! Як тобі не соромно?!” – пручалася в його чілких обіймах. Але чи під силу було десятирічній дівчинці боротися з молодим бугаєм! Взяв – силою. Було боляче до сліз. З того все і почалося. Як тільки мамі не було вдома, не проминав жодної нагоди, аби не задовольнити свої сексуальні фантазії, які закінчувалися зляганням у ліжку. Він наказував масажувати фалос, змушував робити мінет. Неля відбивалася, плакала, відмовлялася. Тоді вітчим почав загрожувати, мовляв, все розповість мамі та її подругам. Згодом про її статеві зв'язки з

вітчимом дізналася вся школа. Неля покірно злягала у ліжко. На знак вдячності вітчим показував їй порнографічну продукцію, читав уривки з роману „Щаслива повія”, фотографував оголену. Неля благала не робити цього, вітчим переконував, мовляв, це не порнуха, а справжнє мистецтво. Бач, яке в тебе красиве тіло! Після семирічних знущань Неля більше не витримала. Вирішили втікати світ за очі, аби тільки більше не бачити осоружного вітчима. Трапилося на очі невеличке оголошення в одній з черняхівських газет „Шукаю компаньйонку для роботи в Москві”. Поїхала не вагаючись. І ось тобі й на. Потрапила з одного пекла в інше. Знайшла те саме, від чого втікала – стала професійною проституткою.

Фірс Резвін накинув Нелю одразу: темне волосся, світлі очі, повні вуста. Сто доларів віддав не вагаючись. Поїхали до сауни. Коли Неля роздяглася і постала у всій своїй красі, Фірс не міг відірвати погляду – кілька хвилин милувався її стегнами. Еротичне лібідо наразі перейшло в сексуальне. Як правило, збудження у жінок настає значно повільніше, але, схоже, Фірс кожного разу так її готовував, що сексуальна реакція проступала миттєво. Кілька разів підряд її викуповував, а потім ще кілька разів зустрічалися потайки.

Згодом у її інтимне життя увійшов Наркис Кундін. Природа наділила цю людину веселим виразом на обличчі, сонячною усмішкою. Саме нею свого часу підкоряв тисячі жіночих сердець. Коли мова заходила про щось смішне, він так грімко і розкотисто сміявся, що навіть деформувалося обличчя. З ним Нелі було легко, весело і просто. Схоже, тоді вона забувала про все на світі – триклятого вітчима, свою ганебну професію. Хто зна, можливо б вони ще довго зустрічалися, якби не дурний курйозний випадок, котрий призвів до трагедії. Якось на полюванні Наркис разом із друзями добряче випив, а потім вирішив їх розіграти. Він одягнув на себе вивернутого кожуха і почав імітувати ведмедя. Одні реготали, падали зо сміху, а інший вихопив рушницю і вистрілив – куля влучила у самісіньке серце.

Цього разу Нелю викупив молодий чоловік – волосся довге, позаду перехоплене, немов у жінки, гумкою. По дорозі на квартиру зізнався, що він пасивний гомосексуаліст. У кримінальних колах називають Пуловер з діркою. Неля розсміялася: „Ну навіщо я тобі потрібна?” Коли зайдеш до неохайнної квартири, яка хто зна коли ремонтувалася, у ній було повно мужчин: сиділи на дивані, стільцях і фотелях. Неля нарахувала аж десять.

- Слухай, старий, та тебе тільки за смерть посилати. У нас уже від передчууття сексу фалоси розболілися!

Неля озирнулася. Ці слова належали людині неслов'янської національності, певне якомусь азіату. На оголеному передпліччі вона помітила татуювання у вигляді вовчого оскалу.

- У-у-у, братці, яка красива ця швабра! – чоловік з дебільним виразом на обличчі наблизився впритул і почав роздягати.

- Хлопці, цур, я перший! – вигукнув чорнявий із горбатим носом, певне, циган, а може й чеченець. „Такі ні перед ким і ні перед чим не зупиняються. Вони і ножа можуть у спину загнать” – подумала Неля.

- Ні я! – протиснувся наперед худорлявий чоловік із опущеними штанами.

„Кавказець” не витримав, кинувся у бійку. За секунду не можна було зрозуміти хто кого б’є, все нагадувало місиво. Неля з переляку забилася в куток.

- Ходімо, - показав на двері сусідньої кімнати той, що був з дебільним виразом на обличчі і не встравав у бійку.

- А мене ніхто не битиме? – тільки й запитала. – Ви вже між собою розібралися?

- Не бійся. Тебе ніхто й пальцем не зачепить, - почав знімати штани.

Після цього зайшов грузин. Той замовив класичну позу „алаваш”. Неля сперлася на коліна і лікті. Грузин, перебуваючи позаду, обнімаючи за талію, увійшов у неї. Потім Неля виконувала всі забаганки: лежала на животі, стояла, зіперши руками на спинку стільця, лежала на боці, на спині, на клієнті, сиділа на мужчині, повернувшись до нього обличчям, відкинувшись назад, робила мінет, сідала на край столу, широко розсунувши ноги, на кріслі, поклавши ноги на плечі свого мучителя. „Швидше, швидше б закінчилися оці знущання, - Неля терпіла все, прикусувала від болю вуста і відчуvalа, як від приниження її власної людської гідності слізози струмують по щоках.

- Ты чево плакай? – обурився грузин. – Не надо плакай. Ты знала, курва, куда шла!

Коли вже всі задовольнили свою похіть, кавказець взяв зі столу порожню пляшку з-під шампанського і засунув її у піхву.

- Ах ти, штопаний гандон: боляче-е-е-е! - щосили закричала Неля і тут же відчула різкий удар по щоці.

Уже не пам’ятає, як дісталася додому. Швидше за все, мучителі таки змилостивилися і привезли її до Мутної на таксі.

- Заспокойся, не плач, - втішала господиня. – Це – рідкісний випадок у нашій практиці. Сподіваємося, більше подібне не повториться. Альберт, - звернулася до молодика, який сидів на дивані і мовчки дивився телевізор. – Зараз відвези її до другої лікарні в гінекологію. Артем Зосимович про це знає, я йому зателефонувала по мобільному...

VI.

Богуслава прокинулася пізно – півночі не спала. Подумки линула до рідного Черняхівська, до якого приїхала у сімнадцятирічному віці, в якому вийшла заміж, отримала квартиру, народила дітей, але де не знайшла ні щастя, ні долі. Чоловіка поховали, уже й сороковини відбули. А як діти? З

ким вони? Певне, з мамою. А можливо, й самі, тільки мама приїздить і готує їм їсти. Ходять до школи, удень готують уроки, а ввечері дивляться телевізор. Це ще поки батьки живі, а як не стане, кому вони будуть потрібні! Навряд, щоб свекруха турбувалася про них. Гореніло на серці, обдавало щемом. Вона не знає, якою б ціною заплатила, якби хоч на хвилинку побачити сина і доньку. Однак це не можливо. Це – думки з області фантастики! Її вже скрізь розшукають. Це – достеменно. Тільки ось сюди ще не дісталися. Мине час, все притлумиться і можливо, вдасться їй забрати сюди діток. Але де вони житимуть? На чий рахунок? Ні, це – також нереально. Отже, вона уже більше ніколи їх не побачить. Не приде ні на їхні весілля, не порадіє з'яві онуків, не купатиме їх у шовковій воді, настоїні на любистку. „О-о-о, Боже!” – тяжке і болісне вирвалося з грудей Богуслави, на очах великими краплями проступили сльози і вона тонкими пальцями до болю стиснула накрохмалене простирадло.

Заснула під ранок. Деякий час спала, немов убита. Коли прокинулася, зиркнула на електронний годинник: зеленим кольором відсвічувався час – 9.15. Солодко потягнулася, десь у тілі ніби щось хрумкнуло, знову на якусь мить заплющила очі.

Озвався мобільник. Дзвінка мелодія наповнила простору кімнату. Богуслава достеменно знала: телефонувати міг тільки Палладій Болеславович. Вона кізко зістрибнула з ліжка, схопила мобільний телефон.

- Це ти, люба? – наслухала знайомий голос, який віднині став для неї близьким і рідним.

- Так, любий! Це я. Твоя вірна слуга.

- О-о-о, ти ще й жартуєш! А я за тобою занудьгуваю.

- Жартую для підняття духу. Я рахую години. Скільки їх залишилося до нашої зустрічі?

- Небагато. Сьогодні буду о другій половині дня. До зустрічі. Обнімаю і цілу.

- Я чекаю тебе з нетерпінням, любий. Також цілу.

Схоже, телефонний дзвінок у тіло Богуслави влив живильний струмінь. Де ті й сили взялися! Вона побігла до ванни, прийняла душ. Раптово у неї з'явився апетит – з'їла бутерброд, випила кави і взялася наводити порядок. Власне, наводити особливо було й нічого. Хіба що сухою ганчіркою витерла дорогі меблі, пропилососила килим, що лежав на підлозі, заслала ліжко. Потім взялася готувати страви. Палладій Болеславович дуже полюбляв український борщ. Наварила повну кастрюлю запашного борщу, лоскітливий запах витав по кухні. Налила пів тарілочки, з'їла. Смачно! Приготувала салат, поставила у духовку в полив'яних горщиках картоплю з м'ясом – увімкнє, як тільки він прийде. Намагалася відволікатися від надокучливих думок, але перед очима весь час стояли то діти, то покійний чоловік, то Палладій Болеславович. „Швидше б, швидше б закінчилися мої муки”, - кидала позирки

на годинник, який чомусь так вперто не хотів поспішати. Нарешті за вікном триповерхової вілли долинув гул автомашини. Богуслава наслухала висклівий скрип металевих воріт.

- Рідний! – кинулася в розкриті обійми.

- Ну, як ти тут?

- Все просто чудово! Інакше краще уже й бути не може. Тільки ось нудьгу.

- Зараз ми скрасимо твою самітність. Роздягайся, люба!

- А може, потім. Адже ти голодний.

- Я зголоднів за тобою.

Найбільше любив Палладій Болеславович дивитися, як вона роздягається – для нього це був своєрідний домашній стриптиз. З першої секунди, як тільки знімала халат, він заводився, немов годинниковий механізм, і все впевненіше відчував себе мужчиною.

... Палладій Болеславович уперше побачив стриптиз у старовинному польському місті Краків, на початку дев'яностох, де був у відрядженні. Тоді ще він тільки-но починав з'являтися у ресторанах країн соціалістичного табору. Розповідали, буцім молода симпатична чарівна полячка – заміжня, до речі, вечорами їздila по ресторанах міста, влаштовувала стриптизи. Танцювала повільно під заворожуючу музику, також повільно роздягаючись. Зрештою, опинялася у чому мати народила. Сотні чоловічих очей – нахабних і насмішкуватих, відверто дурних і зухвалих, пожадливо ючи її красиве тіло, впиралися поглядом у ту частину тіла, звідки дано право жінці продовжувати рід людський. У такі хвилини в її сірих очах застигав глибокий біль і сум. Палладій Болеславович також діткливим поглядом вп'явся в чарівну полячку. Вона перехопила його німий погляд і ніби запитувала: „Ну, скажи, що ти від мене хочеш? Скажи і я покажу все, що ти забажаєш”. „Чому, чому ти дійшла до такого приниження? Чому за гроші розміняла свою людську честь і гідність” – запитував його погляд. „Пішла на такий крайній крок тільки тому, що чоловік у мене п'яничка, коли щось і вміє, то тільки дітей робити. Трійко їх у мене. І кожного дня їм потрібно щось покласти до ротика”, - неслася відповідь з осмучених очей.

...Ось Богуслава на халаті розв'язала пояс, який був зав'язаний вище пупка, зняла ліфчик, сповзли і впали на підлогу маленькі кружев'яні трусики. Палладій Болеславович підвівся з фотеля, підійшов до неї, обійняв і почав ціluвати у кожну виїмку на тілі, доторкуючись до кожної впадини...

Опісля вони лежали, міцно обійнявшись, і перешіптувалися:

- Скільки й живу, у мене ще ніколи не було схожого на тебе. Я думала позбавлюся розуму.

- У мене є ще одна давня фантазія. Давай спробуємо.

- Згода. А потім будемо обідати.

- Так.

...Український борщ Палладію Болеславовичу сподобався так, як Богуславі – його сексуальні фантазії. Печена, приготовлена в полив'яних горщиках, була взагалі вище усіляких похвал.

Наразі Богуслава спохмурніла:

- Ти якось мене запитував, чи я вперше вийшла на панель? – роздумливо мовила Богуслава і додала: - А знаєш, скільки там, у Мутної, наших українських дівчат? Та їй молодесенькі ж які. По 17-19 років.

- Українські дівчата, - мовив Палладій Болеславович, ретельно пережовуючи м'ясо, здавна, були „живим товаром”, користувалися неабияким попитом. Ще у XIV-XVII століттях татари полювали за ними. А скільки їх вивезли до Туреччини!

- Якби не Мутна, ми б із тобою ніколи й не познайомилися...

- Свого часу це була в Москві повія за номером один.

- Та ти що? Ніколи б не подумала.

- Як мовиться, пройшла Крим, Рим і мідні труби.

- Скільки ж їй років?

- Та десь так під п'ятдесят. До речі, вона – твоя землячка. Десь із України.

- Та ти що? – ще не вірячи почутому, вигукнула Богуслава. – Я б дала їй років із 35.

- Ти може, чула, з українських лікарень в косметичні салони Москви доставляють абортованих немовлят. Їх використовують для омоложення багатьох людей. Такими омолажуючими препаратами, зробленими з абортивного матеріалу, користується і Мутна.

- Звідки такі дані?

- Писали московські газети. Днями ваші митники затримали нашого російського бізнесмена, до речі, аспіранта Московського фізико-технологічного інституту, який намагався вивезти 25 заморожених ембріонів, ніби придбаних в одному з наукових центрів.

- І скільки коштує один такий зародок?

- Десять тисяч долларів. А про те, що Мутна в такий спосіб омолажується, ні для кого немає секрету.

Богуслава дрібними ковточками пила чорну каву, ніби до чогось прислухалася. Перед очима постали діти.

- Твоє обличчя знову вкрила осмута.

- За дітками переживаю. Вийшло так все по дурному. Як там вони?

- Не переймайся. Настане літо, я з'їжджу автомашиною до Черняхівська і на цілісіньке літо привезу сюди твоїх дітей. Можливо десь у будинку відпочинку прилаштуємо.

- Та ти що?! О, Боже-е-е! – вигукнула Богуслава і кинулася на шию свого коханця.

VI.

„Це ж треба!” – подумав Костя Нутенко, - зустріти таку красуню на московській панелі.

- Ти звідки? – поцікавився.

- З Черняхівська, - Оксана Мурка мовила стиха, не підводячи голови і уточнила: - з України.

Костя подивувався ще більше. Дійсно, світ замалий. Це ж треба отак мало не за тисячу кілометрів зустріти свою землячку. Він викупив її за сто баксів.

- Сідай, ось моя машинеря! – поклав руку на капот із тентовим причепом.

Оксана хутенько забралася до салону, зруечно вмостилася на м'якому задньому сидінні, обвела довкруж поглядом і замріяно мовила:

- Диво-екзотика. Ніколи не мріяла кохатися з далекобійником за таких умов.

- Кохатися будемо за Москвою, - авторитетно ствердив Костя. – Тут не можна. Тут нас одразу оштрафують.

- А за Москвою можна? – іронічно запитала.

- Не лише можна, а й потрібно. Оскільки я тебе викупив на одну ніч.

Невдовзі виїхали на трасу. На узбіччі маячила одинока постать. Коли почали під'їжджати, помітили: голосує жінка. Ось вона повернулася, підняла спідницю і сідниця оголилася.

- Це „плечова”, - пояснив Костя.

- Скільки вона коштує? – поцікавилася Оксана.

- Доларів п'ятнадцять-двадцять п'ять.

- М-да, тут дешевше.

- Але небезпечніше, - уточнив Костя. – на трасі можна „намотати на кардан” усіляку заразу. А інколи нам просто не до них. У нас, далекобійників, свої закони, свої правила. Буває, ми об’єднуємося у невеличкі колони і в такому режимі проходимо кілометрів п’ятсот. Так що нам – не до „плечових.”

- Де ми зупинимося? – поцікавилася Оксана, забачивши майданчик. – Можливо тут?

- Тут також не можна, - заперечив Костя.

- Чому?

- Ми зупинимося ось тут! – ствердно мовив Костя, увімкнув правий поворот і скерував вантажівку на обжитий п’ятачок, де вже стояли три автівки. – Розумієш, зараз стільки всякої босоти розвелося – грабіжників, бандитів різної масті і тому кожний водій намагається припаркувати автомашину там, де є постояльці.

В Оксани плечі нервово пересмикнулися:

- Після твоєї розповіді мені чомусь стало страшно.

- І кого ти найбільше боїшся?

- Коли бандити влаштують мені груповий секс.
 - Пусте, - кинув Костя. – Ось уже стойте чотири фури. Значить, нас четверо, та ще у кожного в кабіні „плечова” – восьмеро. Чувихи нароблять такого елементу, вдадуться до такого психологічного тиску, що у бандитів і потенція згасне. Та ще в кожного з нас по ломику припасено. При свідках вони особливої активності не проявляють.

Костя вискачує з кабіни, робить легкоатлетичну розминку: раз-два, раз-два. Присів раз, вдруге. Вдихнув, видихнув. Повітря – довкруж суцільний кисень.

- О-о-о, Костя! Привіт, дорогий! – наслухає поряд.

Костя Нутенко повертається і очам своїм не вірить: Руслан із Таганрога. Оце зустріч! Давненько не бачилися!

- Здорово, друже! – Костя міцно тисне руку Руслана.

- Тоді за зустріч! – Руслан дістає з бардачка півлітрову пляшку

- Чекай, зараз ми вечерю приготуємо.

Руслан достеменно знає: за кабіною автомашини Кості – справжнісінький склад. У продовгуватому ящику міститься маленька газова плита з балоном, термос, усілякі каструлі.

- О-о-о, то я бачу у тебе і помічниця є! – угледівші в кабіні милу супутницю, вигукнув Руслан.

- Не відіб’єш? – усміхнувся Костя.

- У мене також красуня сидить, - підморгнув Руслан.

- Тоді клич сюди, - будемо готувати вечерю.

Дівчата чистять картоплю. Костя увімкнув плиту, набрав у каструльку снігу. Він швидко розстанув, Костя нагрібав пригоршами сніг.

- Ох, зараз ми й гульнемо! – Руслан почав викладати на стіл консерви, шматки ковбаси, хлібину, придбану в придорожньому сільмазі. – Ти знаєш, обідав сьогодні вірменськими шашликами. Так ніби й нічого. А зараз уже зголоднів. Що в тебе нового?

- На Брянщині ледь у халепу не вскочив. Бачу, на узбіччі жінка з немовлям. Я й пригальмовую. Коли раптом підводяться двоє амбалів. Я, як дав газу, тільки й бачили.

- Оте немовля, швидше за все, камуфляж, - пояснює Руслан.

- Потім я вже й сам роздивився. Якби ти побачив з якою вона злістю пожбурила його в придорожні кущі!

Раптом, де не візьмись, жінка з великим рюкзаком.

- Хлопці, купіть шкарпетки. Справжня вовна.

Костя взяв пару, подивився, гроши ніби й невеликі. Коли розплатився, вирішив узяти ще одну. Руслан купив пиріжків з капустою.

- Домашні, - стверджувала жінка. – Такі смачні.

Нарешті картопля зварилася. Дівчата сервірували стіл. Нарізали хліб тоненькими скибочками, ковбасу, огірки. Костя дістав склянки, пляшку

української з перцем. Наклав снігу у чайник – заки вечерятимуть, закипить вода – будуть пити каву.

...Оксана Кості сподобалася. Щира, темпераментна в любощах. Такої насолоди, такого шквалу кохання, здається, і Оксана не відчувала, схоже, піднялася увісім і ширяла в піднебессі. Звідки було їй знати, що коли Костя служив в армії, хлопці вшили в його статевий орган аж сім кульок. Якось, одна профура вирішила „розколоти“ Костю – подала в суд за згвалтування. Виручили кульки – вона не знала про їхнє існування – статевий акт змалювала, як звичайний...

Деякий час лежали мовчки, тільки важко сопіли.

- Ну, це ж треба! – не переставав дивуватися Костя. – Не зустрілися ми з тобою у Черняхівську, так зустрілися в Москві!

- Якби ми зустрілися з тобою у Черняхівську, – продовжила думку Кості Оксана, та ти одружився на мені, можливо б життя мое інакше склалося.

- Ти заміжня?

- Вдова я. Вдова. Торік помер мій чоловік і я залишилася з двома малолітніми дітьми. Гроші, які й були, усі пішли на похорони. На роботі скоротили і я залишилася без засобів на існування. Ходила в обласну станцію переливання крові – була донором, але платили жалюгідно мало. Потім по знайомству влаштувалася на приватну фірму. Кавказець її організував. Зарплату назначив високу та вже через кілька днів почав домагатися. Що ж, тут третього не дано. Або виконуй його волю, або йди на вулицю...

- І ти погодилася?

- А що мені залишалося робити? Спочатку все йшло нормально. Зарплату я отримувала в доларах. Воно б і так все тривало, якби директор не почав мене підсовувати своїм діловим партнерам. Я спочатку з одним переспала, потім – з іншим, а з третім не забажала. Директор звільнив мене з роботи за статтею та ще й звинуватив у викраденні тисячі гривень. Я не знала вже, що й робити, та моя подруга за секс підшукала гарного адвоката, котрий і допоміг виплутатися з цієї халепи.

- А дітей куди поділа? – не втримався Костя.

- Дітей відвезла у село до мами, квартиру здала за бакси. Перед від'здом познайомилася з одним молодим чоловіком. Обіцяв одружитися. Та не захотіла йому зв'язувати життя. Нехай знайде і молодшу, і щасливішу.

- Слухай, Оксано, кидай ти к бісу отої бордель, поїдеш зі мною. Знаєш, скільки світу побачиш?!

- Е, ні, – заперечливо хитала головою. – Нас категорично попередили, аби ми ні в якому разі не здумали втікати. Вони, мовляв, нас і під землею знайдуть. Побачив би, які там гевели. Бугаям роги звернуть.

- Я зараз їду в Нижній Новгород. На зворотньому шляху ще раз викуплю.

- Гаразд, – міцно притулилася до Костиной щоки. – А я тебе весь час буду згадувати. І молитимусь, аби в дорозі все було добре.

VII.

Коли перед Нелею знову постав гомосексуаліст – молодик із жіночим обличчям, довгою косою, її неначе хто ціпом огрів. У пам'яті зринув той вечір, коли добрий десяток буйволів кожен по своєму домагався її, а потім у піхву засунули пляшку з-під шампанського.

Вона отетеріла, не могла й слова мовити. Зробила крок вперед, потім відступила назад.

- Сотка! Ну, сміливіше. Ти не вперше. Боятися уже нічого. Все позаду – Неля відчула, як „мамочка” злегенька підштовхнула її в спину.

Здається, не своїми ногами пішла до отієї автомашини. Минуло кілька хвилин і гомик доставив її до отієї дев’ятиверхівки. У кімнаті цього разу Неля нарахувала тільки п’ять чоловіків. Роздяглась, покірно, мовчки лягla у ліжко. До неї заходили по черзі. Кожен, зробивши свою справу, і отримавши насолоду, одразу залишав це помешкання. Нарешті Неля залишилася з грузином. Цього разу він не примушував її виконувати усілякі забаганки. Після сексу Неля побігла до ванни, грузин запалив цигарку, сів на диван, закинув ногу на ногу. Жадібно затягувався, повільно випускав дим і, відкинувши голову, дивився у стелю. Замислився. Цигарка напівзгасла, він розім’яв її у попільнничці, стилізованій під лева. У цей час Неля вийшла з ванни – гола-голісінка. Окинув примурженим усміхом:

- Ты извини, что мы с тобой так некрасиво обошлись. Сдуру, конечно, тогда всё получилось. Мы пьяны были. Извини ещё раз, если только можешь. Я, в свою очередь, обещаю: больше такого не повторится. Никогда! Скажи, сколько ты за один присест зарабатываешь?

- Я заробляю від отриманої суми 50 відсотків, тобто від ста баксів – п’ятдесят.

- Панимаешь, я тебе ошень благодарный. Дело в том, что в этой маленькой квартире я устроил такой себе маленький бордельчик. Каждый платит за тебя по пятьдесят баксов. В прошлый раз десять человек уплатили за тебя 500 баксов, а я тебя выкупил за 100. Нормально? Да?

У Нелі в душі все аж похололо. Виявляється, цей негідник на ній робить свій бізнес. „Боже, яка падлюка! Більшої тварини у своєму житті вона не зустрічала.”

Кавказець дістав тугий гаманець темновишневого кольору, розстібнув і вийняв одну купюру.

- Вот сто баксов, возьми. Это от меня премия. Я сейчас скажу тебе одну вещь. Но, кроме нас двоих, об этом никто не должен знать. Ты должна выкрасть ключ у своей хозяйки и принести на встречу. Вечером я тебя выкуплю. Пока она будет продавать девушек, мы немножко наведём шмон в её квартире. Но, ещё раз повторяю: об этом никто и никогда не должен знать. Поняла. Сама знаешь, шутки со мной плохи.

Неля сиділа ні жива - ні мертвa. Ох, цей триклятий кавказець! Він штовхає її на злочин, на тяжкий злочин. О, Боже! Це ж треба такому. Ну, чому, чому він не запропонував Святці Тихоні чи Карині Геморой, а саме їй? Ну, чому вона така нещаслива?!

- Надеюсь ты меня поняла? Ещё раз предупреждаю: об этом не должен знать никто.

Неля, схоже, перебувала в потойбічному світі. Один час, здавалось, те що з нею відбувається, стосується не її, а когось іншого. Але кого?

- Ты слышишь? Чего молчишь? – надокучував все той же наполегливий гортанний голос. – Если кому расскажешь или заявишь в милицию, я тебя найду, где угодно!

...Неля увесь день пильнувала, як же поцупити отої злощасний ключ. Під вечір, схоже, її почало лихоманити, ніби аж температура піднялася. А спробуй не поцуп! Викупить, привезе на квартиру, з'валтують мужиків десять, а тоді, можливо, не одну пляшку засунуть, а вже дві достеменно. Здійснити це вдалося лише під вечір. Дівчата милися, приводили себе в порядок, господиня була саме на кухні. Маленький білявий ключик який завдавав стільки думок, нарешті опинився в її кишенні. Все йшло за сценарієм, розробленим кавказцем. Близько вісімнадцятої вони виїхали "на точку". Нелю за сто баксів викупив все той же гомосексуаліст. По дорозі до салону підсів кавказець.

- Гавари адрес. Быстрей!

- Короленка, 49, квартира 171.

- Ключ, надеюсь, у тэбя?

- Так, у мене. Я його вийняла перед самісін'ким від'їздом. Раніше такої нагоди не було. Один час я вже втратила всі надії.

Кавказець нарешті усміхнувся:

- Умница ты у меня. Какая умница. Это не то, что кацапки – глупышки.

Згодом вони дісталися квартири Олени Мутної. Нелі наказали сидіти в машині. Грузин разом з гомосексуалістом пішли на квартиру. Минуло небагато часу і вони повернулися з двома валізами, напханими добром.

- А хаяйка у тебе богатая, - підмігнув грузин. – Можно дом на Канараках купить! – і кинув гомосексуалісту, який всівся за кермом: - Ну, паехали!

Нарешті вони дісталися отієї осоружної квартири. Тут уже на неї чекало п'ять мордоворотів.

- Ты немножко поработай с ними, а патом атдахнёшь. Харашо?

"Працювати" довелося мало не до опівночі. Здається, вже не стачало сил. Та довелося терпіти. Інакше б зробили ін'єкцію в область піхви.

- А тепер сходи, освежись, - порадив кавказець, як за останнім клієнтом зачинилися двері.

Оsvіжившись холодною водою, Неля наразі відчула, як до неї повертаються сили. Тільки ось в душі коїлося казна що. Таке враження,

ніби в її душу кожен із цих гевалів по черзі наплював. Кавказець дістав коњяк, кілька плиток шоколаду, приготував каву.

- Значит так! – підняв чарку, - Коньяк снимает стресс. Отныне навсегда будешь жить у меня. На полном обеспечении. И работать будешь у меня тоже. Я тебя не абижу. Деньги будешь получать справно и к тому же хорошие.

Минуло кілька днів. Картина повторювалася одна й та ж. Зранку до вечора треба було під когось лягати. Приходили старі і молоді. Навіть дуже. Бойовики й імпотенти. Безвусі й сивочолі. Цього ранку у квартиру подзвонили рівно о сьомій.

- Фирма венников не вяжет, фирма делает гробы, - усміхнувся кавказець.
– Такого раннегго клиента у нас ще не было. Готовся, зайка. Готовся. Видать, слава о нас далеко пошла. А это хорошо. Ошень хорошо. Будем с деньгами. Летом махнём с тобой на Канары. Там тоже продемонстрируем клас!

У двері подзвонили повторно.

- Йду, йду! – вигукнув кавказець і на кривулястих волосатих ногах пішов відчинити двері.

Він настільки був упевнений, що це прийшов черговий клієнт, навіть не подивився у вічко. Коли нарешті двері відчинилися, кавказець оставпів, перед ними стояли працівники міліції.

- Дозвольте. Карний розшук, - мовив один із них, потім відсторонив кавказця і всі втрьох зайшли до кімнати.

- Ви, Вахтанг Джапарідзе, уродженець Тбілісі? – спитав один із них.

- Так, - знітився кавказець.

- А ви, - звернувшись до Нелі, яка щойно вийшла з ванни, на ходу застібаючи халат, - Неля Михайлович, уродженка Черняхівської області?

- Цілком правильно.

- Карний розшук. Ви обоє заарештовані. Зодягайтесь і прямуйте за нами.

VIII.

Клавдія Курдюмова – високого зросту, оглядна жінка років тридцяти п'яти. Під густими, немов щіточки, чорними бровами насторожено блимали зелені очі – свідчення повноти життєвої енергії. Схоже, цього разу вони просвердлювали Нелю наскрізь, впритул до її нутрощів. Від цього на душі дівчини робилося бридко і моторошно. На продовгуватому переніссі рубчиком застиг поперечний шрам – вдарили Клавдію палицею ще в молодості, домагаючись любощів. Горішня губа трохи випнута, підборіддя квадратне, немов у мужчини. Певне, природа свого часу припустилася грубої помилки – Клавдія своєю худобою більше скидалася на мужчину, особливо різко окреслювався грубий, дещо пропитий, простуджений голос.

Їй би копати траншеї, вергати валуни, зупиняти коня на скаку. Довге смолянисте волосся, зібраний в пучок на потилиці, рівні широкі плечі, хоч генеральські погони накладай, обличчя з склеротичними прожилками мало червонястий відтінок. Від природи Клавдія мала ще один ґандж – ліворукість. Таких у побуті називали шульгами. Ліворуки за природою – надзвичайно емоційні, активні та життерадісні люди. А якщо траплялися сумні та невеселі, то це здебільшого були жінки.

З самого ранку Клавдія Курдюмова була не в настрої. І на те були свої вагомі причини. Напередодні, а це був недільний день, гостювала на дачі у своєї приятельки. Так гарно посиділи – пили досхочу, закушували шашликами. Поверталися додому рейсовим автобусом. Всю дорогу п'яна компанія весело перемовлялася, жартувала. Автобус йшов за маршрутом „Дачі – Пологовий будинок”. „Що ж, дівчата, – весело підморгувала Клава. – Їдемо до кінцевої зупинки. Народжувати будемо. Ха-ха-ха” – сміялася з власного виверту. Пробираючись тісним проходом, немов джунглями, кондукторка обілечувала пасажирів. Коли наблизилася до п'яної компанії, роздратовано кинула: „Беріть квитки!” „А ми вже брали!” – Клава дихнула в обличчя кондуктора міцним перегаром. „Hi! Ви не брали!” – продовжувала наполягати на своєму кондукторка. „От іменно, що я особисто брала на всіх, а ви ще й здачу не дали. Отже, давайте здачу!” Сварка з кожною секундою закручувалася, немов спіраль: „Я вам давала!” – „Hi, ви не давали!”. Тут треба сказати, що кондукторка – тонка, худорлява, білява дівчина з родимкою на лівій щоці, також не подарунок. „Я ще раз вам кажу: платіть гроші. Понаївався, як дебіли, і їздять тут... „Клава на місці аж підскочила: „А-а-а, то це виходить, я – дебілка?!” – зло вигукнула і схопила кондукторку за довгу косу. Наразі в автобусі здійнявся страшений лемент – жінки закричали, діти заголосили. Водію нічого не залишалося робити, як проігнорувавши всі зупинки, підкermанити автобуса прямо до опорного пункту міліції. З Клавою „провели” відповідну розмову, а коли дізналися, що вона працює в жіночій виправній установі, дуже обурилися, читали нотацію і насамкінець заявили, що будуть вимушені повідомити керівництво установи.

Другодні уже вранці Клаву викликали „на килим” до начальника жіночої виправної колонії Муравйова. Володимир Іванович – високий худорлявий чоловік, суворий до педантизму, який звик на всіх тільки кричати, суворо відчитав Клаву, а на прощання „виховної” розмови наголосив, мовляв, трапиться подібне, вижену з роботи. Він такий, що й вижене. А потім куди подітися? Схоже, Клавдія була народжена тільки для роботи у жіночій колонії.

Настрій уже з самого ранку було зіпсовано на увесь день. Мало того, після вчорашньої випивки і так було кепсько. Все тіло нило і боліло, ноги підкошувалися, праглося випити гранчак, смачно закусити, а потім впасті

ниць і добряче виспatisя. Тому всю свою злість Клавдія зганяла на новоприбулих зеках.

- Роздягайся! – грімко крикнула на Нелю, забачивши її в нерішучості.
- Я вже роздяглася, - Неля Михайлович подивовано стенула плечима.
- Труси і ліфчик також скидай.

Неля покірно виконала наказ.

- Лягай ось сюди, розтули ноги, я загляну у твою піхву, чи, буває, немає там наркотиків, - гнівним поглядом кинула на тапчан.

Коли Клава доторкнулася губ, Нелю аж пересмикнуло.

- Зодягайся. Здається, все в порядку.

- Буває, що й там провозять? – усміхнулася Неля.

- Умудряються! – різко вигукнула Клава і додала: - Мовчати, не размовляти!

Потім Нелі дозволили помитися під душем. Срібна вода одразу забрала втому, натомість повернула силу і здоров'я. Саме тут, під душем, Неля звернула увагу: животик почав набирати заокруглених форм. Уже кілька місяців, як не було менструації – коли і від кого завагітніла, не знала. Ніби й дотримувалася всіх правил застороги, кожного разу під час злягання наказувала своєму партнерові надіти презерватив. Здогадувалася: швидше за все, завагітніла від кавказця. З тим під час екстазу, презерватив не витримав.

- Бери речі, ходімо до камери! – брязкаючи ключами, наказала Курдюмова.

Коли підійшли до дверей, різко скомандувала:

- Обличчям до стіни! Руки за спину! Стояти на місці!

Жадібно вискнув ключ у замку, той скрегіт спицею проник у душу Нелі і тій наразі зробилося сумно. Праглося заплакати.

У камері було порожньо – ув'язнені працювали на виробництві.

- Тут будеш відпочивати, - мовила Клавдія, показавши на металеве ліжко на другому ярусі.

У камері на зрист людини стіни були пофарбовані у синій колір. Дівчата наклеїли вирізки з журналів відомих кіноакторів. Серед цього чоловічого розмаїття висіло кілька вирізок, на яких дівчата були зовсім голі. Неля закинула на ліжко валізу з речами. Потім її повели на виробництво. Загратовані двері відчинила чергова – ув'язнена молода жінка. Перед зором Нелі відкрився просторий велетенський цех. Зігнувшись за швейними машинками сиділи жінки – від сімнадцятирічних дівчат до шістдесятирічних бабусь. Здається, всі вони були на одні обличчя, злі, перепиті, пом'яті, безбарвні, а головне бракувало жіночих рис – чарівності, звабливості, яка примушує хвилюватися чоловічі серця, натомість на їхніх зосереджених обличчях проступали чоловічі риси. В одному цеху виготовляли рукавиці, в іншому шили бушлати. Неля була приємно вражена. „Можна й тут жити”,

- подумала. Донедавна жіноча в'язниця уявлялася їй брудною камeroю, в якій сидять з розпущеними косами жінки з перепитими пиками та смердючим відром параші в кутку. Угорі під стелею крізь загратоване віконце ледь пробивається денне світло. Тут, у цеху, натомість було просторо, світло і сонячно. На вікнах зеленіли квіти, невідь звідки линула музична мелодія.

- Гарно працюватимеш, - стримано мовила бригадир, - матимеш великий гроші. У нас тут, у місцевому буфеті, можна купити консерви, печиво, цукор, тютюн. До речі, ти куриш?

- Так. Зрідка, - усміхнулася Неля.

Крім шиття, ув'язнені займалися художнім різьбленнем, випилюванням по дереву, клеїли пакети, плели сітки, вишивали скатертини, фасували та пакували продукцію. Одяг для шахтарів і зварників, бушлати, бавовняні робочі костюми користувалися великим попитом серед споживачів. Фабрика, яка донедавна працювала на бартер, це здебільшого були продукти харчування, останнім часом почала заробляти „живі” гроші. Нелю поставили на дільницю зі склеювання пакетів. Спочатку у неї нічого не виходило. Пакети ті склеювалися навскіс, чомусь не трималися. Підійшла бригадир, показала, як треба правильно робити. І, диво! Через певний час Неля почала видавати високоякісну продукцію. День збігав конвеєрною стрічкою: робота – обід, знову – робота, вечера. Потім всі розбіглися по камерах.

- О-о-о, у нас сьогодні поповнення, - зблиснула металевими коронками пишнотіла молодиця, обличчя якої було подзьобане віспою. – Тебе також закатали в кічеван?

Що таке „кічеван” Неля не знала, але здогадувалася, певне, в'язниця.

- Так, закатали, - сумно погодилася.

Уважно придивившись, Неля помітила на обличчі непропорційну невідповідність: продовгуватий ніс, під ним тоненькі, немов паперові листочки, вуста. На перенісці виднівся поперечний шрам, горішня губа випнулася і закривала нижню.

- Будемо знайомитися, - сказала небавом жінка. – Мене звати Єліфанія Кардашова, а в „мирі” – Феня Марганцовка. Мотаю строк вшосте. Я – особливо небезпечна рецидивістка, - усміхнулася. – Тридцять років просиділа за гратами. І не шкодую. А тебе як звати?

- Неля. Неля Михайлович.

- Ось і добре. Відтак у тебе буде кличка Компресор. Нелька Компресор. Чудненько, правда? А я буду твоєю хрещеною мамою, - плямкнула своїми непропорційними вустами Феня Марганцовка. – Бачу, на тобі такий красавий светр. Я ще таких ніколи не носила. Чи не дала б мені поносити? Я щось так прихворнула. Так захворіла. Всю судомить і лихоманить.

Неля покірно підняла руки і скинула светр:

- Носіть на здоров’я.

- Ох, і розумничка, ох, і молодчинка. Не забула, як мене кличуть? Феня Марганцовка. Коли щось не так, звертайся до мене, я тобі завжди допоможу.

Зодягла светр, обдивилася навколо, радо усміхнулася. Потім дісталася цигарку, закурила і сіла на стілець. Ноги наразі оголилися, на правій нозі Неля угаділа татуювання „СОС”. Плечі нервово пересмикнулися – татуювання у жінок вона бачила вперше. У мужчин – то вже інша справа, а ось, щоб у жінок...

- Ну, що, сподобалась? – Марганцовка вишкірилась кобилячою усмішкою. – А знаєш, що таке „СОС”?

Неля хотіла сказати, що СОС українською – „Рятуйте наші душі”, та Феня її випередила:

- СОС російською: „Спасаюсь от сифіліса”, - затягнулася цигаркою і випустивши клубок диму, додала: - У нас тут кожна п'ята – в татуюваннях. Ми тобі також виколемо. Он, бачиш, у Людки череп пронизаний кінжалом. Повернувшись, на руці молодої жінки Неля дійсно забачила татуювання.

- А знаєш, що це означає?

Неля безпорадно стенула плечима.

- Людку Швайку присудили до смертної кари, а потім помилували.

Колінця в Нелі затремтіли: „Ось тобі і Людка... Хто б міг подумати! Боже, куди я потрапила?”

Марганцовка, немов прочитала Нелині думки, і зареготала:

- Не бійся, дурненька. Людка у нас – класна діваха! Ну, а ти що законториила?

Неля розповіла.

- Ну, це – дріб'язок, - заспокоїла Марганцовка, - добре зарекомендуюш себе, вийдеш достроково.

Познайомилася Неля і з іншими ув'язненими.

- Мене звати Дорофея Єршова, - зашамотіла беззубим ротом жінка, яка сиділа на нижньому ярусі, низько опустивши голову. – Ти тут вперше, а я вже п'ятий строк мотаю.

- За що ви сидите?

- За грабіж в основному.

- І кого ви пограбували?

- Та всіх підряд. І старих, і молодих, і зовсім немічних. Всіх, хто трапляється під мою нечисту руку. Зараз такі часи настали. Всі грабують. І у верхах, і в низах. Тільки верховні грабіжники не сидять по тюрмах. Закони не для них, для нас пишуться. А я, по совісті сказати, боюся і на волю виходити. А що там хорошого? Навіть порядній людині нелегко знайти нормальну, добре оплачувану роботу, а про таких, як оце ми, і говорити не доводиться.

- Ну, а тобі ж скільки накувала зозуля? – Неля звернулася до голубоокої середнього зросту блондинки.

- Вісімнадцять.

- А звати ж як?

- Звати мене Єлизавета Колмакова. А тут мене називають Ліза Табакерка.

- Чому так? Гм...Дивно. Табакерка. Ти куриш напевне?

- Та ось і ні. Майже не курю. Чому таке прізвисько дали – сама не знаю.

- Дівчата, вечера! Прошу всіх до столу! – вигукнула Феня Марганцовка.

– О-о-о, класний чефір, - примружила очі, неквапом съорбаючи бурштинову рідину. – Чефір – улюблений напій зеків!

Дівчата клали на стіл, що в кого було – шматок ковбаси, сало, цибулину.

- А в мене... А в мене, - у Нелі на очі набігли слізози, - немає нічого.

- Не переймайся, - заспокоїла Марганцовка, - заробиш гроші, купиш у буфеті, нас пригостиш Тут у нас, - зле усміхнулася, - справжнісінський комунізм. А поки що напиши листа, нехай мама нам вишле справжнього українського сала.

- А хіба можна посилку одержувати?

- А чому б і ні. Звичайно, можна. А що не можна пересилати, ти вже знайомилася, як поступала.

- Так, ти, значить, місцева, - після вечери Неля продовжила розмову з Лізою Табакеркою.

- Родом я з Оренбурга. Сибірячка. Мама померла, мені ще п'ятирічна була. Батько, одружившись вдруге, про мене зовсім забувся. Вчилися в школі-інтернаті. Вчилися непогано. Закінчила вісім класів, пропонували далі навчатися, та на фіг воно мені нада.

- Після школи влаштувалася на роботу?

- Та ти що? – обурено вигукнула Ліза. – Нехай смердючі козли роблять!

– Я подумала так. Ось продавці – грошовиті люди. Вони кожного дня мають якийсь навар. Переодягаються і тримають свої сумочки з товстенькими гаманцями, звісно де – в підсобках. Я й мотнулася по них. Там сумочки прихоплю, а в ній гроші, та ще й косметичка, в іншому місці светр поцуплю, то шикарну куртку, то модні чобітки, парасольку, шапку норкову. І що ж ти думаєш? Ніхто з них так і не заявив у міліцію. А знаєш чому? Та тому, що не власними мозолями нажите! Я неначе робила „експропріацію”...

„Оце так Ліза, а я думала: скромна дівчина”, - гадкувала Неля.

- На чому ж тобі лапті сплели?

- Та на чому ж? Познайомилася з одним хлопцем. Ігорем звали. Класний пацан! Стрункий, очі – світло-сірі, кучерявий. Почали ми з ним приятелювати, обіцяли одружитися. Одного разу поїхали до нього додому. Потім гостювали у його тітки. День, два. Все йшло добре. Якось Ігор поїхав на ринок, тьотя пішла приймати ванну. Я залишилася в кімнаті сама. А мене, немов Ґедзь укусив, неначе у голові щось перемкнуло. Спочатку дивилася по теліжку якийсь концерт, потім я їм такий „концерт” закатала, що до сьогодні пам'ятають. У гардеробі навела „шмон” – добре, що взяти було що:

австрійські і югославські светри, фінський костюм, японське плаття, французькі блузки. На прощання ще й бакси прихопила і дала драла. Уявляєте: ха-ха, на розшуки вони підключили своїх родичів, які уже встигли зі мною познайомитися. Шукали на вокзалах, а впіймали а готелі. На той час я познайомилася з одним грузином. Класний пацан, нічого не скажеш! Тоді мене осудили. Дали два роки позбавлення волі умовно з випробувальним строком. Та який там випробувальний строк! – Ліза съорнула чефіру, кілька секунд сиділа незворушно, вступившись в одну точку, зрештою, продовжила: - Якщо воно у мене в генах... Злодійство це. Жити треба було за щось. Я не втрималась, знову „розслабилась”. Вкрала кросівки, светр, куртку і магнітофон. Пішла, дурепа, на ринок продавати. Там мене менти і накрили. Судили. Дали три роки позбавлення волі. Ось так й одержала „путівку” за гратег.

- А я, дівчата, здійснила чи не найжахливіший злочин, - мовила низенька на зрист, повногруда Есфіра Ковальова. – Родом я з Тамбовської області. Мала двох чоловіків. Ви не дивіться, що така маленька. Я народила аж п'ятеро дітей. Від одного привела двох синочків, від іншого – трьох доньок. З обома й розлучилася. Зійшлася з третім. Він такий же „алкаш”, як і я. Ніде не робили. Одержували від держави маленьку подачку на дітей, та й ту пропивали. За борги у нас відключили електроенергію, топити грубку було нічим – розбирали потихеньку сарай і так потроху топили. Якось на старий Новий рік і кажу своєму співмешканцеві: „Побудь з дітьми, а я поїду хрещеницю провідаю”. Жила в сусідньому селі. А села ж у нас в Сибіру далеченько одне від одного. „Дивись, – каже, – йди тільки на один день. Більше коло твоїх дітей сидіти не збираєшся”. І як поїхала, як запила, як загуляла, вернулася через чотири дні. Ні мого співмешканця, ні дітей у хаті вже не було. Він чекав мене, чекав, не дочекавшись, так і пішов до своєї матері. Сусіди ж викликали „швидку допомогу” і вона забрала дітей з обмороженими ногами до лікарні. Ось так за злісне невиконання обов'язків по догляду за дітьми я одержала два роки позбавлення волі і стала тухлятиною. На суді, звісно, вину свою визнала, однак це нічого не дало. За гратег потрапив і мій співмешканець – впіймався на крадіжках. Десять у Кунгурі відбуває строк.

- А ти за що сидиш? – не втрималася Неля, звернувши погляд на дівчину, зодягнену в кофтину кольору кави з молоком і чорну спідницю. М-да, а якже тебе хоч звати?

- Маруся Швайка, - усміхнулася, а на нашому – Ірина Єпіфанова. Родом я з Томська. Одного разу на вулиці чисто випадково зустріла свого двоюрідного брата Фотя з компанією. Всі вони були мені незнайомі. „Слухай, – каже братан, – услугуй нам ради Бога. Натисни на кнопку до однієї квартири”. „А мені що, важко? – кажу їм і всміхаюся, – можу і в десять натиснути”. „Та ні, тільки в одну. Нам треба хлопця викликати, а

мама, загледівши мене, не відчиняє". Мені там було мало діла, хто кому не відчиняє, я й натиснула здуру. Звідки я могла знати, що вони, мало того, що її квартиру обчистили до тла, так ще й „мокруху" зробили. Коли на ринку продавали шмотки, їх менти замели. Вони розкололися, мене виказали, заодно і я з ними загриміла під фанфари. А вини ж то моєї було тільки й того, що кнопочку натиснула таку червону, мов ягідка. Давай з мене зізнання вибивати, признавайся, мовляв, ти на шухері стояла? Ти заодно з ними? „Ta на якому шухері?" – сміюсь, а вони знову давай мене гамсетити по чім попало. Били доти, доки не підписала все те, що мені шили.

Іра намагалася сьорбнути чефіру, але металева чащечка випала з рук, лунко вдарилася об цементовану підлогу. Частина чефіру розлилася по столу, вона схилила набік голову, її наразі почало трясти. Всі розгубилися. Іра сповзла на підлогу, голова конвульсійно билася, з рота пішла біла піна.

- Дівчата! Та це ж у неї епілепсія! – вигукнула Феня Марганцовка, яка першою опам'яталася. – Тримайте, аби вона голову не розбила об підлогу. Бач, яка сволота! До чого дівчину довели. Щоб ви самі перейнялися такою болячкою!

Вчотирьох обережно взяли потерпілу і поклали на ліжко. Небавом Іра прийшла до тями. Подивованим поглядом обвела стіни, мовляв, де це я?

- Тобі вже полегшало? – поцікавилася Ліза Табакерка.

- А що...що зі мною було? Я...я нічого не пам'ятаю.

- Полеж трохи. Зараз тобі значно покращає, - додала Маруся Швайка.

Другодні Неля чисто випадково зустрілася з Есфірою Ковальовою.

- Слухай, а ти молодчина, що віддала светр Фені Марганцовці.

- А то що було б?

- Та ти що? Ти навіть не уявляєш?! Вона б тебе могла ножем пірнути вночі. Спочатку аби ти довго не кончалася, розбудила, ти б розлупалася, а потім – ніж у груди. Вона – дочка, уявляєш, Героя Радянського Союзу. Востаннє свого співмешканця зарізала. І в камері знущається над нами. Лесбіянка вона, затямила? Примушує нас по черзі свою піхву лизати. Учора черга була Іри Єпіфанової. Щастя, що її епілепсія прихопила. Ось сьогодні побачиш, що вона витворятиме.

- Та ти що?! – обурено вигукнула Неля. – Я б подумати ніколи не могла. Така добренька, хоч до рани прикладай...

* * *

Минуло кілька тижнів. Неля почала потроху звикати до життя на зоні. „Нічого страшного, - втішала сама себе. – Можна скрізь і до всього звикнути. Як би боляче і принизливо не було". Настала неділя. Після сніданку Неля одразу вирішила написати додому листа. Дісталася чистий аркуш паперу, поклала перед собою, деякий час сиділа незмігло, обдумуючи текст, потім близиче підсунула його до себе і почала писати.

„Дорога моя, люба матусю, дорогі мої сестрички!

Листа, якого пишу Вам зараз, певно, отримаєте не скоро – між нами дуже велика відстань. Нас розділяють тисячі кілометрів. Вибачте, мамулю рідненька, що я Вам так довго не писала. Думала, підзароблю грошей, накупую гостинців і повернуся додому. Не судилося. Їхала, мамо, до Москви з одним наміром: чесно працювати продавцем на овочевому ринку, а потрапила в сексрабство – до самого звичайнісінького московського борделю. Не описати, мамо, тих мук і страждань, які мені довелося витерпіти. Та це ще півбіди. Головне – один з моїх клієнтів під загрозою життя зажадав, аби я викрали ключі у своєї хазяйки. Мені і справді, нічого не залишалося робити, як викрасти їх. Скориставшись ключами, він обікрав її. Трохи згодом нас обох арештували і дали мені строк – п'ять років. Зараз я відбуваю ув'язнення в одному з пермських тaborів. Кажуть, колись тут сиділи політв'язні, та від цього хрін від редьки не солодший, а мені не краще. Мушу Вас, мамо, повідомити: я на сьогодні вагітна. Вирішила у неволі народити дитину. Не знаю, хто буде – хлопчик чи дівчинка. Але це – моя кровинка, моя частинка і я від себе її не можу відірвати. Навіть у тому випадкові, хто б не був її батько. Зараз у нас зима. Температура мінус сорок градусів за Цельсієм. Навалило багато снігу. Та сніги продовжують йти й далі. Однак у камері не холодно. Годують непогано. Удень робимо: шиємо бурки, бушлати. Я склеюю пакети, вчуся шити. Працюємо шість днів на тиждень, у неділю – вихідний. У камері – чимало людей. Сидять, хто за що. Хто за крадіжки, хто за розбої, хто за вбивства. Усі притерлися одна до одної, розуміємо кожну з півслова, немов рідні сестри. Воно, бачте, мамо, і в тюрмі є люди і жити можна. Та що за мене дуже не переживайте. Вибачте, мамо, що Ваша донька, яка подавала такі надії, зганьбила Вас, потрапивши до в'язниці. Певно, така вже моя нещаслива доля. Такий мені хрест, який потрібно нести. Напишіть мені, мамо, чи Ви приймете до свого дому таку, як я? Чи мені у цих сибірських морозах залишатися і надалі? З надією і нетерпінням чекаю Вашого листа. Опишіть усі-усі новини, які є в селі. Передавайте мої найциріші вітання сестричкам. Я благаю в Бога одне – аби вони не повторили мою долю”.

Неля підвела голову, на якусь мить замислилася, мовляв, чим же його закінчити? „Мабуть, напишу – обнімаю і цілую. Ні! А що як мама не захоче аби я її ціluvala? Нехай буде краще ось так... і вона вивела на папері: „З повагою ваша донька Неля”.

IX.

Завідувач гаражем автобусного парку Іван Іванович Перепічка – середнього зросту і середнього складу тіла, волосся – хвильсте, темнорусе, деінде вкралилися сиві соломинки. На маківці кругла, мов мідна тарілка,

лисина. Прилаштувався у житті Іван Іванович на славу. Повертаються водії з міжміських рейсів, скидаються по „півнику”, запрошуують і його, Івана Івановича, на гостину, а дехто опісля ще й десятку всукає, мовляв, бери: я – тобі, ти – мені. А головне те, що Іван Іванович мало не кожного тижня мав свіжину. Дуже він полюбляв представниць слабкої статі. А вони сюди прибували майже кожного дня – працівники бухгалтерії, контролери, кондуктори. У цьому плані Іван Іванович був дуже порядною людиною. Якщо в котроїсь уже й побував у гостях, то мав неодмінно видати заміж. Добре, що в автопарку з представниками сильної статі проблем не було. Водії прибували і вибували також мало не кожного дня.

На темнорусяву Орисю, що з дугоподібними бровами, котрі немов аж зрослися на перенісси, Іван Іванович накинув оком уже з першого дня, як тільки вона з'явилася у бухгалтерії. Якось увечері підстеріг, коли виходила з роботи, двозначним поглядом кинув на мотоцикл, сідай, мовляв, прокатаю з вітерцем. Орися натяк Івана Івановича зрозуміла абсолютно правильно, за якусь мить вона вже зруечно вмостилася на задньому сидінні. Мотоцикл рушив, розвіяв косу за спиною. За містом Іван Іванович звернув направо у напрямку лугу, туди, де трави похилі, де в гордій незалежності пишалися копички свіжого тутого збитого духмяного сіна. Відтак минуло кілька місяців. Один раз на тиждень вони виїжджали на луг подихати свіжим запахом ароматного сіна. Орися так зріднилася з Іваном Івановичем, що він уже й не знав, як від неї відкараскатися. Та раптом в автопарку, після демобілізації з армії, з'явився молодий хлопець на імення Тарас. Козак хоч куди – легкоатлетично скроєний, силою напіті біцепси, сірі очі випромінювали доброту і ніжність. Якось на одній гулянці Іван Іванович і познайомив Орисю з Тарасом. Вони одне одному одразу й сподобалися, заприятелювали. З часом дружба переросла у щире і світле кохання, а незабаром молодята вирішили побратися. Весілля справляли в нареченої на околиці міста – жила в приватному секторі. Столи поставили під крислатими яблунями. Золотисті, ваговиті, наляті сонцем плоди, прямо з яблуні гепали на столи. Одне з яблук впало та прямо на лисину Івану Івановичу. Що вже сміху було! Здається, Орися сміялася найбільше за всіх. Коли захмеліліх учасників застілля зібрала до танку музика, Орися пустилася в танок з нареченим і раз, і вдруге, і втретє... Потім на дамський вальс несподівано запросила Івана Івановича. Обвела руками червонясту шию, заглянула в його очі, з яких соталися суміш лукавства і насмішкуватості, і сама усміхнулася:

- А пам'ятаєте, як ми з вами їздили копицями милуватися?

- А чому б і ні, - усміхнувся завгар. – Такі дні ніколи не зітрутися з моєї пам'яті. Вони – найкращі, які були в житті.

- Таку мандрівку на природу ми можемо ще раз повторити...

- Як? Прямо сьогодні? – здивуванню Івана Івановича не було меж.

- На наше весілля не прибула тъотя Зіна, яка мешкає тут, неподалік, в Киселівці. Я скажу мамі, що поїду до тітоньки, дізнаюся, в чому справа. Ваш мотоцикл на ходу?

- Як і завжди.
- Ось і чудово.

Через кілька хвилин Іван Іванович під'їхав до подвір'я.

- Знаєш, що, Тарасику, я тобі скажу, - Орися поцілувала його у вуста. – Потанцюй з нашим свідком. Людка чудесна дівчина, а я з Іваном Івановичем змotaюся до тъоті.

Одразу за містом мотоцикл з'їхав з траси і взяв курс на луг, де напівовальні копиці уже лежали в стогах. Наблизившись до найпершої, Іван Іванович зупинив мотоцикл. Орися звичним рухом скинула з себе фату і стояла перед завгаром у чому мама народила. Він взяв її на руки, обсипав поцілунками і обережно поклав на висмикане сіно. Хоч і крадене, та кохання все ж було бурхливим і шаленим.

- Ну, на сьогодні досить? Чи не так? – Орися подивилася у хитрі насмішкуваті очі завгара і міцно поцілувала у вуста, які віддавали запахом горілки та цигарок. Додому повернулися за годину. Весілля йшло у повному разпалі.

- Ну, доню, що там з тъотею? – перше, що запитала мама.

- Ой, мамо, і не питай! – Орися вигукнула в розпачі. – Тітонька Зіна – така хвора, така хвора! Збирається їхати до Києва на операцію. Сказала потрібні кошти. І немалі. Можливо й ми трохи допоможемо. Добре, що надарували сьогодні.

На мамине обличчя набігла тінь смутку. Це ж треба – таке лихо на сестру напало. І де йому взятися? Ще ж і не стара, молодша за неї.

Наречений недовірливо обійшов Орисю:

- Щось ти так довго їздила.
- Як довго. Десять кілометрів туди та назад, - виправдовувалася.
- Та ще й по ґрунтовці, - прийшов на допомогу завгар.
- Та бачу, що по ґрунтовці. Твоє весільне плаття одразу зробилося. І вим'яте якесь...

- Ану проїдь на мотоциклі, побачу, що станеться з твоїм весільним костюмом. Гаразд, досить уже допитувати. Пішли краще танцювати, - Орися взяла Тараса за руку і повела в коло. Своєю гарячкою, збудженою щокою притулилася до його гладко виголеної, заплющила очі. Схоже, поринула в казковий сон. Та додивитися його не дав мамин голос:

- Орисю і Тарасику, - ходіть-но сюди. Гості прибули.

Коли молодята вийшли на подвір'я, ноги в Орисі зрадливо затремтіли – перед нею стояла тітка Зіна – пишнотіла, з червоними, мов жар, щоками і величезним букетом жоржин у руках.

- Ой, дорогі мої молодята! – змахнула букетом. – Ви вже звиняйте, що

запізнилася. Я в Хмельницький за шмотками їздила. Тільки-но повернулася, глядь – а в поштові скриньці запрошення на весілля. Втомуилася з дороги, переодягнулася і прямісінько до вас, - тіточка спершу поціпуvalа Орисю. Поціпувати нареченого не далося – він віdstупив крок назад.

Весілля так і не догуляли до кінця. Тарас, який ще напередодні наслухався про походеньки завгара з Орисею, дещо сумнівався: одружуватися, чи ні. Тепер усі сумніви розвіялися. Орися просто його зганьбила, обезславила. Він вийняв із костюма білу весільну квітку, зім'яв у руці і пожбурив під самісінькі ноги нареченої. Ні з ким не попрощавшись, пішов геть.

Соромно було і Орисі з'являтися на людях. А тут саме оголошення в газеті – для роботи за кордоном запрошується танцівниці і стриптизерші. Це було те, що потрібно. О-о-о, вона їм такий стриптиз влаштує – довіку ті турки пам'ятатимуть! Пороздягається перед ними рік-два, а тим часом тут все перемелеться, переговорять, забудуть. Вона там також задаром ноги не розтулятиме. Сколотить бакси, повернеться додому, дивись, і квартиру купить. Та не в Черняхівську, а в самому Києві, заміж вийде. Так уже зробили її деякі подруги. Заміж повиходили і навіть дітей народили. А що, невже вона гірше за них? Дзуськи! Он яке у неї миловидне обличчя! Ще не один клуне!

* * *

Марися ще з самого дитинства вирішила: стане парашутисткою! Коли влітку приїжджала з міста до бабусі, яка мешкала в селі, залазила на найвище дерево, а чи на дах хліва в намаганні зістрибнути. „Не дівчина, а вихор якийсь”, – усміхався в кутики вуст дідусь. Й праглося бути льотчицею, аби як птах ширяти в блакитному піднебесі, та коли дізналася, що дівчат до авіаційного училища не беруть, твердо і назавжди обрала парашутний спорт. Коли підросла, записалася на курси парашутистів при міському ДТСААФі. Після певної теоретичної частини розпочалися практичні заняття – стриби з парашутів. Це було якраз взимку. Коли піднялася в небо, була приємно здивована: краса, яку не можна передати словами. Все довкруж біле: і небо, і земля, вкрита пухким сніговим килимом. Один за одним, немов ластів'ята з гнізда, вилпурхували з черева літака парашутисти. Ось настала черга і її, Марисі. Злегенька відштовхнулася і ось вона вже в повітрі. Висота – аж дух перехоплює! Смикнула за кільце і за спину затріпотів купол такого ж біlosніжного парашута. Цієї миті їй праглося одного: піднятися в небо і знову вистрибнути з літака.

Коли Марися вийшла заміж і народила доньку Оксану та сина В'ячеслава, на деякий час довелося зав'язати з небом, а як діти підросли, знову поєднала життя з улюбленим заняттям. Чим більше літ виповнювалося Марисі, тим більше її манили і кликали до себе безмежні небесні простори.

Відчувала: всьому настає кінець – не сьогодні – завтра, а все ж таки доведеться з ним розпрощатися.

Цього ранку Марися, як ніколи, прокинулася рано. Розпочала з кухні. Наготовила всіляких страв: стушила картоплю, зробила голубці, приготувала трьох видів салати, наварила компоту, напекла тістечок, а насамкінець ще й торт приготувала. Думалося: після повернення вона покличе сусідів, всі дружною компанією посидять, вип'ють келих шампанського за її ювілейний стрібок і за прощання з небом – Марися вирішила на цьому стрибкові поставити крапку. Кинула позирк на годинник. До польотів ще залишалася добра година.

- Ти вже привіз машину з гаражу? – звернулася до чоловіка.

- Так. Машина напоготові.

- Гаразд, - погодилася Марися. – Зачекай хвилинку, я лише посуд помию і поїдемо.

Вона хутенько помила каструлі, тарілки, ложки та виделки, витерла мокрі руки. Зодяглася.

- Ось я і готова. Ну що, поїхали!

Чоловік Микола сів за кермо. Поряд примостиився син В'ячеслав, позаду – Марися з донькою Оксаною. Спочатку все розпочиналося добре, та коли переїхали міст через Десну, трапилося несподіване. Мотор спершу зачав, потім неначе озвався простудженим кашлем. Старенька автомашина, яка уже не раз бувала в бувальнях, цього разу з'їхала на узбіччя і заглохла.

- Ще цього не вистачало, - розчаровано з нотками суму зітхнула Марися і кинула погляд на годинник. – Поспіши, чоловіче, а то ми запізнимося.

- М-да, - розважливо мовив чоловік. – До чого б це воно? Такого ще в нас не було. А може, повернемось? – кинув іронічний погляд на Марисю.

- Я кому сказала: поспіши! Мене одну чекати не будуть. У мене ж сьогодні – незвичайний політ!

Коли прибули до аеропорту, літак уже вирулював на злітну смугу. Марися заскочила до нього в останню секунду. Стрімкий розбіг і срібний птах, зітканий з металу, здійнявся у блакитне небо. Батько з дітьми залишився стояти на землі.

- Дивіться! Дивіться! – вигукнула Оксана. – Уже один парашутист полетів.

Один за одним розкривалися в небі білоніжні куполи парашутистів.

- А де ж наша мама? – занепокоєно мовила Оксана.

І в цю мить всі побачили, як від літака відділилася чорна цятка, але білий купол парашута за спиною чомусь розкриватися не поспішав. Натомість чорна цятка з кожною секундою збільшувалася і все стрімкіше летіла донизу. Всі троє, не змовляючись, побігли вперед. Інтуїтивно відчули: це має бути їхня мама. Бігли назустріч своєму горю, аби зарадити біді, що наближається з кожною секундою. Схоже, застогнала від розпуки і заплакала від болю земля – таким сильним і гучним був цей удар. Коли підбігли,

Марися лежала догори, скляними волошковими очима, в яких питальним знаком причаїлися сум і подив: „За що?”, дивилася у чисте безхмарне небо, яке цього разу відвернулося від неї.

Сестра Марисі Людмила, яка працювала в міській лікарні медичною сестрою, кожного місяця зі своєї скромної зарплати викроювала дещицю на навчання своєї племінниці. Батькової зарплати стачало тільки на квартиру та продукти. Марися трохи займалася бізнесом, проблем з коштами в родині ніколи не було. І цю втрату особливо відчули зараз. Одного разу Людмилі до рук прийшла якась газетка, де серед розмаїття оголошень, вона вичитала, що для роботи в турецьких нічних барах потрібні танцівниці. Прочитавши, Люда пригадала, як у дитинстві вона залюбки відвідувала заняття у танцювальному гуртку в Палаці для дітей та юнацтва. А чому б не пригадати дитинство? Схоже, пластика і грація у неї залишилися і зараз. Вирішила твердо і остаточно: аби допомогти Оксані з навчанням в університеті, вона неодмінно поїде до тієї Туреччини. Щоправда, зять Микола не дуже схвалював це рішення, але Людмила була непохитна, немов кам’яна стіна.

* * *

Олександра забачила Юлю в кафе „Молодіжне”. Середнього зросту, з під світло-коричневої куртки виднілася чорна блузка з орнаментом. Блакитносірі очі засвідчували про спокійність і поміркованість, твердість характеру. Такі у спілкуванні дружні і товариські, але себе цінують високо.

- О-о-о, ти тут? – Олександра радо вигукнула.

- А де б мені бути! – Юля незворушно продовжувала пити кока-колу.

- Ми тебе цілий вечір шукаємо. До речі, ти на роботу ще не влаштувалася?

- Влаштовуюся, якщо так можна сказати. Розkleюю по місту оголошення всяких фіrm та багатих людей. У тебе є якісь пропозиції?

- Ну, звичайно! - радо вигукнула Олександра.

Юля наразі пожвавилася, недопиту склянку з темнокаштановою рідиною поставила на стіл.

- До речі, ви не знайомі? – Олександра кинула поглядом на стрункого симпатичного молодика, який стояв поряд з нею. – Знайомтесь, будь-ласка. А то я одразу почала тебе „вантажити”.

Молодий чоловік першим подав руку:

- Вадим.

- Дуже приємно, - мовила Юля. – Яке красиве і благородне ім’я. У нас все Василі та Миколи. Зразу видно – людина з губернії приїхала. А мене свого часу мама з татом назвали Юлією.

- Також гарне ім’я – Юлія-я-я! – Вадим розплівся в усмішці. – До речі, ви абсолютно праві, я приїхав з Черняхівська.

- Що це все „ви” та „ви”. Ми – ровесники і давайте будемо говорити на

„ти”, - запропонувала Олександра і продовжила: - Вадим підшукує дівчат для роботи за кордоном.

- Цікаво, цікаво, - пожвавішала Юля, - яка там робота? Я ще ніколи не була за кордоном.

- Сама розумієш, які роботи для таких, як ми, можуть бути. Це, насамперед, роботи у галузі послуг – прибиральниці, кухарі, офіціантки або сиділки. Себто доглядати дітей і хворих похилого віку. Гадаю, чистити і мити туалети не будеш.

- О, ні, - усміхнулася Юля. – Хіба що як гарно платитимуть.

- Платитимуть гарно, - втрутився Вадим. – Це – багата країна. Це не те, що наша злиденна Україна з несприятливою економічною ситуацією. Причому, гроші отримуватимеш в американській валюті.

- Чудесно! – вигукнула Юля. – Я абсолютно згодна!

- Значить так, потрібне фото для закордонних паспортів, а також свідоцтво про народження і про закінчення навчального закладу. Що ти там закінчила?

- Та щоб я там закінчила? Десять класів і одинадцятий коридор, - усміхнулася Юля.

- Для цього більше і не потрібно.

- Ой, а я ніби душою відчувала – учора сфотографувалася для закордонного паспорта!

- Ось і ладненько, - радо усміхнувся Вадим, - сідаймо до автомашини, і поїхали до вас додому.

За кілька хвилин Юля винесла з хати фотокартки і документи.

- Там ще про всякий випадок потрібна довідка про склад сім'ї. Візьмеш у міській раді, але її вже сама привезеш. Закордонний паспорт ми оформимо без твоєї участі. Через два дні о дев'ятій ранку ми тебе чекаємо в Черняхівську біля Макдональдза. Візьмеш із собою речі першої необхідності, щось з одягу та харчів дів на три.

- До зустрічі! – усміхнулася Юля і міцно потиснула на прощання руку Вадима.

Через два дні Юля прибула до Черняхівська. Вадима вона впізнала одразу. Підійшла, привітала. Поряд із ним стояла молода жінка, певне, дружина, подумала Юлія і три дівчини. На одну з них – з маленьким овальним обличчям, синіми очима мрійниці, Юля звернула особливу увагу. Десь читала у гороскопі: такі за характером – запальні, однак одразу заспокоюються. А ще швидко закохуються, та за браком постійності швидко й розчаровуються. Юля інтуїтивно відчула щось недобре в ній. А ось ця миловида, чорнява в шкірянці, чорних штанях і черевиках на товстій підошві справила на Юлю приємне враження.

- Знайомтесь, - сказав Вадим, - вам доведеться їхати разом.

- Наталя, - власниця синіх очей першою подала руку.

- Мене звати Юля...

- А мене Орися...

- Ну, а я Людмила, - дівчина подала біляву руку.

Дівчата звернули увагу: Наташа весь час озирається, ніби чи когось виглядає, чи навпаки – боїться з кимсь зустрітися. Вони навіть не підозрювали, що за нею тягнеться клубок злочинів. „Працювала” вона з двома хлопцями – Кирилом і Тимофієм на прізвисько Генріх. Тимофій – середнього зросту, повного складу тіла, ніс широкий, на голові відстовбурчувалося пряме чорне волосся. Зодягнений у коричневу куртку з вишиванкою у нижній частині, чорних джинсах і синіх кросівках. По обідній порі майже кожного дня вони втрьох прошкували на Центральному ринку міста.

Заздалегідь обирали жертву. Це мав бути багатий молодик – зодягнений, скажімо, в шкірянку, з імпортним годинником, печаткою на пальці, з барсеткою в руках. До нього свою впевнену ходу спрямовував Генріх і пропонував мінет. Незнайомець приємно посміхався, погоджувався, тільки уточняв: „Хто робитиме? Невже ти?” „Звісно, що ні, - усміхався гнилими зубами. – Краще, як наша Наташа, цього не зробить ніхто”, - показував поглядом на симпатичну дівчину, яка випурхувала з натовпу. Плата пропонувалася невелика – десять або двадцять гривень. Жертву вели в глухий кут ринку. Тут, під навісом, стояли якісь порожні ящики, металеві контейнери зі сміттям. Як тільки наступав оргазм, підбігали Тимофій з Кирилом, нещасного збивали з ніг, а потім починали лупцювати. При цьому відбирали всі гроши і коштовності, забирали й одяг. Спочатку все йшло гаразд. Та кілька разів трапився „прокол” – погоріли на крутих. А коли дізналися, що Генріх ще й ВІЛ-інфікований, добряче віддубасили і наказали, аби негайно залишили місто. Інакше влаштують „мокруху”. Тимофій з Кирилом виїхали до Одеси і розчинилися в сірій масі, а Наталка, скориставшись оголошенням у газеті, вирішила перечекати негоду в Туреччині.

* * *

- Юля, ось тобі закордонний паспорт, а ось документи, які я брав.

Юля розкрила обкладинку і очам своїм не повірила. Це ж треба! У неї – закордонний паспорт. Завтра, ну, принаймні, післязавтра вона буде в Туреччині. Та таке навіть у найгарнішому сні не могло приснитися.

- Значить так, дівчата, ось вам трохи грошей на дорогу, харчі я, думаю, ви з дому взяли.

- Еге ж, - усі троє піддакнули.

- А ось і квитки, - Вадим подав Юлі. – Щасливої дороги!

До Києва дівчата прямо від Макдональдза дісталися „маршруткою”. Потім прибули на залізничний вокзал. Через годину вони вже були в купе потягу „Київ-Донецьк”.

- Ну що, дівчата, давайте вип'ємо, щоб дома не журилися, - Наташа дістала з валізи пляшку горілки „Деснянські зорі”.

- Хіба що по грамульці, - погодилася Юля.

Людмила вирішила за краще промовчати, проте дістала палку ковбаси, бутерброди. Наталя поставила на стіл одноразові пластикові стаканчики. Юля поклала смажену курку, Орися виставила баночку грибів, домашні голубці.

- Ох, і смакота! – вигукнула Наталка. – Це мама приготувала?

- Егеж, - піддакнула Юля. – Сьогодні вранці і засмажила.

- Ну, дівчата, зараз у нас буде справжній банкет, - Наталя розлила по склянках срібний напій.

Пили хто скільки міг. Наталка повністю осушила, Юля випила половину, стільки ж і Орися, а Людмила ледь пригубила. Смакували куркою.

- А давайте під стегенця, - Наталя взяла пляшку.

- Мені досить. Я доп'ю свою, - Людмила першою схопила стаканчик.

- А мені на палець, - попрохала Юля. – Вчора в кав'янрі мій від'їзд відзначали. Сьогодні ранком так кепсько було. Ледь на автобус встигла.

- І мені трішки, - мовила Орися.

Наталка знову випила. Розчервонілася, розговорилася. Розповідала кожна з дівчат про все, що боліло, лежало каменем на душі. Висповідалася і Людмила:

- Ось і їду, аби племінниці заробити на навчання.

- Йі ще багато вчитися? – поцікавилася Юля.

- Ой, багато! Тільки-но вступила на перший курс. Ще вчитися і вчитися.

А така, з самого рання нещаслива доля. Кажуть, танцівниці у Туреччині непогано заробляють. Дивись, за рік і назбираю, аби заплатити наперед за п'ять років.

- Гм... Танцівниці, - єхидно мовила Наталка і рука потягнулася за пляшкою. – Дівчата, а давайте, лишень, доп'ємо, чого добру пропадати?!

- Я – пас, - Людмила долонею накрила стакан.

- А мені, як завжди, на палець, уточнила Юлія, - і ні на грам більше.

Наталя розлила решту, чокнулася з Юлею.

- Ти тільки подивись на неї, - п'яним голосом озвалася Наталка, - вона танцівницею їде. Та ти хоч знаєш, ким ти працюватимеш?

- Я вже сказала.

- Повісю будеш, а не танцівницею. Затямила?

- Ким? Ким? – Людмила аж підскочила на місці.

- Повіс-ю-ю-ю! Я тобі по складах сказала. Ха-ха-ха!

- Та цього не може бути! – в розпачі вигукнула Людмила. – Цього не може бути тільки тому, що цього взагалі ніколи не повинно бути!

- А ось і може, - Наталя облизала масні губи.

- А чому ж тоді вони так у газетах пишуть?

- Та тому, щоб отаких дуреп, як ти, затягти у турецькі борделі.

- Ну, а ти сама знала куди ідеш? – не стерпіла Людмила.

- А чому б і ні? Звичайно, знала. Між іншим, мені сказали відкритим текстом.

- І ти погодилася?

- Ну, звісно. Якщо нашим жлобам задарма давати, то там хоч якусь пару тисяч баксів зберу.

Людмила на те нічого не відповіла, мовчки підвелається і вийшла з купе. Стала в коридорі біля вікна і дивилася у чорну непроглядь, в якій раз-по-раз зблискували яскраві вогники. Скільки стояла отак незворушно і сама не знає. Потім мовчки зайдла до купе, роздяглася і дісталася горішньої поліці. Дівчата встигли побачити її червоне від сліз, заплакане обличчя, але заспокоювати не стали. Воно, оте заспокоювання, зараз було недоречним і безглаздим.

Перед ранком Юля пішла до туалету. Коли відчинила двері, помітила Люду, яка висіла на мотузці, схиливши голову.

- А-а-а! – вигукнула Юля, схопилась обома руками за голову і кулею шмигнула до купе.

- Що? Що трапилося? – спросоння кинулася Наталка.

- Люда... Люда...

- Що Люда? – невдоволено буркнула Наталя. – Може, якогось хахаля знайшла?

- Там... Там... У туалеті... Повісилася...

Наступного ранку, тільки-но поїзд прибув до станції шахтарського краю, до купе зайдов молодий чоловік у синьому довгому пальто і в'язаній зеленій шапочці.

- Привіт, дівчата! Ви з Черняхівська?

- Так.

- Ось і добре. А я – Руслан.

- Дуже приємно. – А ми оце щойно про вас переговорили. Хвилювалися, а що, як ви про нас забули і не зустрінете. Що тоді нам, бідним, робити далі?

- О, ні! Це – зайве. Хвилюватися не потрібно. Наш сервіс організований на найвищому рівні. До речі, ви ут্রох? А де четверта? Нам передали – ви їдете вчотирьох.

Дівчата розповіли Русланові про нічну трагічну пригоду. Люду міліція зняла на якісні станції.

- Так, шкода, шкода, – резюмував Руслан. – Ну гаразд, раз таке вже трапилося, нічого не вдіш. Далі поїдете втрьох. До Сімферополя також добиратиметесь самостійно, там вас зустріне наш представник. Це буде жінка. Її звати Валентина. – Руслан побажав щасливої дороги і зник у натовпі пасажирів.

У Сімферополі їх дійсно зустріла молода симпатична жінка. Була вона зодягнена по літньому – червона футболка з білими смужками на рукавах і надписом „Адіас”, кросівки блакитного кольору з білими вставками, чорні спортивні штани з червоною і білою смужками.

- Здрастуйте, дівчата! Я – Валентина.

- Дуже приємно. А ми про вас чули. Ще в Донецьку.

Жінка заусміхалася:

- Ось вам квитки на літак. Летите за маршрутом Сімферополь-Стамбул.

А це кошти. На кожну по 120 долларів, - відкрила сумочку. – Це вам буде на дорогу для проходження митного контролю і оформлення віз.

Валентина поїхала з ними в аеропорт, зачекала, доки вони пройдуть митний контроль.

- Куди ви прямуєте, дівчата? – не втримався сивочолий митник, усміхнувшись скептично.

- До Туреччини, - навпередбій мовили Юля і Наталка.

- До Туреччини з такими грошима? – не приховував подиву. – Це тільки в нашій країні з такими грошима можна місяць прожити. У Туреччині цих грошей вистачить вам хіба що на солодку воду та косметику.

- Вони летять туди і назад, - прийшла на допомогу Валентина.

- Ми їдемо в гості до брата, - завчено мовила Юля, так, як її вчили на „інструктажі”.

- Ну, їдьте раз задумали, - додав митник. – Щасливої дороги!

За якийсь час літак приземлився в аеропорту неподалік Стамбула. Юля і Наталка подивилися одна на одну і розплакалися. Це ж треба! Вони уже в Туреччині. Самі у чужій, незнайомій країні. Разом з пасажирами зійшли з трапу літака. Довкруж палюче сонце. Снують люди. Всі у чорному, чоловіки здебільшого неголені. Жодного тобі знайомого обличчя. А якщо тут на них ніхто не чекає? Що тоді робити? Але в цю мить до них наблизилися молодий чорнявий чоловік і молода жінка. Були вони зодягнені зовсім по літньому – блузки і футболки без рукавів, джинси. Порівнявшись з дівчатами, турок першим про щось заговорив. Наталя з Юлею перезирнулися і розсміялися – вони нічогісінко не розуміли. На допомогу прийшла жінка в чорних окулярах:

- Молодого чоловіка, який з вами щойно розмовляв, звати Мурат. Він – турок за національністю. А я молдаванка. Звати мене Софа. Я знаю вашу мову і перекладатиму все, що тільки скаже Мурат. Одна з вас, певне, Юля з Орисею поїдуть до міста Сіліврі, а Наташа залишиться тут, у Стамбулі. Ви „працюватимете” по два місяці повіями, поки не відробите тисячу американських доларів, яких на вас затрачено.

- Я! Повію? – лише тут до Юлі дійшла певність. Та ніколи! Цьому не бути ніколи! Ви мене чуєте? Я сюди приїхала працювати гувернанткою, сиділкою, офіціанткою в барі. Ким завгодно, тільки не повію. Зрештою, я

згодна туалети чистити, тільки не займатися проституцією. А взагалі відправте нас назад, додому.

- Будь-ласка! – Софа переклала те, що проджеркотів Мурат. Повертайтесь хоч і зараз, але при цьому віддайте гроші, які ми на вас затратили. А, якщо бракує грошей, заробіть, розплатіться і повертайтесь назад. Отже, не будемо розігрувати комедію. По машинах!

Юля та Орися з Наташею на прощання обнялися, розцілувалися і заплакали.

- О, це вже зайве, - мовила Софа. – Плакати не треба. Тут з вас ніхто шкуру не зніме.

- Я не поїду. Я нікуди не поїду-у-у! – затупала на одному місці Юля і истерично закричала.

Тоді Мурат дістав мотузку, зв'язав Юлю й кинув на заднє сидіння автомашини, яка щойно підіїхала.

Сльози бризнули з очей. Від дикого болю вона прикусила вуста, аби подалі не розплакатися.

- Сідай! – кинув він Юлі показуючи поглядом на авто.

Мурат сів за кермо, поряд розмістилася Софа, а Юля з Орисею примостилися на задньому сидінні. Автомашина нечутно рушила з місця. За вікном розчинилися будови аеропорту, блищали на сонці піски, виднілися в молочній імлі сизі гори. Ім назустріч мало не з космічною швидкістю летіли дорогі автомобілі. За годину їх привезли на заміську віллу. Завели до просторої кімнати. На диванах, у фотелях сиділи молодесенькі дівчата. Юля з Орисею привіталися. Ті відповіли кивком голови. Зачувши українську мову, до них підійшла дівчина з довгим золотистим волоссям.

- Я – полячка. Звати Юзефа. Моя мама – українка і я трохи розумію українську мову. Тут нас тепер з вами буде десятеро. Всі «працюють» проститутками. Не подумайте перечити господареві, робіть все, що вам наказуватимуть. За непослух дуже карають. Мало того, що юсти не дають – зв'язують і б'ють. Ми безсилі, незахищені перед наругою, у нас немає іншого виходу, отож доводиться з усім миритися. Миріться і ви. Інколи свою тугу і приреченість ми заливаємо турецькою горілкою. Деякі спиваються. Інші, більш мужні, витримують. Заробляють гроші, розплачуються і повертаються додому. З часом повернетесь і ви. Кожного вечора нас вивозять до готелю, там ми приймаємо клієнтів.

- То вже, дівчата, наговорилися? – до них підійшла середніх років жінка.

- Уже, – відповіла Орися.

- А в чому справа? – запитала Юля.

- Справа в тому, – продовжила жінка, – вас обох викликає начальник. Зайдіть зараз.

Коли Орися з Юлею переступили поріг зі смаком обставленого кабінету,

за столом побачили маленького чоловічка. У яскравому світлі, що лилося з кришталевої лüstри, його очі виблискували, неначе їх хтось вимастив олією. Чоловічок примурженим поглядом спочатку дивився на них, мов кіт на сало, потім діткливим поглядом почав їх роздягати наголо, зрештою на ламаній російській мові добувся на слово:

- Пожалуста, ваши документы и паспорта. Контракт, надеюсь, тоже взяли с собою?

Орися з Юлею переглянулися, подали документи.

Він для годиться погортав, поклав до шухляди.

- Ну, как, освоились уже?

- Не зовсім.

- Сейчас я вам дам инструктаж что делать и как делать.

- А де ми будемо виступати: тут, чи в ресторани? – поцікавилися Юля.

- Іще нас цікавить: в чиїх костюмах – своїх чи нам можливо пошиють спеціально? – додала Орися.

- Дэвушки, не стройте из себя наивных красавиц, - чоловічок злегенько вдарив по столу. – Вы приехали сюда работать проститутками. Поняли? Вы должны заработать деньги, чтобы оплатить проезд. И возможно, заработать на обратный путь домой. Ведь вы же хотите возвратиться домой. Правда же?

- Еге ж, хочемо.., - Орися з Юлею кивнули в унісон головами.

- Значить так, в ресторане ты сидишь с клиентом и дэлаешь все возможное, дабы ему понравиться, чтобы он тибя заказал и заплатил побольше. Поняла? Если такой вариант не подходит, ты танцуешь на эстраде, делаешь стриптиз, потом садишься к дяде. Будь умницей: выбирай постарше – у таких толстый кошелёк. Как только договоришься, веди в номера! Ресторан на первом этаже, гостиница – на втором.

- Ми справді їхали сюди танцівницями, а не для того, щоб лягати під жирних котів, - осмілилася Юля.

- Молчать! – гаркнув турок. – Делать, что я сказал.

- Ви що, думаете нас зробити повіями? – Орися прийшла Юлі на допомогу.

- А ви думали, что ехали сюда глазки строить! – турок різко підвівся. – Ладно, хватит демагогии. Раздевайтесь обе! Одежду – на кресло, сами ложитесь на диван, - павукастою рукою показав на широкий диван, який стояв в кутку. – Сейчас мы сделаем групповой секс!

„Боже, яке щастя, що Людмила цього не бачить і не чує, - подумала Юля. – Вона б, бідолаха, не витримала. У неї б розірвалось серце.”

Орися ще вагалася: роздягатися, чи можливо, він жартує.

- Я кому сказалъ! – турок намагався задрати спідницю.

- Як вам не соромно! – Ви ж удвічі од нас старший!

- Какой наивный дэвушка! – ехидно усміхнувся турок. – Ну, если я для

тебя старий, бери помоложе.

Тут невідь де взявся охоронник. З усього розмаху вдарив Юлю в обличчя, а потім повалив на диван.

Дівчатам нічого не залишалося робити, як покірно роздягтися і лягти в ліжко... Потім вони помилися у ванні, причесалися. Зодягли нарядні красиві вечірні плаття, які принесла старенька жінка і пішли до залу ресторану.

У перший вечір Орися віддалася молодому чорнявому хлопцеві, а Юля приймала престарілого турка – немитий, брудний, зарослий. Він, певне, був селянин, жив десь там у горах, тхнуло від нього псиною і вівцями. Приїхав у місто на ринок, а заодно і вирішив розважитися.

Цього вечора власник борделю Джамель Кугук жорстоко розправлявся з Нікою, уродженкою Македонії. Вона відмовлялася обслуговувати клієнта-збочинця.

- Ви не те, що маєте права відмовляти клієнту, ви, бидло, ви навіть не маєте права говорити про мій бордель нічого поганого. А якщо захочу продати іншому власнику, то й сам продам, дозволу у вас не питатиму.

Клієнти, немов у калейдоскопі, змінювалися кожного дня. Приходили молоді і середнього віку, стари і підстаркуваті, один приплентався навіть з паличию. Були вони традиційною орієнтацією і збочинці – прагнули вагінального та орального сексу. Поводилися з дівчатами, як з тваринами, як це їм підказувала їхня хвороблива уява. І кожному з них треба було догодити. Чарівна і симпатична Юля користувалася особливою популярністю – від клієнтів не було відбою. Вона заробляла близько двох тисяч доларів щотижня. Однак собі залишалося мало – половину коштів потрібно було віддати власникові борделю Джамелю, з другої половини платила Мурату, а з тих, що залишалися, потрібно було оплатити кімнату, придбати косметику і одяг. Хоч уже й минуло два місяці, а Юлю ніхто й не збирався відпускати. Не те, що заїкнувшись, а й нагадати вона не мала права. Їй тричі продовжували візи. У Юлі назиралися три паспорти і всі з простроченими візами – латвійський, російський і естонський. Якось одного разу, коли за черговим клієнтом зачинилися двері, вона на підлозі помітила мобільний телефон. „Що робити? – блискавицю штунула думка, - надогнати і віддати”. А будь-що-небудь! Юля підняла телефон і поклала до шухляди. Наступного ранку з допомогою Юзефи вдалося зателефонувати додому. Трубку взяла мама.

- Мамо, мамусе! – заголосила в трубку. – Це я, Юля! Впізнала? Твоя донька. Мамо, вибач, що я тоді тебе не послухала і сказала неправду, мовляв, іду до сестрички в Луганську область. Я, мамо, заїхала аж до Туреччини і нині перебуваю у борделі.

- О, Боже-е-е! – через тисячі кілометрів над лісами і морями, горами і ріками проніссся материнський тужливий зойк.

- Якби ти знала, мамо, хто мене підманув? Моя найкраща подруга Шура.

Вона познайомила мене з якимсь Вадимом з Черняхівська. Ну, мамусю, буду закінчувати нашу розмову, бо якщо настигне мене хазяїн, тоді клопоту не оберешся. Кріпся, мамо. Я кожного дня молюся Богу, вірю і надіюся, що з його допомогою повернуся на рідну Україну.

X.

Перед старшим інспектором карного розшуку в особливо важливих справах Черняхівського обласного управління внутрішніх справ, капітаном міліції Богданом Стоколосом сиділа невисока на зрист жінка. З-під голубої у квітах хустини вибивалося світло-русяве волосся, вкрите на скронях сивиною, нижче правого кута вуст виднівся шрам. Зодягнена в темно-синю куртку з болоньї. Кінчиком хустини витирала зволожені очі. Благала одне:

- Допоможіть знайти дочку.

- Де мешкала ваша дочка? – спитав Богдан Стоколос.

- Вона мешкала в Черняхівську. А ми з дідом живемо у Степанівці Менського району, - продовжувала жінка. – Син одружився, має власну сім'ю, живе окремо, але в нашому селі. Одна донька заміжня, живе в райцентрі, а це меншенька Оксана мешкала з нами. Та заробітку в селі ніякого. Раніше, хто роботи не боявся, можна було і на молочно-товарну ферму піти, і на свиноферму. Гроші гарні платили, а тепер худоби немає. Стоять сараї без вікон і дверей, уже й шифер на дахах почали знімати. Поїхала й наша меншенька до Черняхівська. Вийшла заміж, свати допомогли квартиру кооперативну викупити, двоє діток нажили. Так біда яка трапилася – чоловік раптово помер. Не минуло й двох місяців, як вона нам двох онуків привезла, попросила доглянути. Я, каже, на заробітки поїду. Я, як відчувала, не пускала. «Куди ж, – питаю, – ти оце поїдеш?» «За кордон, мамо, – сміється, – он скільки зараз запрошень у газетах: потрібні гувернантки, офіціантки. Тут якось одна наша жіночка була у Черняхівську, то на залізничному вокзалі бачила й нашу Оксану у компанії мужчини, схожого чи то на молдаванина, а чи на цигана. З того часу вона не приїжджає і ніхто й словечком не обмовився.

За дивним збіgom обставин наступного дня рівно о цій порі до кабінету Богдана Стоколоса зайшов відвідувач, на вигляд так років під сорок. На круглому обличчі під бровою зліва виднівся шрам, зеленаві очі спокохані, весь час бігали справа напів – навпаки, волосся – кучеряве, темно-русяве. Зодягнений в чорну куртку з шкірозамінника, на грудях виднілася клітчаста сорочка, на голові сиділа сіра велюрова шляпа. Мало не з порога добродій почав скаржитися:

- Оце в неділю буде місяць, як зникла наша дочка.

- Як прізвище вашої доньки?

- Наталка. Наталя Корабльова.

- Вона ніколи не скаржилася, були у неї недруги, вороги? Хтось колись їй погрожував?

- Знаєте, особливих недругів у неї не було. А так по дрібничці, у кого їх не буває.

- Останнім часом Наталя нікуди не збиралася виїжджати?

- Здається, ні. Працювала реалізатором на Центральному ринку. Скаржилася, таким товаром, який вона продає, завалений увесь ринок. Його мало хто купує. Розрахувалася. Трохи попрацювала в одній фірмі. В якій – ми з мамою не допитувалися.

- Яка вона була собою?

- Худорлява, волосся каштанове. Трохи вища середнього зросту з блакитними очима. Симпатична.

Як тільки зачинилися двері, до кабінету Богдана Стоколоса зайшов молодий чоловік, представився: Сергій Карноухов. У чорній болоньєвій куртці з написом «Nike» на спині, сірих вельветових джинсах, коричневих черевиках, за плечима сіра спортивна сумка.

- Ви знаєте, зникла дружина. Ось уже місяць не ночує вдома.

- Чому раніше не повідомили?

- Останній раз ми з нею посварилися. Та й дуже. Думав, вона у куми ночує. Зателефонував – не було. Відверто кажучи, вона у мене трохи гуляща. Підночовує у своїх хахалів. Живемо з нею дуже погано. Сваримося безугаву. Та я їй завжди все вибачав. Кохаю до безтями. Немає день, два – нудьгу, ходжу сам не свій. Повернеться, така хороша – хоч до рани прикладай. Ліжко помирить нас, а потім починається все спочатку. Я ось до чого веду: хоч і жили ми з нею погано, але, щоб не подумали, що я порішив. У мене цього ніколи і в думці не було.

Впродовж місяця приходили люди і скаржилися: пропала дружина, доночка. Молода, вродлива. Начальник карного розшуку обласного управління внутрішніх справ, підполковник Арсірій був не менше занепокоєний:

- Трупів, Богдане, немає. Значить, або їх викрадають і використовують, як донорів, або обманним шляхом залучають до роботи в борделях.

- Швидше за все, їх вивозять за кордон, - продовжив думку Стоколос.

Минув ще місяць. Не було бодай жодної соломинки, за яку б можна було зачепитися правоохоронцям. А молоді дівчата зникали. Та ось одного дня десь так пополудні, до кабінету Богдана Стоколоса зайшла молода симпатична жінка. Назвалася Наталією Корабльовою.

- Так, ваше прізвище значиться у списку розшукуваних, - Стоколос розгорнув папери і проти цього прізвища поставив галочку.

- Тепер можна викреслювати. Пропажа знайшлася, - тяжко зітхнула і силувано усміхнулася.

- Де ж ви оце пропадали?

- Ви не повірите, але я була в Москві.
- І чим ви там займалися?
- Працювала повією, - Наталя нервово почала гризти нігти.
- Отак значить! – Богдан Стоколос аж присвистув від несподіванки. – У такому випадку розкажіть, як ви туди потрапили.

- Якось моя подруга Іра Хлібченко познайомила мене з Вадимом Мокрогузом. У розмові зі мною він поцікавився, мовляв, де я працюю. Я щиро зізналася, що в даний момент не працюю ніде. Вадим запропонував роботу в Москві реалізатором на овочевому ринку. Спочатку я поцікавилася умовами роботи. Він сказав, аби я не хвилювалася – все буде о'кей. Ось, наприклад, нещодавно влаштував на ринок родичів своєї дружини і ті заробляють хороші гроши. Якщо я погоджуся, по приїзді в Москву, мене зустрінуть родичі його дружини і поселять в квартирі, яку вони знімають. А ще запевнив, мовляв, родичі мене годуватимуть і не братимуть гроші за проживання. А вже потім, коли зароблю і повернуся до Черняхівська, отоді й розрахуюся. Крім цього, Мокрогуз запевнив, що за власні гроши придбає квиток до Москви, за який я потім також розрахуюся. Коли я погодилася, Вадим взяв у мене паспорт і сказав, що чекатиме через два дні о тринадцятій годині біля входу до залізничного вокзалу.

- Ви вдома сказали своїм рідним?
- Я говорила, що поїду працювати, але куди не сказала.
- Через два дні ви зустрілися з Мокрогузом на залізничному вокзалі?
- Так. Він провів мене у вагон на моє місце і сказав, що уже зателефонував до Москви, окреслив прикмети і мене там чекатимуть. Наступного дня я прибула до столиці. На пероні мене зустріла незнайома дівчина, поцікавилася при цьому, як звати. Потім запросила до автомашини «Мазда». Коли зайшла до квартири, у першій кімнаті спало шестеро дівчат. Мені сказали, аби з дороги я відпочила, а потім зі мною вестимуть подальші переговори.

- Гуманно, - зазначив Богдан Стоколос.
- Так, - погодилася Корабльова. – Спочатку я відпочила, потім господиня, Олена Мутна, забрала в мене паспорт, мовляв, у Москві з українським паспортом краще не ходити, оскільки міліція мало не на кожному кроці перевіряє документи, може арештувати і відправити в приймальник-роподільник, в якому я перебуватиму місяць, до з'ясування моєї особи.

- І ви, звичайно, паспорт віддали?
- Так. Якби я не віддала, вони б відірвали у мене з руками. Після цього мені сказали, що я продана за 300 доларів США Вадимом з Черняхівська і повинна відпрацювати ці гроши, займаючись проституцією. Я заперечила, мовляв, Мокрогуз направляв мене на ринок реалізатором. Господиня підкresлила, що я продана в Москву саме Вадимом, а те, що він обманув мене, так її ці проблеми не хвилюють. Повернувшись додому, я повинна

сама розібралася. Водночас вона почала втішати, мовляв, не сумуй, відпрацюєш гроші і одразу поверні паспорт. Більше ні про що не розпитувала, говорити намагалася якомога менше. Боялася сказати, щось не в лад, вони зі мною могли будь-що вдіяти. Згодом Олена Воронова представилась «мамочкою».

- Що це значить? – поцікавився Богдан Стоколос.

- Це середня сутенерша, назначалася Оленою Мутною. Вона стежила за дівчатами, в квартирі і «на точці» де їх продавали. «Мамочка» стежила за зовнішнім виглядом дівчат, себто, коли вони виходили на роботу, повинні було чисті і охайні зодягнені. «Мамочка» домовлялася з клієнтом безпосередньо «на точці» проте, яка дівчина потрібна клієнтові: зрист, будова тіла, колір волосся, а також сума на яку він розраховує. Вислуховуючи клієнта, «мамочка» називає суму й з машини виходять дівчата, які продаються і тут же клієнт сам собі вибирає. Ціну, за якою «на точці» продавалися дівчата, встановлює Олена Мутна. Ціна залежить від зовнішнього вигляду та інтелекту. Близько вісімнадцятої до квартири заходить водій. Ми всі сідаємо до автомашини і від'їжджаємо. Скажімо, за «точку» править територія дитячого садка. Тут я кожного разу нараховувала 30-40 жінок.

- Скажіть, вам платили якісь гроші?

- Ми отримували заробітну плату один раз на два тижні.

- Траплялися випадки, коли ви виїжджали до свого постійного клієнта на кілька днів?

- Так. Але за цей час я повинна була привезти всі гроші. До копійки. Інакше мене чекав «посилений варіант» - три-чотири клієнти в день, а також суворий режим і голодний пайок.

- Разом з вами мешкали дівчата з Черняхівської області?

- Ще й скільки. Прізвища не знаю, тому, що в кожної з нас була кличка.

Я – Наташа Каштанка, Олена Воронова, як я вже говорила, «мамочка».

- Охарактеризуйте кожну з них.

- Воронова виглядала так років на тридцять. Висока, ставна, худорлява. Волосся – довге, чорне. Сама з крупним обличчям. Олена Неон – дівчина років 18-20. Середнього зросту, тонка, худорлява, волосся середньої довжини, пофарбоване з чорнястим відтінком. Ольга Чернова – середнього складу тіла, волосся темне, очі темні, на правій щоці помітна родимка. Інга Перепілка – заміжня, років 35, русяве волосся, сіро-блакитні очі. Оксана Мурка – з Блистою Менського району. Ну, здається, і всі, - мовила Наталя Корабльова.

За цими ознаками впізнавались жінки, яких мало не щодня розшукували батьки.

Через кілька днів Богдан Стоколос допитував Олену Коломійченко.

- Родом я з Корюківського району, - повідала дівчина, - роботи вдома не

було, не підшукала я її і в Черняхівську. Тут порадили мені поїхати до Москви.

- Хто саме порадив?

- Одне молоде подружжя. Я не знаю їхнього прізвища, але пам'ятаю: чоловіка звали Вадим, а жінку – Олена. Вони запропонували мені працювати в Москві стриптизеркою. Я спочатку не погоджувалася, а згодом наважилася – хто там мене знає. Поїхала. На пероні мала зустріти дівчина, а зустріли чотири бандити, які відібрали паспорт і привезли на квартиру. Тут я і дізналася, ким працюватиму. Від несподіванки розплакалася і попрохала, аби віддали паспорт і я могла спокійно повернутися додому. Один зі стрижених бандитів накинувся на мене з кулаками. Господиня, а звали її Олена Мутна, сказала: «Я тебе русским языком объясняю: ты будешь работать на меня. Ты понимаешь, что приехала не в сказку, а в Москву. Ты будешь заниматься проституцией. Надеюсь, ты этого не боишься? Кстати, эта сучка, которая тебя направила в Москву, продала за 250 долларов. Пока ты их не отработаешь, никуда не уедешь».

Олена Мутна розповіла при цьому, що нас кожного вечора о 20.30 вивозитимуть на Садовий Кут. Клієнт забирає на «хату», а потім на авто привозитиме додому, або на дорогу виділити гроші. Продавала «мамочка». Називалися суми 50, 70, 100 американських доларів. Дівчата виходили з машини, їх оглядали, мацали за груди, стегна, талії. Купувалися два-три рази на ніч. Ми були ніби не люди, а якіс тварини.

- На квартире вас багато було?

- Та чимало. Всі ми там жили під кличками – Ніка, Гора, Маркіза, Шахінья, Зозуля, Каштанка. Я була Перепілочка.

- А як поводилися з вами покупці?

- По різному. Дивлячись, до кого потрапиш. Одні були культурні, інтелігентні, порядні. Пригощали коньяком і шоколадом. А ось що трапилося з моєю подругою Нелею. Її викупив, як пізніше, виявилося, гомосексуаліст, привіз до квартири, в якій було десятків зо два мордоворотів. Гвалтували всі по черзі. Виявляється, у такий спосіб грузин утримував власний бордельчик. Всі гроші йшли до його кишені. Потім, - Оксана замовкла, змахнула слізозу, - у піхву засунули пляшку з-під шампанського. Розірвали стінки. Уявляєте, які болі довелося стерпіти бідоласі?! Додому ледь живою привезли. Тут же «мамочка» одразу викликала автомашину і її відвезли до лікарні, прооперували. Були випадки, коли дівчата потрапляли в руки мазохістів. Ті спочатку підвішували, потім били, після чого вступали в статеві зв'язки. Деяких, здається, Шахінью і Зозулю, примушували займатися сексом з німецькою вівчаркою. І, уявляєте, все це знімали на відео. Потім продавали. Такі фільми коштували шалені гроші.

- З вами такого не траплялося?

- На щастя, ні. Ой, чого тільки не набачилася, - Наталія Корабльова гірко

усміхнулася. – Траплялися всякі. Одні вимагали, аби їх кусали, інші щоб кричала. А один дивак попросив, аби я стала на його живіт і почала товкти ногами.

- Навіщо? – здивувався Стоколос.

- Та навіщо? – схиливши набік голову, Наталя знічено усміхнулася. – Це як правило, імпотенти. Лише за таких умов вони досягають ерекції, а уже потім і оргазму.

- У вас були постійні клієнти?

- Якось я познайомилася з Олексієм Зайцевим. Він мене разів двадцять купував «на точці». Потім почали зустрічатися на явочних квартирах. Коли виходила від клієнта, телефонувала йому по мобільному і ми зустрічалися.

- А що якби про це дізналася господиня?

- О-о-о! Наслідки були б непередбачувані. Могли і вбити, або у кращому випадкові залишити калікою.

- Крім Садового Кута, де вас ще продавали?

- На Алтуф'євському шосе, Курському вокзалі.

- Яка з себе Олена Мутна?

- Їй років за сорок. Худорлява, волосся темне, фарбоване, стрижка коротка.

- Ви б її могли упізнати?

- Звичайно.

- Ви не намагалися втекти, аби заявiti в міліцію?

- Я кілька разів просила Олену Мутну повернути паспорт, та це ніби до стіни – вона і слухати не хотіла. Тоді я з Олесею втекла до Віктора. Пізніше до нього прийшла Олена Коротка. Згодом я переховувалася у Карена Магдасаряна і Гаріка Багдасаряна. Але що значить, переховувалася. Тиждень, два жила з ним. А потім куди? Я звернулася до міліції поблизу метро станції Бібірево. Мене, правда, уважно вислухали, виписали штраф і знову повернули до Мутної. Били нещадно. Я просто не знаю, як я залишилася живою. Більше до тієї міліції ніколи не стала звертатися. Вирішила за краще відпрацювати 200 долларів, забрати паспорт і повернутися додому. Справа в тому, що вся московська міліція куплена і зрослася з мафіозними структурами. Скаржитися просто немає сенсу. Адже після цього все знову повертається на круги своя та ще й прибити можуть.

- Що ви ще можете сказати у цій справі?

- Прошу осіб, які продали мене до Москви, де використовували у сфері надання сексуальних послуг, притягти до кримінальної відповідальності. Більше мені сказати нічого.

Наступного дня Богдан Стоколос зустрівся з провідником вагону поїзда «Черняхівськ-Москва» Миколою Андрусенком. Це був середніх літ темноволосий чоловік, окоренкуватий з м'ясистою потилицею, зеленуватими очима і чорними бровами, які зійшлися на переніссі.

- Останні сім років я їжджу на поїзді «Черняхівськ-Москва», - почав Микола. – Місяць тому десь так за годину приблизно до відправлення до мене підійшов провідник другої бригади Людмила Холошенко і попросила взяти двох дівчат до Москви. Вони заплатять по п'ятдесяти гривень, а білет коштує сімдесят п'ять. Я категорично відмовився, мовляв, не хочу мати неприємностей, і взагалі, що це за дівчата. Холошенко стиха сказала, що це повії. Після цього вона сама пішла до каси і взяла квитки, але до моого вагона, оскільки її хотілося, щоб вони їхали під моїм контролем. Перед самим відправленням Холошенко привела цих дівчат і ми поїхали. Одна вела себе скромно, інша одразу познайомилася з мужчиною з першого купе.

- Яка вона була з себе?

- Худорлява, волосся чорне, певне, фарбоване, середнього зросту.

«Певне, Олена Неон», - подумав Богдан.

- На вигляд років 20-22, продовжував провідник, - особливих подій у поїзді не відбулося. Я особисто перебував у купе провідників до митниці, а коли проїхали кордон з Росією, пішов спати у дев'ятий вагон, адже рейс до Москви повинен був обслуговувати Федоренко. Я ж мав обслуговувати пасажирів при поверненні поїзда в Черняхівськ. Прибувши до Москви, я вийшов слідом за пасажирами дев'ятого вагону і по перегону повернувся до свого дванадцятого вагона.

- Коли покажу фотороботи, упізнаєте дівчат?

- А чому б і ні.

Богдан Стоколос дістав фотознімки і розкинув ніби карти.

- О-о-о! Стари знайомі, - вигукнув провідник. – Оця чорнява уже з перших хвилин фліртувала з мужиком. Спала вона з ним чи ні, не знаю, а ось ця, світлоруса, вела себе скромно.

- Богдан ніскільки не сумнівався – до Москви їхали розшукувані Ольга Тимощук і Марина Роговенко.

За кілька хвилин по цьому Богдан Стоколос допитував провідника Григорія Костюченка. Це був високий на зріст, худорлявий чоловік зrudими вусами.

- О 18.30, - розповів Григорій, - я відчинив двері і до вагону почали заходити перші пасажири. Десь отак хвилин через п'ять до мене підійшла незнайома дівчина і попросила передати передачу в Черняхівськ.

- Яка вона була собою?

- Віком років 20-25, зростом так сантиметрів на 165. Худорлява, сутула, волосся чорне, по довжині закривало лопатку.

- І що ви їй сказали?

- Я відповів, що зараз проваджу посадку пасажирів і порадив звернутися до провідника Калюженка, який у цей час відпочивав у вагоні. Вислухавши мене, вона зйшла до нашого вагону, а через деякий час вийшла на перон.

Перед Конотопом Калюженко передав мені 250 американських доларів купюрами 50 і 100. До баксів був прикріплений лист паперу, на якому були зазначені номери купюр, а із зворотнього боку значився напис: «Черняхівськ. Для Наталі». При цьому Калюженко сказав, що в Черняхівську гроші потрібно передати тому, хто за ними прийде. О 8.24 ми прибули до місце призначення. Як тільки пасажири вийшли, до мене підійшла незнайома дівчина.

- Ви її уважно роздивилися?

- Так. Середнього зросту, очі карі, вуста тонкі, у джинсах і шкіряному пальто.

«Зрозуміло, - подумав про себе Богдан, - гроші призначалися для Олени Судникової, але отримувала її сестра Наталя».

- Гаразд, продовжуйте, - мовив Богдан.

- Я поцікавився, як її звати. Вона називалася Наташою. Після цього я віддав гроші, вона перерахувала, звірила номери, подякувала і пішла. За кілька хвилин до мене прийшли працівники міліції. Вони запитали від кого і кому передавалися долари. Я все розповів.

Наступного дня Богдан Стоколос доповідав підполковнику Арсірю:

- Група, яка постачала дівчат в закордонні борделі, зокрема, в московські, була створена Оленою Судниковою. Її правою рукою виступав співмешканець Vadim Mokroguz. Познайомилися вони 1996 року, а наступного року Олена народила від Vadima дитину і вони почали проживати в цивільному шлюбі. Намагалися в Черняхівську організувати приватний бордель, та ми тут їм кисень швидко перекрили. Тоді вони вийшли на московський. Починали з оголошення в рекламних газетах типу «Шукаю компаньйонку для роботи в Москві». Група характеризувалася напочуд високою організованістю. Вона проявлялася в суровому розподілі ролей між її членами, а також стійкістю, наявністю планів на сконення невизначеності кількості злочинів, високим ступенем організації міжнародних зв'язків, наявністю матеріальної бази, тобто коштів.

- Ти, Богдане, вважаєш, саме Судникова була керівником групи?

- Вона її організувала і здійснювала загальне керівництво, тобто, дезінформувала людей щодо умов роботи, заробітної плати та проживання в Москві, після чого продавала в сексрабство. Разом з москвичкою Оленою Воробйовою встановлювала вартість, відправленої в Москву особи, отримувала від неї інформацію про надходження коштів. Що характерно, у групі існував внутрігруповий розподіл ролей. Сестра Наталя отримувала гроші, які доставляли провідники, Мокрогуз організовував дівчат, вміщував оголошення в засобах масової інформації.

- Так, Богдане, ситуація зрозуміла. Тут підпискою про невиїзд не обійтися.

- Цілком правильно. Сьогодні увечері вони відправляють чергову партію

дівчат до Москви. Ми їх застукаємо на гарячому...

- Товаришу підполковнику, у поле зору потрапила дехто Руслана Дивнополова. Повія.

- Чекай-чекай. Це та, що оголошена в розшук?

- Так точно. Їй всього шістнадцять років, а вже пройшла сексуальні «університети». Навчалася у восьмій школі до дев'ятого класу. Згодом кинула, перевелася до вечірньої школи №1. Здійснила крадіжку в знайомих. Умовно судили. Поставили на облік, мала з'являтися на реєстрацію. Кілька разів прийшла, відмітилася і, як у воду канула. Іздила до Києва, займалася проституцією, намагалася проїхати до Угорщини, та на пункті пропуску «Тиса» митники виявили фальшивий паспорт. Тижнів два там пропримали, взяли підписку про невиїзд і вона знову повернулася до Черняхівська.

- Мабуть, які батьки, такі й діти. Яблуко від яблуні...

- У тому то й справа, товаришу підполковнику, що до батьків вона не повернулася. Мешкає по вулиці 50 років ВЛКСМ, будинок 13, квартира 67 в такої собі Галини Смєхової. Батьки у неї – порядні, серйозні люди. Особливо – мати. Принципова жінка. Має сильний характер. Не дає їй спуску і вони ось уже кілька років не можуть порозумітися.

- Як у неї в руках виявився фальшивий паспорт?

- Ні для кого немає секрету: у нашему місті орудує злочинна група, яка вербує дівчат для «роботи» повіями в іноземних борделях. Але все це оформляється під виглядом офіціанток, гурнанток, стриптизерш, барменів. Так що на перших порах ніби і причепитися не має за що. Оформила закордонний паспорт і дев'ятнадцятирічна жителька села Клочків Чернігівського району Юлія Шапко. Збиралася їхати за кордон працювати офіціанткою. Але в останню секунду метушня, що створилася довкіл неї, виявилася занадто підозрілою. До того ж закордонний паспорт було оформлено в близькавично короткий строк. Дочка порадилася з батьками, а тут ще й подруги підказали, мовляв, ти знаєш куди їдеш, і дівчина передумала.

- Правильно й зробила.

- Так. Але паспорт опинився в руках злочинців.

- Відомі їхні імена?

- Так. Імена відомі, але взяти їх поки що немає можливостей. У нас бракує серйозних вагомих доказів. Сьогодні ми намічаємо взяти Руслану Дивнополову. Вона з багатьох питань допоможе пролити світло.

У цей час, коли Богдан Стоколос з підполковником Арсірієм розробляли план арешту, Руслана перебувала на приватній квартирі і готувалася до зустрічі з клієнтами. Повії, як правило, збиралися біля готелю «Градецький». Тут їх швидко розбирали. Руслана сиділа перед великим дзеркалom. Спочатку вищипала вій з допомогою пінцета, потім взялася фарбувати брови, вуста, пудрити обличчя. Все це так робила з любов'ю і високою виконавчою

майстерністю, що з хвилини на хвилину посереднє обличчя набирало незвичайної краси. На тонких пальцях, що стриміли видовженими олівчиками, чітко окреслювалися продовгуваті нафарбовані нігти – кілька годин тому повернулася з косметичного салону. Коли підвелається, зайняла мало не пів кімнати: висока, широка в плечах, трохи розповніла, ніби вона вже кілька разів народжувала. Незнайомець, забачивши Руслану, ніколи б не заікнувся дати їй шістнадцять. За всіма статтями підходила на двадцять п'ять. Великі карі очі, ніс прямий, дещо видовжений, на лівій брові виднівся шрам, який вона ретельно припудрила. Зайшла до ванни, зодягла кольорові трусики з малюнками звірів, натягла бузкові лосини, чорну футбольку, замшеві чобітки, куртку світло-сірого кольору. Через плече перекинула сумку з шкіrozамінника.

- Тъотя Галя, - звернулася до господині, - ви мене не чекайте. Ключ я взяла.

- Ой, - вигукнула господиня, - хоч ти й чужа мені дитина, а немає тебе ні о третій, ні о п'ятій, я вже й не сплю – думаю: де ти швендяєш?

- Ой, та за мною так рідна мама не переживає, як ви. Не переймайтесь! Засинайте звечора і спіть міцним богатирським сном. Я повернуся неодмінно. Така в мене робота.

З цими словами Руслана вийшла на подвір'я. Довге розпущене волосся хвилями розбрелося по спині. Довкруж світило яскраве сонце. Десять у верхів'ї лопотів легенький вітерець. Навіть сама природа настроювала Руслану на мінорний лад. Душа раділа і співала. Все у неї сьогодні має бути о'кей! І чоловіки, і бакси. Раптом дорогу перегородили два симпатичні молодики. Руслана усміхнулася: «Невже клієнти?» Та звідки ж вони про неї дізналися? Невже у неї така велика популярність? Один – чорнявий, інший – темнорусий. Якому б вона першому віддалася? Певне, отому, темнорусому з буйною чуприною. Та грець з ними. Переспала б з тим, хто б більше баксів дав.

- Вибачте, ви Руслана Дивнополова? – мовив чорнявий і додав: - Карний розшук.

- Даруйте, але ви п... певне, п... помилилися? – Руслана від несподіванки аж заікатися почала, - я – Єфремова, Гелена Єфремова. Так у мене і в паспорті записано.

- Будь-ласка, ваш паспорт.

- О-о-о, це можна, - радо вигукнула Руслана, - тільки доведеться зайти до квартири. Якщо вам не важко.

- Звичайно ні, - мовили в унісон працівники карного розшуку.

- Не хвилюйтесь, тъотю Галю, - мовила Руслана, забачивши заокруглені очі господині. – Це – працівники карного розшуку. Вони тільки-но подивляться мій паспорт і все буде о'кей.

Руслана дісталася з бокової кишени валізи паспорт в кольоровій

обкладинці.

- Будь-ласка. Гелена Володимирівна Єфремова. Власною персоною.

Паспорт справді було видано на прізвище Єфремової.

- Руслано, чи то пак, Гелено Володимирівно, даруйте, але у нас є до вас кілька запитань. Дозвольте їх задати в іншому місці.

- О, це можна! – охоче вигукнула Руслана і на очах подивованої господині зникла за дверима разом з працівниками карного розшуку.

- Прошу сідайте, - мовив Богдан Стоколос і додав: - Я старший інспектор карного розшуку обласного управління внутрішніх справ. Ви Руслана Дивнополова, ми не помилилися?

- Помилилися, старший інспекторе. І дуже навіть. Я ніяка не Руслана. Про це я говорила вашим правоохоронцям. І, як мені здалося, вони зі мною погодилися, - закинула ногу на ногу і пасемцем волосся почала кокетливо лоскати по своїй щоці.

- Отак зразу? – брови у Богдана випнулися дугою. – Це ж треба! Взяли і погодилися. Навпаки, громадянко Дивнополова, вони аж ніяк не могли погодитися. У формі №1, яку я вам зараз пред'явлю, вміщено фото зовсім іншої особи. Ось дивіться.

Руслана знітилася, обличчя то почервоніло, то побіліло.

- Давайте не будемо грati в кота і мишki. Розкажіть, радше, як вам вдалося оволодіти цим паспортом?

- Це ще коли я працювала в Москві. Після нічної дискотеки виявила, пропав паспорт – чи то загубила, чи може, у мене його просто викрали. Без паспорта, самі розумієте, з Росії на Україну я аж ніяк не могла повернутися. Тоді по мобільному зателефонувала Вадиму Мокрогузу, аби він допоміг мені з Черняхівська організувати новий паспорт.

- Вадим Мокрогуз – це ваш сутенер?

- Ну, скажімо так...

- Так ось, він пообіцяв організувати для мене фіктивний паспорт але попросив, аби я поїздом передала своє фото. Я так і зробила. Через кілька днів тим же поїздом через провідника отримала новий паспорт на ім'я Гелени Володимирівни Єфремової. Кому яка різниця, що я змінила своє прізвище? А може, нове мені більше подобається. Я гадаю, тут немає ніякого криміналу.

- Розкажіть, де коли і за яких обставин ви познайомилися з Вадимом Мокрогузом?

- Познайомила моя подруга в якомусь кафе. Я саме посварилася з батьками. Жила на приватній квартирі. Грошей особливо не було. Вадим запропонував мені роботу в Угорщині. Сказав, що маю танцювати в одному з культурних закладів Європи, а в разі зацікавленості клієнтів – надавати їм інтимні послуги. Я охоче погодилася. Пообіцяв зробити закордонний паспорт. Я принесла фотокартки. За тиждень паспорт був готовий і ми з ним виїхали

спочатку до Києва маршруткою, а потім поїздом до Угорщини. З нами їхала ще одна дівчина. Звали її Лариса. Я її бачила вперше. Паспорт у мене був на ім'я Юлії Шапко. Вадим усю дорогу твердив мені, аби я навчилася розписуватися, так як розписувалася Юля і знала, коли і де народилася. Скажімо, я народилася 1 квітня 1988 року в Черняхівську, а згідно з новим паспортом народилася на два роки раніше в селі Клочків Черняхівського району. Смішно, правда? Ще було обумовлено, коли мене затримають, я ні в якому разі не повинна говорити про Вадима Мокрогуза, а все брати на себе. Як я ретельно не виконувала всі поставлені переді мною «інструкції», та все ж на контрольно-пропускному пункті «Тиса» мене затримали. Спочатку провели виховну бесіду, потім взяли підписку про невиїзд і я повернулася додому.

- Вадим вас одразу влаштував на роботу в Москві?

- Ні. Я спочатку місяців з чотири працювала в Києві, влаштувала моя знайома, чисто випадково потім зустрілася з Вадимом і він запропонував поїхати до Москви. Я подумала: там бакси значно більші і охоче погодилася. Зі мною ще їхала Олеся. У Москві нас зустріли на залізничному вокзалі і привезли на квартиру. Господиня представилася, як Олена Мутна. Спочатку вона нас оглянула. Олеся не підійшла і її відправили додому. Я там «працювала» сім місяців. Отут, на нічній дискотеці, я і загубила свій паспорт. Ну, про це я вже розповідала. Крім фото, Вадиму ще передала півтори тисячі російських карбованців в якості оплати.

- Як на вашу думку, в Москві багато повій?

- Тисячі. Якщо не десятки тисяч. Елітними вважаються валютні повії. А скільки їх на вокзалах, біля готелей! Я вам скажу, не від добра йдуть дівчата на такий крайній захід. Як правило, проститутками стають дівчата, в яких дуже низький рівень заробітної плати. Це – секретарки, виховательки дитячих садків, лаборанти, двірнички. Але якщо ти вже зважилася бути повією і стала на цей шлях, то звернути з нього просто неможливо. Знайдуть і під землею, ще й так провчать, що й десятому закажеш. У Москві то ще нічого, а ось розповідають у Середній Азії повіями часто «працюють» малолітки, вони, по суті, перебувають на становищі рабинь. «Працюють» мало не за одяг та їжу. А коли якась не витримає, збіжить, найдуть будь-де і повернуть до хати. Дівчата з горя спиваються, вживають наркотики. Це рідко якій вдається утриматися на плаву. А ви чули до чого дійшло? У Росії повії приїжджають прямо у виправно-трудові колонії під видом дружин засуджених. А деякі співробітниці цих колоній за хороши «бабки» самі лягають під зеків. Адміністрація також щось від цього має, спокійно дивиться на це.

- Що ж, Руслано, ви нас трохи просвітили, - мовив Богдан Стоколос, який був просто шокований щойно почутим. – Однак у нас ще буде багато запитань. А тому доведеться вас затримати...

XI.

- Богдане, - голос підполковника Арсірія звучав схвильовано, - щойно зателефонували з неврологічного відділення міської лікарні. Учора о другій половині дня до лікарні в тяжкому депресивному стані доставили дехто Марію Забілянську. Кажуть, повернулася з московського борделю. Треба буде її допитати.

- Лікарі дозволяють з нею поговорити?

- Так. Після інтенсивного лікування учора і сьогодні її стан дещо поліпшився. Я щойно розмовляв із завідувачем неврологічним відділенням. Він заявив, хвора протягом короткого часу може спілкуватися.

За кілька хвилин Богдан Стоколос вже був біля триповерхового кам'яного приміщення міської лікарні, яка розташувалася у самісінькому центрі Черняхівська. На стіні, пофарбованій у жовтий колір, меморіальна дошка засвідчувала: старовинна пам'ятка початку XIX століття. У середині приміщення Богдану Стоколосу ніколи не доводилося бувати. Коли переступив поріг, був приємно вражений – приміщення будувалося на віки! Висока стеля, вражав простір. Широкі, виготовлені під мармур східники, вели до третього поверху. Тут містилося неврологічне відділення. Завідувач Володимир Іванович Єрмоленко тепло прийняв Богдана.

- Зодягайте халат і зараз підемо до палати. Контингент хворих – не завжди адекватний, а тому ми поселили Забілянську до окремої палати.

Завідувач прочинив двері чотирнадцятої палати.

- Заходьте, будь ласка.

Палата невеличка, але затишна. У двір виходить велетенське вікно, крізь яке до палати сочиться яскраве світло. З протилежного боку на стіні висів гучномовець, в кутку стояв телевізор, традиційна тумбочка біля ліжка. На ній, виструнчилася пляшка мінеральної води «Остреч», лежали пігулки, газети. Молода жінка була вкрита простирадлом, виднілися лише кругловиде обличчя з блакитними очима. Темне волосся розбрелося по подушці. Обличчя вкрите блідістю, але на щічках проступали рожеві плями.

- Добрий день! – в унісон мовили Богдан і Єрмоленко. – А в нас – гости, – продовжував завідувач.

- Заходьте, – м'яко усміхнулася жінка. – Гостям ми завжди раді.

- Як ви себе почуваєте? – поцікавився лікар.

- За характером я – людина емоційна, – мовила жінка, – мені варто переноочувати в лікарні і я вже значно краще себе почуваю. Та ще ліки добру справу роблять.

- Гаразд, – розпорядився лікар, – розмовляйте. Не буду вам заважати. Але пам'ятайте: розмова має тривати не більше 15 хвилин.

- Богдан Стоколос, старший інспектор карного розшуку, – Стоколос пред'явив посвідчення.

- Дуже приємно, - мовила жінка. – Мене звати Марія... Марія Забілянська.

- Розкажіть коротенько про себе. І про те, як ви потрапили до Москви.

- З роботою мені весь час не щастило. То посаду скоротять, то раз влаштувалася секретаркою в одній фірмі, директор почав запицятися, наполягав вступати з ним в інтим. Я не забажала цього і розрахувалася. А тут саме моя подруга вичитала оголошення в газеті: одна пані шукає компаньйонку для спільної роботи в Москві. Я охоче погодилася. Зателефонувала за цим номером, потім зустрілися в кафе. Згодом познайомилася з молодим добродієм приємної зовнішності. Здається, його звали Вадим. Він і допоміг мені придбати іноземний паспорт. Так я опинилася у білокам'яній. Привезли на якусь квартиру. Хазяйка, всі її називали Олена Мутна, сказала відкритим текстом: буду займатися проституцією. Я розплакалася і попрохала, аби мене відпустили додому. Мені сказали, мовляв, я дорого для них обійшлася. Відпустята за умови, якщо відроблю гроші, які вони витратили на оформлення документів та придбання квитка. Два гевели, які були поряд, почали мене бити. Я ще дужче розплакалася. Потім мене змусили нюхати якийсь порошок, а потім ці гевели по черзі з'гвалтували. Наступного дня повезли "на точку". Ми, дівчата, стояли в оточенні фар автомашин. Підходили клієнти, довго оглядали нас, пріцінювалися і вибирали, як вибирають на базарі корову. Я коштувала не багато, не мало – 20 тисяч російських рублів.

- Скажіть, де з вами вступали у статеві зв'язки?

- А де приайдеться. І на квартирах, і на дачах, в автомашинах і в саунах. Одного разу я потрапила до сауни, з якої ледь живою вибралася. Клієнти змушували мене цілу ніч займатися сексом. Дадуть перепочити хвилини десять, напоять горілкою і знову лягай під них. Про це соромно й говорити, але, як мовиться, від правди нікуди не подінешся: після горілки на закуску пропонували мінет.

- У вас не було бажання якось втекти звідти?

- Про це навіть думати не доводилося. Деякі дівчата втікали і прибігали до міліції, але там із них тільки сміялися, як з дуреп і пускали за колом. Уявляєте?! Там ніхто нікого не боїться, бо все схвачено і куплено. Хазяйка нас одразу залякала: якщо ми не будемо слухняними і розумними, а надумаємося заявити до міліції, вона неодмінно зателефонує додому нашим мамам і розкаже про те, що їхні доночка в Москві займаються проституцією. Як вам це подобається? Ми, по суті, були приречені – у нас по приїзді відібрали паспорти, постійно шантажували, поводилися свавільно. Та що там говорити! Нас там навіть за людей не вважали!

- Гаразд, Маріє, заспокойтесь. Не будемо вас більше турбувати, - Стоколос подав їй густо списаний аркуш паперу, - ось тут, в правому кутику, поставте свій підпис.

Марія злегенька підвелася, сперлася на руку, поставила підпис і знову

безсило впала на подушку.

- Одужуйте, - Богдан подав на прощання руку. – І намагайтесь забути про все, що з вами сталося. Викресліть зі свого життя, витравіть ці чорні сторінки. І нехай вони більше ніколи не повертаються. А ми винуватців покараемо. І суворо. Будьте певні!

XII.

Перед Богданом Стоколосом сиділа порівняно ще молода людина. Було їй лише двадцять років, але на вигляд можна було дати усі сорок. Схудла, змарніла, обличчя мало попелястий відтінок, під згорьованими очима висіли темні капшуки. На голові погляд Богдана вихопив кілька сивих волосинок.

- Мене звати Олеся Кушнір, - співрозмовниця сумно зітхнула, стисла перед собою руки, так, що аж сустави хруснули, потім нервово почала гризти нігти.

Спочатку на обличчя хмаринкою набігла тінь смутку, потім на очі накотилися слізози, двома великими краплями скотилися по запалих щоках. Аби розрядити обстановку, Стоколос поставив запитання:

- Скажіть, Олесю, тільки чесно: ви справді їхали за кордон з метою працювати танцівницею або стриптизеркою?

- Так, звичайно. У мене відмінні пластика і грація. У танцювальному гуртку, який я відвідувала при обласному Палаці дітей та юнацтва, я завше була на перших ролях, мені пророкували блискуче майбутнє.

- А ви ніколи не замислювалися над тим, що вас використовуватимуть, як повію?

- Абсолютно ні.

- І вас не насторожило в оголошенні те, що не вимагалась освіта, була не обов'язковість знання мови, висока оплата, безкоштовне оформлення виїзних документів, обумовленість стосовно віку.

- Я над цим і справді не задумувалася.

- Ви доросла людина і повинні знати: за все, рано чи пізно, потрібно платити. Гаразд. Не буду вас перебивати. Продовжуйте, - Стоколос підсунув ближче до себе протокол допиту.

- Спочатку з однією нашою дівчиною, також з Черняхівська, прізвища я не знаю, потрапили ми до турка. Там було хоч якесь людське до нас ставлення. Потім, десь місяців через два, Юлю залишили в цього хазяїна, а мене разом з іншими продали в сексрабство іншому хазяїну. Приїхала машина із затіненими вікнами, сіли ми до салону. Була ще полячка Юзефа та молдаванка Софія. Поїхали ми та й поїхали. Уже й сонечко сідає, а ми все їдемо. Везли нас кудись угору. Згодом машина зупинилася, нам сказали, мовляв, далі тільки вузька стежина і подальший шлях доведеться торувати пішки. Невдовзі спочоніло. Стало холодно. Ми страшенно хотіли

їсти. Досить часто спотикалися об каміння, яке було важко розгледіти у пітьмі. Падали, нас підіймали стусани в спину. Зрештою, дісталися якогось турецького містечка, привели на околицю, помістили в старовинній кам'яній халупі. Нам дали якось рідкої страви: суп не суп, а так, бозна що. Потім полягали спати. Було дуже тісно. Спали по двоє на ліжку. Наступного дня відпочивали, а звечора почали приймати багатих клієнтів. Аби нам повернули наші документи, які одразу відібрали, кожна з нас повинна була віддати сутенерові близько трьох тисяч доларів.

- При статевих зв'язках вам дозволялося застосовувати контрацепції?

- Ой, що ви! – Орися замахала руками. – Про це навіть мови не повинно було бути. Коли я завагітніла, господар почав мене бити в живіт. Знущався наді мною доти, доки я зародок не викинула. Весь час праглося їсти. Про якусь гігієну говорити не доводиться. Влітку так було спекотно, що хоч вірте, хоч ні – білизна застравала між сідницями.

- Як вам вдалося звідси врятуватися?

- Втекла звідти зовсім випадково. Мене, як незаконну емігрантку, заарештували турецька поліція і відправила до міграційної служби. Там мали з'ясувати: хто така і чого сюди приїхала. Саме приміщення служби було на ремонті, тому мене і ще кількох тримали у в'язниці.

- Цікаво, що являє собою турецька в'язниця?

- Краще і не згадувати. Для проживання у ній не було навіть елементарних умов. Я, правда, не була у наших в'язницях, а тому не можу дати якесь порівняння. В турецькій же ми спали на бетонній підлозі, годували гострою їжею. Дозволялося помитися, голови мили здебільшого пральним порошком. Були такі, що не витримували жахливих умов – одні зводили рахунки з життям, інші – просто помирали на руках. Мене випустили тільки тому, що була в дуже важкому стані. Зі служби міграції виходила в наручниках. Зараз у мене букет хвороб – хворі нирки, камені в жовчому міхурі, виразка шлунку, та й із гінекологією не все гаразд. Сиджу вдома, і як поранений звір, залишу рани, а на чоловіків і дивитися не хочу. Мабуть, уже ніколи й заміж не вийду!

- Вся біда, дівчата, в тому, що перед виїздом за кордон, – мовив Богдан Стоколос, – ви не те, що не консультуєтесь у юристів, а й не знаєте бодай елементарних правил.

- А в чому ж полягають ці правила?

- Ну, скажімо документи. Їх ніхто не має права у вас відібрати.

- М-да, це ви правильно говорите. Але спробуйте не віддати!

- До того ж з вами повинен бути укладений контракт, написаний зрозумілою мовою. У ньому повинні бути зазначені: країна, до якої ви виїжджаєте, ім'я роботодавця, тип і умови роботи та умови оплати. І ще, – Богдан Стоколос пильно подивився на Орисю, – ви повинні залишати рідним інформацію про себе. Ну, там фотокопії паспорта, візи, адресу і номери

телефонів тих місць, до яких ви збираєтесь виїжджати. З собою треба мати телефони посольства і консульств України. Зайшли б до книжкового магазину. В нашему «Букіністі» завжди є, скажімо: україно-турецький розмовник. Необхідне хоч елементарне знання мови. Без неї там і кроку ступити не можна.

- Це все правильно говорите. Та звідки ж я могла про це знати? Поїздку за кордон малювали рожевими фарбами: що я і грошей мішок зароблю, і квартиру в Черняхівську куплю, а повернулася додому з одними болячками.

З результатами допиту Богдан Стоколос знайомив підполковника Арсірія.

- Ви розумієте, товаришу підполковник, те, що я почув не вписується ні в які рамки здорового глузду. Я просто не знаю, до чого ми дійдемо. Розотптано всі святі моральні устої, які напрацьовувалися тисячоліттями.

- Це ж, Богдане, ми поки що боремося з тобою тільки з повіями, які займаються цим стародавнім ремеслом, а не з причинами, які їх породили,

- розмірковував Арсірій. – А причини вони: як на долоні – статева і психологічна «неосвіченість», криза моралі в нашему суспільстві, дійсно, низька заробітна плата, особливо в жінок. Нашу молодь розбещують учорашні бандити, злодії в законі, які набили тугий гаманець, а сьогодні вони іменуються бізнесменами. Інколи тяжка фізична праця змушує представниць слабкої статі рано покінчувати зі статевим життям, тоді чоловіки шукають і заводять на стороні коханок, або й взагалі на них одружуються. Руйнуються сім'ї, страждають діти, збільшується кількість сиріт при живих батьках.

- А скільки ми маємо нарікань від жінок на молодих чоловіків – закінчених імпотентів. Чому? Та все тому, що нація спивається. Який із п'яниці бойовик у ліжку всім зрозуміло. А скільки маємо неблагополучних родин! Зі своїми сварками, постійними скандалами. Днями в пресі з'явилася така інформація: сексопатологи зійшлися на думці: якщо дівчинка до трьох років «недоотримуватиме» батьківської ласки, то вже дорослою досить часто змінюватиме статевих партнерів. А це в кінцевому підсумку – проституція.

- Гм, Богдане, дійсно, цікава думка. А поки що все звалюють на міліцію. І справді біля кожного сутенера міліціонера не поставиш. Проблему потрібно вирішувати спільно – і педагогам, і психологам, і лікарям.

- І міліції, – іронічно усміхнувся Богдан.

- Цілком правильно, Богдане. Ти, як завжди, абсолютно правий. До речі,

- Арсірій вийняв із шухляди теку з паперами, - ці документи щойно надійшли згори, - підняв вказівний палець. – Справа в тому, що департамент МВС України з питань боротьби зі злочинами, пов'язаними з торгівлею людьми та відділ нашого управління запровадили «телефони довіри». За ними можна і потрібно повідомляти про діяльність злочинних груп та окремих осіб, організацію незаконного виїзду за кордон під виглядом працевлаштування, незаконне заволодіння коштами громадян під зазначенним приводом, а також

про факти виготовлення та поширення порнографічної продукції. Тут і телефони – київський і наш, черняхівський. Полковник Горносталь розпорядився, аби ця інформація на радіо, в газетах і телебаченні вже з'явилася цього тижня.

- Слухаю, товаришу підполковник! – чітко відрубав Стоколос. – Буде зроблено!

Вадим Мокрогуз середніх років, фізично розвинений, високе чоло із залисинами, ніс прямий, трохи продовгуватий, обличчя прямокутне, смугляве, волосся чорне, коротке. Зодянгнений у синю спортивну куртку з білим штучним хутром, чорні штани і чорні черевики. Крізь розстебнуті горішні ґудзики виднілася вишневого кольору футболка з невизначенним малюнком.

- Я живу разом з Оленою Судниковою і донькою Марією, - Вадим зиркнув на свій електронний японський годинник. – Підкresлюю: ніколи в житті – ні я, ні моя дружина не направляли дівчат до борделів ні до близького, ні до дальнього зарубіжжя. З Оленою на прізвисько Мутна я взагалі незнайомий і ніколи про неї не чув. За останні два-три роки у Москві був тричі, але їздив туди не в якихось комерційних справах, а просто відпочивати. Ну, знаєте: дуже люблю театри, музеї, виставки. Для цього мені вистачало три дні. У Москві приятелів не мав, ні в кого не жив, а ночував на вокзалі. У квартирі по вулиці Короленка я також ніколи не був і хто там живе, достеменно не знаю. Ніколи в житті не розміщував оголошення у газеті про те, що шукаю компаньйонку для роботи в Москві. Чи давала моя дружина, цього не знаю. З дівчатами, яких ви мені називали, я особисто не знайомий, ніколи їх у вічі не бачив. Карпушу знаю, оскільки це подруга моєї жінки. Вони досить часто удвох зустрічалися, відвідували розважальні заклади до того часу, доки я не заборонив. Після цього Карпуша на мене образилася і більше до нас не приходила.

- Скажіть, де ви працюєте і за який рахунок живете? – поцікавився Богдан Стоколос.

- За своє життя я ніде не працював, - Вадим Мокрогуз нервовим поруком кинув на свого японського годинника, - уточнюю: офіційно ніде не працював. За сім років спільнога життя з Оленою, я перебивався випадковими заробітками, допомагав своєму брату Олегу займатися бізнесом, тобто по телефону шукав покупців його фірми «Техніка», в якій він працював. Крім того, скуповував старі ялинкові прикраси і продавав у Києві. Правда, один час неофіційно працював вантажником-експедитором на одній з фірм, назву якої не пам'ятаю. Я допомагав робітникам вантажити порожні пляшки в машини. Отримував по 10-15 гривень. Судникова також ніде не працювала. Вона допомагала мені відповідати на телефонні дзвінки щодо ялинкових прикрас. Я знаю одне: в Олени, у Москві, як у мене і так і в неї, приятелів немає. Щоправда, нас підтримують мої батьки. Більше мені до цього додати

нічого.

Перш, ніж допитати Олену Судникому, Богдан Стоколос вирішив поговорити з її рідною сестрою Наталією – молодою, симпатичною дівчиною. Була вона зодягнена в темносині джинси, чорну футболку і чорні черевики.

- Улітку двохтисячного я приїхала до батьків, де в той час мешкала моя сестра Олена разом зі своїм співмешканцем Вадимом Мокрогоузом. Вони і повідали мені, що в газеті «Объявление» дали оголошення про надання дівчатам роботи в Москві. Згодом я купила одну таку газету. Там, дійсно, було оголошення «Шукаю компаньйонку для роботи в Москві» і телефон нашої бабусі 4-22-18. При цьому мені пояснили, що коли хто-небудь дзвонитиме, я повинна домовитися про зустріч і запропонувати роботу з надання інтимних послуг в Москві і, якщо ті погодяться, організувати зустріч з Оленою. Мені розповіли, за кожну відправлену до Москви дівчину, вони отримуватимуть 250 доларів США, з них десять доларів мої. Я охоче погодилася на таку пропозицію, оскільки на даний час ніде не працювала. Минула година-дві і в квартирі пролунав телефонний дзвінок. Телефонувала дівчина. Я описала свої прикмети, призначила зустріч. Вислухавши мене, вона послалась на домашні проблеми, ось, мовляв, як їх розв'яже, тоді неодмінно подзвонить. Але більше не телефонувала. Протягом тижня кожного дня телефонувало по десять дівчат.

- Ви отримували гроші поїздом?

- Так.

- Чи можете назвати прізвища людей, які їх передавали?

- На жаль, ні. Прізвищами я не цікавилася.

- Скільки разів ви їх отримували?

- Десять, чи дев'ять. Ні, мабуть, таки десять.

- Вам доводилося чути про Олену Мутну?

- Так. Чула і не раз!

- Що вам відомо про діяльність співмешканця Олени Судникової – Вадима Мокрогозу, пов'язану з пошуком і продажем дівчат у Москву?

- Гадаю, і Вадим і Лена разом направляли дівчат до Москви, оскільки вони мені удвох пропонували дівчат для продажу.

На першому допиті Олена Судникова була небагатослівна, - мовляв, нічого не знаю, ніяких дівчат до Москви не відправляла, ніяких «зелених» не одержувала, а на той факт, що вона організувала злочинну групу по заготівлі «живого товару» в сексрабство і взагалі розсміялася.

Наступного разу Олена була більш зібраною і розмову вела охочіше:

- Розумієте, - сказав Богдан Стоколос, - є обставини, які обтяжують вину і є, які пом'якшують. Щиро сердечне зізнання враховується судом і при визначенні строку буде назначено м'якше покарання, ніж передбачено законом. Стосовно вас обтяжуючою обставиною є те, що ви здійснили злочин у складі організованої групи і ця обставина буде врахована при

визначенні суворішого покарання.

Олена Судникова руками, немов лещатами, стиснула голову, деякий час сиділа в глибокій задумці, зрештою, мовила:

- Гаразд, давайте я напишу явку з повинною. Хочу швидше вийти на волю і зустрітися зі своєю доночкою.

Олена взяла ручку, підсунула близче до себе папір і дещо нервовим розмашистим почерком почала писати.

ЗАМІСТЬ ПІСЛЯМОВИ

- Викликали? – на порозі постав Богдан Стоколос.

- Так, Богдане! Так, дорогий! – Арсірій жестом руки запросив сідати.

- Щось знову трапилося?

- Трапилося, але цього разу розслідуватимуть без нас.

- І щось серйозне?

- На березі Десни в районі ТЕЦ виявили утопленика. Судячи з того, що на поясі небіжчика був прив'язаний шматок бетонної конструкції, йому «допомогли» втопитися. На тілі – отвори від вогнепальних поранень. Підозрілого у вбивстві затримали. Він зізнався, убив за домагання до його дружини. Ось і таке трапляється. Але, власне, я тебе покликав з іншого приводу, - підполковник Арсірій дістав з шухляди папірець. – Ось тобі ордер на квартиру. Поки що однокімнатна. Це буде власна оселя. А що значить жити в гуртожитку? Сьогодні є квартира, завтра когось підселять. Одружишся, підуть дітки – отримаєш більшу. Це скільки уже тобі літ накувала зозуля?

- Ох, і не питайте, товаришу підполковнику, - Богдан кисло усміхнувся.

– Сорок п'ять років накувала. Хто за такого піде?

- А ти зверни увагу на Ольгу Букову з експертно-криміналістичного. Гарна дівчина: розумна, виважена, не з крикливих. Був би я молодший, неодмінно б підчепив.

- Я вже звернув увагу, товаришу підполковнику. Та думаю, вона для мене – дуже молода.

- На скільки вона від тебе молодша?

- На цілих двадцять.

- А знаєш, як наші прадіди в старовину одружувалися? Він одслужив армію, має 36 років, а їй всього вісімнадцять. У нього – багатство, досвід, розум, а в неї – молодість, здоров'я. У кінцевому підсумку в таких шлюбах народжувалися красиві, здорові і розумні діти.

... Коли батько Олі, дільничний міліціонер Олександр Буков загинув на посту, дівчина ходила до четвертого класу. Саме після великої перерви до класу зайшла вчителька Марія Олексіївна.

Була вона сумна-пресумна. Окинула поглядом весь клас таким же невеселим, з якого сотовся біль і розлука, і зупинилася на Олі:

- Мужній, дівчинко. У вашу родину прийшло велике горе. Твого батька вбили. Бери свого портфеліка і біжи додому.

Коли Оля закінчила середню школу, пішла дорогою батька – спочатку закінчила ліцей, а потім – Київський національний університет внутрішніх справ України. Працювала в експертно-криміналістичному центрі при УМВС України в Черняхівській області. Разом з Богданом Стоколосом та іншими членами оперативної групи старший лейтенант міліції Ольга Букова не раз

виїжджала на місце злочинів, відстежувала сліди порушників закону. Не один раз на прохання Богдана досліджувала холодну і вогнепальну зброю. Має сім допусків на експертизи. Близькуче оволоділа трасологією, почеркознавством, дактилоскопією...

- Товаришу підполковнику, - Стоколос зам'явся в нерішучості, - воно б не гріх і по чарчині.

- Спочатку переїдь, облаштуйся, а тоді усі зберемося гуртом і вип'ємо не по чарчині, а по добрій чарці. Та й не одній. А зараз ти вільний.

Повернувшись ліворуч, Стоколос побачив п'ятиповерховий будинок. Поряд ніс свої води тихоплинний Стрижень. Кажуть, у перші повоєнні роки його збудували полонені німці. Ось і третій поверх, Стоколос пройшов довгим напівосвітленим коридором. Друга кімната праворуч. Дістав ключ, відімкнув замок, різким поруком відчинив двері. До болю знайома і рідна обстановка. Металеве ліжко з панцирною сіткою, стіл з набором холостяцького посуду, етажерка з книгами. Переважала загалом пригодницька література: Агата Крісті, Жорж Сіменон, брати Вайнери, Грем Грін, Дік Френсіс, Артур Конан Доль. Поряд стояли «Аеропорт» Артура Хейлі, «Історія кохання» Еріка Сігала, «Хрещений батько» Маріо Пьюзо, кілька передплатних видань українських авторів, детективні твори Віталія Леуса. Тридцятидводомник Джеймса Хіллі Чейза займав окрему полицю. Це було одне з найулюблених видань Стоколоса. Написане нормальною, живою мовою, без усяких на те викрутасів, а головне – з логічно викладеним, цікавим, динамічним сюжетом без всякої тяганини і нудоти, як це почасті буває в інших детективах. На все це зі стінного календаря дивилася миловидна дівчина в українському національному одязі. Окрім твори Чейза Богдан перечитував по кілька разів. Значить, так, що він візьме з собою у нову квартиру? Посуд, звичайно, ложки, виделки і книги. Всю цю рухлядь залишить тут. Дивись, можливо комусь і пригодиться. Коли проходив повз меблевий магазин, не втримався, забіг на хвилинку. Яких тільки меблів у ньому не було! І вітчизняних, і імпортних. І для шикарних квартир, і для такої, як у нього, однокімнатної.

Згодом Богдан спакував валізу і поїхав до нової оселі на вулицю Кирпоноса. Коли ще споруджували цей будинок, якось мимо проїжджав автомашиною. З салону кинув погляд на новобудову. «Класно!», - подумав. – Комусь же пощастиТЬ тут жити». Ніколи не міг передбачити, що одна з квартир буде його. Схоже, будівля увібрала і стиль класичного зодчества, і країні зразки сучасного містобудування. Тепер, коли його будівництво було завершено повністю, будинок справляв на Стоколоса сильне враження. За своєю архітектонікою він нагадував середньовічний замок, котрий ніби завис у повітрі. А ще казкове враження спроявляв подвійно, тому що навколо стояли сірі і невиразні будинки сталінської і хрущовської епохи. Богдан Стоколос стояв на тротуарі і милювався воїстину витонченою ювелірною роботою будівельників. І справді яку красу в душі треба мати,

які талановиті руки, щоб отак вибудувати! Не будинок, а справжня сорочковицьниця. Жодного ознаку браку, кожна цеглина до цеглини майстерно припасовані.

Увечері Богдан завітав до експертно-криміналістичного центру. Тут якраз були Ольга Букова і Валентина Решетніченко. Богдан поділився радісною новиною, дівчата його тепло привітали.

- Завтра обідньої пори до мене прийдуть гості. Прийдуть хлопці, вип'ємо по чарчині. Приходьте і ви. Але бажано, щоб ви прийшли, ну, скажімо, з самого ранку, потрібна допомога. Ну, там салати зробити, картоплі зварити, можливо пельмені приготуємо, вареників наліпимо. Допоможете?

- Хіба що Оля, - лукаво мовила Валентина. – Я з самого ранку страшенно зайніята. Просто у вихідні довго люблю поніжитися у ліжку, - наразі розсміялася.

- То як Олю?

- Я... Я... - трішки розгубилася, - прийду. Неодмінно.

- Приходь, приходь, - Валентина прийшла на допомогу. – І я прийду. Богдане Михайловичу, вибачте, будь-ласка, то я пожартувала. Ну, звичайно прийду. Удвох швидше і охотніше. Правда ж, Олю?

- Егеж, - на знак згоди Оля Букова кивнула головою і ще більше зашарілася.

ГЛУХИЙ КУТ

I.

Начальнику Боровицького райвідділу міліції Олександру Феофіловичу Боголюбу за сорок. Середнього зросту, велике з восковою блідістю обличчя з масивним підборіддям і прямокутним лобом, надавали вираз печалі і замкнутості. У житті Боголюб намагався бути сильним і витривалим. За характером яскраво виражений консерватор: не терпів радикальних змін, дуже полюбляв спокій, найкраще себе почував, коли після обіду всідався у м'якому фотелі, запалював цигарку іноземного виробництва, дивився у вікно і мріяв, мріяв... Гадувалося Боголюбу, аби швидше вислужити роки, кинути оцю осоружну роботу, в якій немає спокою ні вдень, ні вночі, піти на пенсію і зайнятися улюбленим заняттям. Олександр Феофілович полюбляв копиратися на дачі, саджати помідори, вирощувати в теплиці огірочки, які так гарно йдуть на закуску. Та мало про що мріялося у такі хвилини.

До міліції Боголюб потрапив випадково. Спочатку пов'язав життя з сільським господарством – закінчив сільгоспакадемію, працював інженером у лісництві, а потім, якось так вийшло, вступив на заочне навчання до Московського юридичного інституту. Згодом успішно закінчив Київську вищу школу міліції. Працював автоЯнспектором у ДАІ, старшим інспектором карного розшуку в обласному управлінні внутрішніх справ, заступником начальника відділення, начальником. У Черняхівську два роки був заступником начальника міського управління внутрішніх справ. Потім, як одного з країн, послали начальником райвідділу міліції в Боровицю. Район – прикордонний: з півночі – Білорусія, з північного сходу – Росія. Спокійного життя не було. Їдуть і йдуть через кордон із різних кінців – везуть до Росії сир, масло, а – звідтіль – бензин. Крім торговельників, можна зустріти й людей з кримінальним минулім. Якось у лісах на кордоні з Білоруссю довелося ловити «мокрушника» - вбив у Боровиці літню жінку. А то в скірті соломи знайшли замерзлого індуса. Виясняй Боголюбе, що за один, чого і звідки сюди приїхав, яким чином опинився в скірті. Ще й довелося витягувати. Та одного разу був випадок, який ледь Боголюбу не коштував життя. П'ять автомашин, начинених зброєю і наркотиками, злочинці гнали з Прибалтики до Одеси. Впіймали їх, взяли під варту. Коли це саме так під вечір відчиняються двері, заходить один добродій. Такий солідний: у костюмі, при краватці, в світло-сірому плащі та крислатому капелюсі.

- Я свого часу також був у званні, можливо, навіть ще у вищому, ніж у тебе, - кинув з порога.

- Я вас уважно слухаю, - Боголюб відірвав погляд від паперів.

- Твої хлопці п'ять моїх машин взяли. Давай розійдемося по-доброму. Одна з п'яти – твоя. Продаси машину, зброю, наркотики – озолотишся. Будь розумним. Все життя мені дякуватимеш!

Олександр Боголюб однозначно і категорично сказав: «Hi!»

А коли увечері повертається додому, наразився на постріли. Доля

повернулася до нього обличчям: одна куля зачепила брову, інша влучила в підборіддя.

...Принесли пошту. Боголюб спершу ознайомився з місцевою пресою – районною та обласною газетами, згодом взяв до рук київські «Факти». Це було одне з найулюбленіших його видань. Завше вражали сміливі, нестандартні публікації, написані на високому журналістському рівні і зі знанням справи. Переглянув першу сторінку, другу, третю. На восьмій увагу привернула велика, майже на цілу сторінку, стаття. Мова йшла про події, які мали місце в його Боровицькому районі – вивезений в глухе поліське село самотній інвалід, котрий володів двокімнатною квартиррою в Києві, безслідно зник, а квартира була продана. Першими тривогу забили сусіди, мовляв, куди на інвалідному візку міг заїхати Павло Семенович Богданов? Вони, власне, й ініціювали розшуки. І знайшли його аж у селі Сиволож Боровицького району. Саме сюди, бідолаху, переселили люди, які займалися квартирним бізнесом у Києві. Павло Семенович був змарнілим, схудлим. Він плакав і просив, аби його знову забрали додому, в Київ. Сусідка пообіцяла приїхати за ним через тиждень. Вона дотримала слова і цього разу прибула з кореспондентом газети «Факти». На жаль, зустрітися з Павлом Семеновичем не вдалося. Старезна дерев'яна хата з розбитими вікнами була порожня. На входних дверях висів замок. Було помітно, Богданов не виїжджав на інвалідному візку з неділі по четвер – інакше залишилися б сліди від коліс. Неподалік будинку, в кущах, валялися чотири порожні пляшки з-під горілки. В душу закрадався сумнів: навряд, щоб хвора, немічна людина, яка ще й страждала на цукровий діабет, змогла б стільки випити спиртного, навіть у компанії з тією жінкою, яка його доглядала.

Коли заглянули до криниці, помітили: на капроновій нитці, сплетеній у кілька шарів, щось висіло. Покликали дільничного міліціонера. Але й той не зміг витягти те, що було опущено у воду. Тоді журналіст разом із дільничним міліціонером і представником сільської адміністрації оглянули допоміжне приміщення: майже повністю затоплений погріб із дерев'яним ящиком на східниках, в якому, схоже, носили землю, сараї з різним мотлохом. Коли відчинили двері одного з відділень, мороз пішов по шкірі. Посередині на ослонах стояли дві труни. «Боже, невже там Богданов?» - спершу закралася думка. Підійшли тихцем, обережно підняли кришки і полегшено зітхнули. Обидві труни були порожні. Павла Семеновича Богданова не було ніде – ні в лікарні, ні в будинку престарілих. На думку київської міліції розшуками зниклого повинна була займатися черняхівська міліція.

Начальнику Боровицького райвідділу внутрішніх справ полковнику Боголюбу О.Ф.

Прошу негайно провести перевірку в порядку ст. 97 КПК України обставин щодо зникнення гр. Богданова П.С., викладених у статті газети «Факти» за

№72 від 21 квітня 2000 року. Під час перевірки необхідно провести огляд місця події / в т.ч. криниці, підвальну, інших приміщень на території двору, а також присадибної ділянки/ за участю криміналістів та застосуванням криміналістичної техніки – відео- та фотозйомки.

Крім того, слід ретельно опитати сусідів, дільничних інспекторів райвідділу, працівників сільради, нотаріуса, колишнього власника оселі щодо обставин придбання будинку проживання там Богданова П.С., місцевих працівників медичних закладів щодо стану його здоров'я та надання йому медичної допомоги. Також необхідно встановити осіб, які привозили Богданова до села, особу жінки, котра з ним мешкала та ретельно опитати її з приводу обставин злочину. Одночасно прошу вжити всіх можливих заходів для встановлення місце перебування гр. Богданова та направити запити до Подольського РВ ГУ УМВС в Києві щодо витребування копій пояснень Богданова та прийнятого рішення в частині продажу квартири в Києві.

**Заступник начальника УМВС
в Черняхівській області
І.П.ГРОМЕНКО.**

Отримавши таку депешу, начальник райвідділу міліції Олександр Богоявлюв викликав до себе інспектора карного розшуку Вілія Болбата.

- Знаєш, Вілію, прости істину: диму без вогню не буває?

- Ще з шкільної парті.

- Так ось. Після отієї публікації у «Фактах», ми отримали депешу з Черняхівська. Зниклого київського інваліда Богданова будемо шукати ми з тобою. Що на мою думку спочатку буде з'ясувати? Із застосуванням криміналістичної техніки, яка у нас є, а також кінолога, слід оглянути місце зниклого Богданова у Сиволожі – криниці, повітки та прилеглу територію. Треба з'ясувати, чи не перебуває зниклий у медичних закладах та установах для мешкання самотніх громадян та громадян похилого віку, які розташовані у Києві та Черняхівській області і в сусідніх регіонах. Витребувати та долучити до матеріалів перевірки медичної картки Богданова. З приводу його захворювань опитати лікарів, які йому надавали допомогу, опитати сусідів за місцем мешкання Богданова у Києві щодо обставин проживання Софії Сулименко та особи громадянина Романа Карася, їх взаємовідносин між собою. Слід встановити місце перебування громадянина Карася та двох невідомих чоловіків, які приїжджали разом з ним у Сиволож, опитати обставини купівлі будинку у Сиволожі, продажу квартири Богданова. Також опитати з приводу укладення договору дарування між власником оселі та Богдановим, встановити особу, яка збрала Богданова з Сиволож. Словом питань, Вілію, дуже багато і мізкувати є над чим.

...Гаями і видолинками, полями і селами все владніше крокувала весна. Ранками парувала земля, сонце піднімалося все вище, з півдня повіяли теплі вітри, що на своїх срібних крилах принесли запах свіжозораної землі.

і пробудження. Інспектор карного розшуку Вілій Болбат зодягнув шкірянку, на голову насунув білий шлем, осідлав старенькою «ІЖа». За містечком погляд Болбата виокремив незвичайну картину. Біля щойно викопаного рову – ще парувала земля – стояли голі по пояс чоловіки. Перед ними німецькі автоматники із закасаними рукавами майже впритул розстрілювали бідолах. Ті замертьво падали у рів. Вілій Болбат спочатку очам своїм не повірив: містика якась чи що? Серед гурту приречених помітив приятеля Миколу Скирту. Ще якась мить і він впав у землянистий рів. Підіхав близче. Бідолахи, які щойно падали у яму, почали вибиратися. На щастя, живі і неушкоджені. Його приятель Микола Скирта саме зодягав сорочку. Забачивши Вілія, усміхнувся.

- Привіт! – подивовано вигукнув Вілій.
- Добрий день, - не приховуючи усмішки, Микола продовжував зодягатися.
 - Скажи, що це все значить?
 - Кіно знімають.
 - А-а-а, кіно, - розчаровано мовив Болбат.
 - А ти хотів, щоб нас і справді розстріляли? Розуміш, - продовжував Микола, - я зараз без роботи. – А тут, дивись, якусь копійку і заробиш. Гроші, правда, невеликі, але й за те спасибі. За те, що притворяється вбитим і падав у рів, заробив дев'янсто гривень. Я брав участь у всіх зйомках.
 - У всіх це, значить, як?
 - Це значить від подій 1914 року до 1942-го. Щоправда, вимоги були великі. Окремі сцени перезнімали по п'ятнадцять разів.!
 - Класно! – не стримався Болбат. – І ти витримав?
 - За гроші «витримаємо» все. Трапляється, інколи, штрафують.
 - Себто як «штрафують»?
 - Це коли відмовляєшся грати в тій чи іншій сцені.
 - Наприклад.
 - Ну, скажімо, коли тебе вішають.
 - М-да, круто.
 - А ти знову у справах? Певне, когось порішили...
 - Інваліда з Києва.
 - Тоді нехай столична міліція й розбирається.
 - Але злочин стався на території нашого району.
 - Зрозуміло, - мовив Микола і додав: - Отже, до зустрічі на екрані!
 - Неодмінно, - Вілій Болбат міцно потиснув Миколину руку.

Інспектор карного розшуку Болбат ще коли працював дільничним, нещадно боровся з усілякою наволоччю – не давав спокою крадіям, шахраям, самогонникам. Прості люди дуже шанували і поважали дільничного, а ось всяка шпана терпіти не могла, ладна була зжити його із світу. І могли б прикінчити та щастя цього разу було на боці Болбата. Все це пригадалося, коли мотоциклом переїжджав через дерев'яний місток

вузенької річечки. Це було три роки тому. Якось він зробив зауваження п'янделигам, котрі некоректно вели себе в кав'яrnі. Сказав і вийшов на подвір'я. Вілію і невтамки було, що порушники вмить проптерезіли, всі втрьох, наче за командою, підвелися зі своїх місць і назирці вийшли на подвір'я. Довкруж висла осіння непроглядь, надворі не було ні душі. З допомогою кастета зловмисники оглушили Болбата, кинули до багажника і помчали за місто. Саме біля місточка, в сосновому бору, зупинилися. Дістали пляшку, почали розпивати.

- Отут йому жаба й цицьки дастъ! – зле вигукнув один із них.

- За ніч замерзне на кісточку, - додав інший, - загибел сприймуть, як нещасний випадок.

Саме в цю мить Вілій Болбат прийшов до тями. Перемагаючи нестерпний біль, вибрався з багажника і поплуганився у бік лісу.

- Братва! – вдарило навздогінці. – А полонений наш тю-тю...

- Та біс із ним! Нехай втікає. Все одно не знає, хто ми!

Спалахнули фари, озвався мотор, машина, здійснила різкий поворот, і помчала у напрямку міста.

Болбат дістав мобільний телефон, набрав номер чергового міліціонера. Хвилин через двадцять оперативники прибули на місце пригоди. Вілій впізнав двох злочинців за голосом, третього вони видали самі. Того ж вечора їх усіх пов'язали, судили, дали строк...

Голова Сиволозької сільської ради Максим Годенчук – високого зросту, худорлявий чоловік зі в'ялим підборіддям та запалими щоками, стрижений під «їжачка», зодягнений у чорну куртку зі шкірозамінника, охоче погодився показати оселю, до якої переселився Павло Семенович Богданов.

- О-о-о, яке у нас село було – розповідав дорогою, - три колгоспні мільйонери, дві школи, дитсадки, магазини, будинок культури, а скільки весіль і новосіль справляли! Все пройшло, наче нічого й не було. Зараз одні похорони. Ось тепер ця вулиця майже вся вимерла, одні порожні будинки стоять. Восени минулого року сусідку, тепер уже Богданова, поховали. Саме зранку так сонечко світило, вона й розіслала на залізному даху соняшникове насіння. Коли це після обіду, де не візьмись, вітер гайнув, дощик почав накрапати. Полізла баба Лукія на дах, аби рядно зняти, не втрималася, гахнула додолу. Саме на вулиці люди були, корів до череди виганяли. Підбігли до баби, може вам водички, чи «швидку» викликати? А вона підвелася так спокійненько і зі словами: "Ой, лишенко, я ж ще й свиней не годувала!", подибуляла до хліва. А під вечір баби уже не стало.

- Скажіть, ми правильно їдемо? – поцікавився Болбат у сільського голови.

- Правильно, правильно. Біля отого красивого з віконцями будинку повернете направо. Там така вуличка буде, обсаджена липами.

Проїхали ще трохи. На стіні дерев'яного, оббитого дошками будиночка погляд Болбата вихопив надпис: «Садова, 14».

- Ось ми й приїхали! – Максим Годенчук першим зістрибнув на землю.

На хвіртці була накинута легенька прив'язь. Зайшли на подвір'я. Було помітно – хата старенька, простояла багато років. Та коли підремонтувати, ще б прослужила не одне десятиріччя. З лівого боку виднівся коридор, на вхідних дверях висів чималенький замок. Обіч стояв хлів, двері також були на замках. За хлівом слався город, той самий, який збирався обробляти Богданов. Болбат заглянув у вікно оселі: звичайна сільська обстановка: стіл, стільці, старенький диван, металеве ліжко, в кутку допотопний білий сервант, начинений дешевенькими склянчиками і фужерами, книги, біля стіни стояли милици і дерев'яний протез.

- О-о-о, про вовка – промовка, - радо усміхнувся Максим Годенчук і звернувся до слідчого, - це колишній власник дому Іван Михайлович Бондаренко.

- А мені переказали: міліція приїхала, - навіть не привітавшись, мовив чоловік, - думаю, поїду, може, там якісь питання виникнуть.

- Оце і добре, що ви приїхали, - радо озвався Болбат.

- Ключі в тебе? – запитав сільський голова. – Не розмовляти ж нам на вулиці.

- Та в мене, в мене. Після того, що трапилося, я й ключі забрав, - Бондаренко дістав із кишені в'язку ключів, відімкнув замок. – Прошу, заходьте.

В обличчя вдарило важке затхле повітря, в якому тонко вчуявся запах мишій.

- Ви вже звиняйте, хата давно не провітрювалася, - Бондаренко навіщось почав виправдовуватися.

- Та нічого, нічого, - заспокоював слідчий, - не в тому суть.

Сіли за масивним дерев'яним столом. Болбат дістав папери, перевів погляд на Бондаренка. Зморшкувате обличчя, вузенька складка між бровами, довгі вії і темнаві мішки під очима. Іван Михайлович ніяково усміхнувся:

- Вас, певне, моя лисина зацікавила? – перепитав і продовжив: - Оце на старість лисіти почав. Уже можливо б жодної волосиночки не лишилося, якби не баба Лукія, царство їй небесне. Минулого року впала з горища і вбилася. Так вона мені рецепт од облісіння дала.

Слідчому мало було діла до того рецепту, однак Бондаренко продовжував:

- Оце беру лопухи, нарізаю три ложки, заливаю двома склянками води, варю 15 хвилин, потім відвар проціжу, додаю дев'ять столових ложок топленого свинячого сала. Суміш на дві-три години ставлю у духовку. Як охолоне, воду зливаю, а сам крем кожного дня втираю у корінь волосся.

- Гаразд, Іване Михайловичу, - усміхнувся Болбат, - давайте близче до справи. – Скажіть радше, де ви народилися, яка у вас освіта, сімейний стан?

Бондаренко відповів, слідчий все те ретельно записав.

- Рід занять і місце роботи?
 - Товариство «Земля і воля».
 - Ким працюєте?
 - Охоронником.
 - Поясніть, кому і навіщо ви продали цю хату.
 - Будинок, в якому ми з вами перебуваємо, до 2000-го року належав моєму покійному батькові. Після його смерті, хату перевели на матір. Через деякий час вона вирішила її продати. Я взяв у сільській раді доручення, ще ось Макарович підписував, - Бондаренко кивнув головою у бік Максима Годенчука.
 - Так-так. Було таке, - охоче погодився сільський голова.
 - Отже, доручення було на право продажу. Завірили ми його, як я вже вам говорив, у сільській раді. З часом до мене підійшли два мужики і сказали, буцім вони мешкають у Києві, а в Сиволожі хочуть придбати будинок. Питанням продажу хати я особисто не займався, цим опікувалася моя покійна дружина. Аби не платити пошлину, було вирішено його подарувати, а насправді – продати. У нотаріальній конторі передача будинку була оформлена, як дарування. Потім ці два чоловіки, про яких уже я вам говорив, привезли сюди з Києва інваліда. Звати не то Петро, не то Павло.
 - Павло Семенович Богданов, - Болбат прийшов на допомогу.
 - Ага, точно, Павло. На нього й оформили документи. Більше нічого не можу додати.
- Секретар сільської ради Людмила Піщана підтвердила, що дійсно Бондаренко звертався до сільської ради з питанням відчуження будинку. Йому було роз'яснено порядок. Після цього Бондаренко оформив договір дарування даного домоволодіння Богданову.
- До Любові Піщаної, як вона повідала Вілію Болбату, свого часу звернулися молодий чоловік і жінка, які представилися знайомими Богданова та поцікавилися, де його можна знайти, щоб з'ясувати, як він влаштувався. Чи зустрічалися вони, про це їй невідомо. Приблизно через тиждень зателефонував чоловік, який представився кореспондентом газети «Факти». Він пояснив, що розшукує киянина Богданова на прохання його квартирантки. Вона була деякий час відсутня за місцем проживання, а коли повернулася, з'ясувалося: квартира Богданова продана.

II.

Всі ниточки вели до Києва. Слідчий Вілій Болбат був більше, ніж переконаний: клубочок прихованний саме там. І починати розплутувати потрібно саме звідти. Наступного дня Болбат відбув до столиці. Без особливих труднощів знайшов проспект Радянської України. Старовинний п'ятиповерховий будинок за номером 32-г з червоної цегли, виконаний в хрущовському стилі, містився у дворі. Піднявся на другий поверх. На

дверях висіла табличка з цифрою „5”. Та спершу Болбат вирішив поговорити з сусідами, цікаво, що вони думають про свого сусіда і цю досить неприємну історію. Натиснув кнопку до квартири за номером «4». Двері відчинила розповініла у літах жінка. На ній були великі окуляри а ля вчителька, на голові лежала копичка рудого ламаного волосся, нижня губа западала, а горішня чітко окреслювалася і виглядала значно більшою. Довкруж рота виднілися зморшки, на лівому вусі притулилася родимка. А ще у неї було два підборіддя.

Вілій Болбат дістав посвідчення, представився.

- А я Галина Петрівна Костяннова. Проходьте, будь ласка. Тільки ви вже мені вибачте за такий безлад. Я щойно в квартирі прибиралася затіяла.

Галина Петрівна поставила в куток пилосос, який гніздився посеред кімнати, вимкнула електропраску, котра вже почала виділяти пригорілій запах.

- Сідайте, - витягла з-за столу стілець.

- Дякую, - чесно мовив у відповідь Болбат. – Скажіть, Галино Петрівно, ви добре знали свого сусіда Павла Семеновича Богданова?

- Звичайно, знала. Стільки років прожити поряд! У цей будинок я переїхала в 1987 році. По сусіству мешкала родина Богданова – Павло Семенович з дружиною, син і мати. Потім мати померла, син пішов у прийми, а сам Богданов тяжко захворів. Йому поставили діагноз цукровий діабет. Деякий час тому ампутували ногу. Дружина не забажала панькатися з інвалідом і покинула. Згодом він взяв до себе квартирантів, а коли ті пішли, знову залишився самотнім. Інколи мені давав гроші і я купувала йому продукти харчування. Приблизно десь наприкінці дев'яностих у нього в квартирі мешкала Софія Сулименко разом із чоловіком та сином. З Павлом Семеновичем я спілкувалася мало, була спокійна: за ним доглядає Софія. Коли Богданов залишався сам, до нього приходив якийсь хлопець.

- Ви його бачили особисто?

- Бачила. І не один раз.

- Який він із себе?

- Високий, худорлявий. Взимку приходив у світло-коричневому кожусі, а восени і навесні – в чорній турецькій куртці, темно-зелених коричневих штанях і черевиках з коричневим відтінком. Бачте, я ще не сказала, Софійка якось скаржилася, цей молодик кожного разу приносить пляшку. Останнім часом Павло Семенович зловживав спиртним, у нього збиралася компанія випивайленків.

- Павло Семенович вам ніколи не говорив про те, що збирається переїхати до села?

- На таку тему ми жодного разу не вели розмов. Навпаки – його цілком влаштовувала київська квартира і подібний спосіб життя. За ним доглядала Софія, певну допомогу надавали працівники ЖЕКу, інших соціальних служб. Наприкінці зими від Сулименко дізналася, що Богданова на інвалідній

колясці якісь люди відвезли ніби до лікарні. Після цього з ним не зустрічалася. Трохи згодом повертаюся зі зміни і бачу, як із квартири незнайомі люди вивозять його речі. Я негайно зателефонувала до міліції. Прийшов дільничний, розібрався і сказав, мовляв, все в порядку. Господар виявив бажання жити на свіжому повітрі, продав квартиру і його перевозять до села.

- Як звали молодика, котрий відвідував Павла Семеновича?

- Зі слів Софії, його звали Романом. Перед своїм зникненням Павло Семенович прохав Романа відвезти до лікарні, але ніби в того все не було часу. Швидше за все, Роман під виглядом поїздки до лікарні і вивіз його в сільську місцевість. Зі слів Софії мені відомо, Рома часто вивозив Бойка на вулицю та на ринок. Після зникнення Павла Семеновича, Софія Сулименко з сім'єю проживала в його квартирі до останнього дня. Нові господарі оселі одразу вигнали їх і речі виставили за двері. Де нині вона мешкає, мені особисто не відомо. Востаннє Софійка телефонувала і сказала, буцім на Нивках уже не живе. Де вона зупинилася, мені достеменно не відомо. Вона весь час продовжувала працювати у ларку.

Софію Сулименко Вілій Болбат відшукав аж у селі Савин Козелецького району.

- Мої знайомі сказали: людина похилого віку здає кімнату у своїй квартирі, - так розпочала пояснення Софія, моложава чорнява жінка з копичкою чорного волосся на голові.

Болбат відзначив про себе: у неї було все блакитне. Блакитні очі, блакитна хустина і також блакитна блузочка. Десь читав: блакитний колір – колір неба, води, істини, музики. Це колір Христа. Обличчя – одухотворене і просвітлене, хоч під очима причаїлися сум і печаль.

- Коли я прийшла за адресою – проспект Радянської України, 32-г, квартира 5 – зустрілася з чоловіком, який сидів на інвалідній колясці. Звали його Павло Семенович Богданов. Він був без ноги. Коли розповіла йому про свої квартирні поневіряння, Павло Семенович охоче погодився надати притулок. Весь цей час, коли ми там проживали, я доглядала за ним – готувала їжу, ходила до магазину, аптеки, прала одяг. Він був задоволений і ставився до мене, як до дочки.

- До речі, ви не знаєте, хто такий Роман Карась?

- А, Роман! Та це його племінник. Він ніби й непоганий хлопець, але робив зло – приносив спиртне і споював бідолаху. Щоправда, за ним і доглядав: вивозив на подвір'я, до скверу. Я просила Романа, аби не вивозив його так далеко – Павлу Семеновичу було дуже важко рухатися. Приблизно восени, уже якогось дня і не пам'ятаю, до мене звернувся Роман Карась і сказав, що хоче відвезти діда до поліклініки. Я на те нічого не сказала. Оце пригадую: якось у розмові Павло Семенович зізнався, буцім його кудись збираються вивезти, але зі своєї квартири він не хоче нікуди виїжджати.

- Хто збирався його вивозити?

- Та ніби Роман. Племінник, - уточнила Софія.

- Після цієї розмови наступного дня Роман все ж таки забрав свого дядька і вони кудись поїхали. Увечері я повернулася додому і виявила, що Богданова немає вдома. По мобільному телефону набрала номер Романа, однак він був поза зоною досяжності. Цього ж дня заявила до міліції про зникнення господаря. У відповідь на мою усну заяву приходив міліціонер і заявив: він з усім розбереться. Через деякий час я зателефонувала до газети «Факти» і розповіла про зникнення господаря. Вдалося дізнатися: його вивезли до села Сиволож Черняхівської області. Одного дня разом з кореспондентом поїхали до цього села, знайшли оселю, але вдома Павла Семеновича не було. Сусіди сказали, буцім Павло Семенович разом із жінкою, яка його доглядала, поїхали до Києва оформляти документи про опікунство. Я залишила їм свій телефон і попрохала, аби він зателефонував, коли приїде. Коли повернулася додому, то виявила: всі мої речі з квартири Богданова виставлені на площадку. Тоді я й дізналася, квартира продана Романом Карасем іншим людям. Через деякий час мені зателефонували з міліції і повідомили: Богданова знайшли вбитим у Сиволожі. Хочу з усією відповіальністю авторитетно заявити: Богданов ніколи не збирався продавати свою квартиру і купувати в селі. Це його змусили зробити. Продажа відбулася без його згоди.

III.

- Товаришу полковнику! – інспектор карного розшуку Вілій Болбат доповідав начальнику Боровицького райвідділу міліції Олексію Феофіловичу Боголюбу. – У Будинку по вулиці Садовій, 14, в якому мешкав Богданов, провели обстеження. Нічого особливого не виявили. У помешканні було інвалідне крісло, милиці, протез ноги. Під час огляду застосували фотозйомку, склали схему. Дала пояснення Ольга Ігорівна Борсук, котра за ним доглядала. Вона повідомила, племінник Роман постійно піклувався про дядька, привозив харчі з Києва. Сусід Олександр Мостепан розповів, був у добрих стосунках з потерпілим. Павло Семенович спочатку був дуже задоволений переїздом. З допомогою людей намагався посадити город. До нього, дійсно, досить часто приїздив племінник з Києва. Допитали Софію Сулименко, яка разом зі своєю сім'єю мешкала у квартирі Богданова. У першій декаді березня її зателефонував племінник Павла Семеновича і сказав, що його дядько перебуває у родичів в Боровицькому районі. Квартиру Богданова деякий час орендував мешканець Києва – дехто Чондра Інгбал Мухамед, а потім її продали Шевчуку. Взяли пояснення у племінника Романа Карася. Він зробив припущення, що Богданова могла забрати Софія Сулименко з метою оскарження угоди купівлі-продажу квартири або з інших корисливих мотивів. Є доручення, нотаріально засвідчене, згідно з яким Карась і Сулименко є представниками Богданова.

- Зрозуміло, - резюмував полковник Боголюб. – Це все зрозуміло. А вбивці? Істинні вбивці уже відомі?

- Є підозра, це здійснила жінка, яка його доглядала: Ольга Ігорівна Борсук. Я сьогодні її ще раз допитав. Вона дещо нервує, темнить, але я більше, ніж упевнений: саме вона відкриє таємничу завісу зникнення Богданова. Скільки там у нас ще днів у запасі?

- В принципі часу небагато. Але ще є, - констатував полковник.

***Заступнику начальника УМВС
в Черняхівській області
полковнику І.П.ГРОМЕНКУ.***

За даним фактом Боровицьким райвідділом УМВС в Черняхівській області заведено оперативно-розшукову справу категорії «Розшук» №198 від 27 квітня 2000 року.

При виїзді слідчо-оперативної групи за місцем проживання гр. Богданова П.С. в с.Сиволож Боровицького району був проведений огляд будинку, надвірних будівель, погребу: криниці та прилеглої території. Слідів, які б вказували на те, що стосовно гр. Богданова П.С. міг бути скоений злочин, не виявлено. Співробітниками Боровицького райвідділу розроблено план додаткових оперативно-розшукових заходів. На даний час проводиться комплекс заходів для встановлення місця перебування зниклого.

Також встановлено, що за даним фактом проводилася перевірка співробітниками Подільського РУ ГУМВС України в Києві. 18 березня 2000 року за КОЗП №4740 зареєстровано усну заяву Сулименко Софії Михайлівни. Відповідно до доручення, виданого державним нотаріусом Гриненко Л.А., зареєстрованого в реєстрі №1634, Сулименко Софія Михайлівна та Карась Роман Іванович є представниками Богданова П.С. і мають право розпоряджатися майном, коштами, цінними паперами, укладати дозволені законом угоди цивільно-правового характеру тощо.

Згідно з договором купівлі-продажу, зареєстрованого в реєстрі №388, 6 лютого 2000 року квартира, що належить Богданову П.С., розташована по проспекту Радянської України в Києві, будинок 32-г, квартира 5, за його згодою продана, а в селі Сиволож по вулиці Садовій,14, Боровицького району куплений дерев'яний будинок з двома верандами, розміщений на земельній ділянці. Його представник, згідно з дорученням, Роман Карась, зі слів Павла Богданова, є його племінником, забезпечує продуктами харчування, ліками, паливом. Винайняв на роботу жінку для догляду – варить їсти, пере, прибирає в хаті. При опитуванні Софії Сулименко, которая згодом з дорученням є його представником, до Павла Богданова на автомобілі приїхала його знайома на ім'я Люба і разом із Богдановим вони поїхали переоформляти пенсію.

27 березня 2000 року оперуповноваженим Подільського РУ ГУМВС в Києві старшим лейтенантом міліції Олегом Дем'янчуком винесена постанова

про відмову в порушенні кримінальної справи, яку затвердив начальник Подільського РУ майор міліції Олександр Аврамов.

Після опублікування статті в газеті „Факти”, щодо зникнення Богданова за даним фактом проводиться перевірка прокуратурою Подільського району Києва, а також перевірка Боровицьким РУ УМВС Черняхівської області, за результатами якої буде прийнято рішення. На даний час проводиться комплекс оперативно-розшукових заходів для встановлення місця перебування безвісти зниклого Павла Богданова, а також осіб, котрі були причетні до його зникнення. Здійснюється додаткова перевірка фактів, викладених у статті газети „Факти” за №77 від 28 квітня 2000 року, які спростовують раніше викладену інформацію про зникнення громадянина Богданова, продажу його квартири в Києві та купівлі будинку в с. Сиволож Боровицького району.

Співробітниками УКР УМВС області постійно надається практична допомога для встановлення місця перебування безвісти зниклого Павла Богданова. У травні здійснено два виїзди в службові відрядження з цією метою. Оперативно-розшукова справа була вивчена прокуратурою району і згідно з нею були надані відповідні вказівки, які на теперішній час виконані співробітниками Боровицького РУ УМВС області. Це питання заслуховується на оперативних нарадах при керівництві райвідділу. Про проведену роботу щодо розшуку безвісти зниклого Павла Богданова керівництво райвідділу постійно інформує УКР УМВС області.

З повагою

**начальник Боровицького
РВ УМВС області**

О.Ф.БОГОЛЮБ.

IV.

Вілій Болбат дістав з обшмульганого, придбаного ще за радянських часів, югославського портфеля авторучку та бланк „Протокол допиту свідка”.

- Прізвище, ім'я та по батькові?
- Мостепан Олександр Михайлович.

Болбат пильніше подивився на свідка. Одутлювате обличчя, вкрите жовтувато-коричневими пігментними плямами, з діагональними зморшками на щоках, вузеньке чоло також помережане поперечними зморшками. Під пухнастими вигорілими віями спокохано бігали темнаві очі. У нього була манера ніби здивовано піднімати очі. Окуляри з темною оправою надавали обличчю жорсткого, агресивного вигляду. Щось підозріле було у цій людині.

- Сімейний стан?

- Вдівець я. Вдівець, товариш слідчий. У нас така була сім'я. Така сім'я... І ніби фатум пройшовся по ній. Розумієте? Спочатку померла бабуся. Рік всього й прожила на пенсії. Дідусь працював кухарем на тракторному стані, варив їсти механізаторам. Рік не дожив до пенсії, як не стало. Мама

спочатку працювала у швейній, потім на ферму пішла, там заробітки більші. Ніби й нівроку була, а згодом заслабла на голову. Одного разу пішла воду тягати і чи про щось там задумалася, чи так погано стало, впала в колодязь. Витягували всім кутком. Батько через півроку також тяжко захворів, помер. Старший брат з дружиною жив у Ніфарі, дітей, правда, не було. Жінку вбила пральна машина - вдарило током. Брат залишився сам. Якось прийшла до нього кумпаня, добряче випили, посварилися крепко і викинули з четвертого поверху. Я служив в армії у Черняхівську, там і одружився. Захворів на туберкульоз, лікувався довго, а коли виписався з лікарні, теща заявила: „Нам ще тільки в хаті чахотки не вистачало, їдь туди звідки приїхав!“ Повернувшись додому інвалідом і живу оце сам. Ви вже, звиняйте, може б, і не варто було це розповідати.

- За який же рахунок живете? Город обробляєте?

- Ні, город я не саджу. Живу на пенсію, ще роблю по людях за те, хто що дастъ.

- Ви судимі?

- Водиться за мною такий грішок. Був судимий. Курей крав. Це ще як пенсії не було. Треба ж щось було їсти. Одсидів від дзвінка і до дзвінка.

- Розкажіть, які у вас були стосунки з Павлом Богдановим.

- Ви вже знаєте, але ще раз скажу: по вулиці Садовій кияни купили хату і привезли сюди немічного діда-інваліда. Доглядати за ним найняли жительку села Ольгу Борсук. Я мав рубати дрова. Коли брати Заськи та Роман Карась, це дідів племінник, поїхали до Києва, ми у хаті залишилися вчетирьох – Богданов, Борсук, Альоша Романишин і я. Деякий час посиділи, поговорили, покурили і з Романишиним пішли додому. Коли наступного ранку зайшли до оселі, були прикро вражені – на ліжку лежав мертвий Богданов, а біля столу сиділа Ольга Борсук. Як вона тоді пояснила, вбила його за те, що дід почав чіплятися, а потім, коли піднесла йому їсти, почав цілувати і затягувати в ліжко.

- Отак відразу і у ліжко? Безногий чоловік!

- Ручатися не буду, але так розповідала Ольга.

- Де і хто закупував труп?

Ольга Борсук наказала нам сховати труп. При цьому вона пригрозила, що у разі відмови заявить до міліції про те, що ми вбили діда. Крім Ольги Борсук, Богданова ніхто не міг вбити, адже увечері, як виходили з помешкання, вхідні двері замкнули на замок.

- А чому Ольга додому не пішла?

- Та коли їй там було йти! Вона така п'янюча була, ледь на ногах трималася.

- Домовилися: ночуватимемо тут, тільки двері замкну на замок, боялася, щоб вночі до хати ніхто не проник, а вранці прийду і відімкну. Так я й зробив.

- Логічно. Чим же вона його вбила?

- Коли я йшов до діда, з собою взяв сокиру, аби нарубати дров. Цією ж сокирою Борсук і вбила Богданова. Вона вдарила його обухом по голові.

- А все ж таки хто закопував труп?

- Каюсь, це зробив я разом з Альошою Романишиним, - похнюючи голову, мовив у відповідь Мостепан. – Діло було так. Спочатку Ольгу Борсук ми відвели додому, потім повернулися, труп Богданова з будинку занесли до сараю, а увечері гужовою підводою візвезли до нежилого помешкання по Толстого, 52. Там у хліві викопали яму, опустили туди небіжчика і зарили. Ользі Борсук сказали, мовляв, труп Богданова вивезли на Трубіж і закопали. Потім попрохали Ольгу побілити стінку біля ліжка, на ній були кров'яні плями.

- Чому саме ви взялися закопувати труп?

- Та я вже говорив і ще раз скажу: Ольга пригрозила, якщо ми комусь розкажемо про те, що вона вбила чоловіка, то всім розповість, що це зробили Мостепан з Романишиним. У нас не було іншого виходу.

За годину Вілій Болбат допитував Ольгу Борсук. Жінці було за шістдесят. З-під рябої хустини виглядали пасма сивого волосся. Очі, здавалося, вицвіли, і були до всього байдужі. На блідому, ніби аж восковому обличчі не було помітно жодної кровинки. Замість двох передніх зубів стиричали одні пеньки. Зодягнена у синій джемпер з малюнком у вигляді кленового листка, чорну спідницю і стоптані коричневі черевики.

- Громадянко Борсук, ви звинувачуєтесь у вбивстві Павла Богданова. Скажіть, чому і з якою метою ви його вбили?

- Я наварила їсти, потім удвох ми повечеряли. Чоловіка попередила, можливо затримаюся, а може, і взагалі не приду. Людина міська, ночує в оселі вперше. М-да, отже, ми повечеряли, випили по чаю. Він і каже: „Ліжко широке, аби я не замерз, давай удвох будемо спати. Спинка до спинки, зігріємось і переспимо. Я ще й подумала, мовляв, що з цього діда візьмеш і погодилася. Коли це серед ночі просинаюся, чую, щось мене давить. Я спочатку не могла дійти мислю: де я і що зі мною діється. Потім прийшла певність: дід мене хоче згвалтувати. Я була трошки п'яненька, у голові все перемішалось. До того ж я страшенно образилась: ну як це так? Ми ж ніби про це не домовлялися. Схопила сокиру, стояла біля печі, і тричі вдарила діда.

- Отак схопили і вдарили?

- Брехати не вмію. Як було насправді, так і розповідаю.

- А куди ви заховали труп?

- Я його нікуди не хovalа. Закопали хлопці неподалік річки Трубіж.

- Конкретно які хлопці?

- Мостепан Сашко і Романишин Альоша.

**Генеральному прокурору України
державному раднику юстиції I класу
ВАСИЛЕНКУ Г.А.**

Шановний Григорію Антоновичу!

21 квітня 2000 року в київській газеті „Факти” у розділі „Журналістські розслідування” була опублікована стаття, в якій ішла мова про безслідне зникнення киянина, інваліда І групи Павла Богданова, який повинен був мешкати у селі Сиволож Боровицького району Черняхівської області. Прокуратурою області спільно з УМВС області була проведена ретельна перевірка всіх обставин зникнення потерпілого, встановлено певне коло осіб, причетних до переселення Павла Богданова з Києва до Сиволожа.

У результаті зібраних беззаперечних доказів про причетність до скоєння вбивства Павла Богданова, мешканця с. Сиволож Олександра Михайловича Мостепана, 1955 року народження, 2 липня 2000 року прокуратурою області порушена кримінальна справа №78/007222 за ст.115 ч.1 КК України. Під час допиту Мостепан засвідчив, що Павла Богданова на початку березня 2000 року під час вживання спиртних напоїв і виниклої сварки ударами по голові вбила місцева мешканка Ольга Ігорівна Борсук, 1941 року народження, яка повинна була доглядати потерпілого, а він лише допомагав сковати його труп.

4 липня 2000 року у сараї покинутого господарства по вул. Толстого, 52, під час проведення відтворення обстановки і обставин події з підозрюваним Мостепаном О.М., був виявлений у стані розкладання труп зниклого безвісти Павла Богданова з ушкодженням в області голови. Труп направлений у морг для проведення слідчо-медичного дослідження і встановлення причини смерті. У це же день, на пустирі, зазначеному Мостепаном О.М. місці, був знайдений закопаний в землю інвалідний візок, який належав Богданову П.С.

Стосовно Мостепана О.М., Романишина О.М. та Борсук О.І. порушено кримінальну справу за ознаками злочину, передбаченого ч.1 ст.396 КК України. Кримінальну справу було вирішено об'єднати в одне провадження з кримінальною справою №78/007222 за фактом умисного вбивства Богданова П.С. залишивши їй зазначений реєстраційний номер. Копію постанови направлено прокурору Черняхівської області. Водночас створено слідчо-оперативну групу.

З повагою

**прокурор області,
старший радник юстиції**

М.В.ЛИСОГОНОВ.

V.

Згідно з висновками амбулаторної судово-психіатричної експертизи, Ольга Борсук могла віддавати звіт своїм діям та керувати ними на період

часу до якого відноситься інкриміноване їй діяння. Ольга Борсук ознака психічного захворювання не виявляла і примусові заходи їй не показані.

Аналізуючи зібрані докази по справі, Боровицький районний суд вважав, що вина підсудних Борсук, Мостепана і Романишина в скоеному доказана в повному обсязі. Дії підсудної Борсук органами досудового слідства вірно кваліфіковані за статтею 115 частини І Карного Кодексу України, оскільки вона вчинила вбивство, тобто умисне противправне заподіяння смерті Богданову Павлу Семеновичу. Дії підсудних Мостепана та Романишина органами досудового слідства вірно кваліфіковані за статтею 396, частини І Карного Кодексу України, так, як вони вчинили заздалегідь не обіцяне приховання особливо тяжкого злочину.

При визначенні виду і розміру покарань підсудній Борсук суд врахував характер і ступінь скоеного злочину, визнання вини, щире розкаяння в скоеному – сприяла розслідуванню справи, у судовому засіданні давала правдиві показання. Водночас суд врахував і такі деталі: Ольга Борсук раніше притягувалася до кримінальної відповідальності, вчинила особливо тяжкий злочин у стані алкогольного сп'яніння, негативно характеризується за місцем проживання. Суд прийшов до висновку про призначення їй покарання, передбаченого санкцією статті, у вигляді позбавлення волі, оскільки її виправлення та перевиховання можливе тільки в умовах ізоляції від суспільства.

При визначенні виду і розміру покарання підсудному Мостепану суд врахував характер і ступінь злочину, визнання вини, правдиві показання, стан здоров'я. Раніше притягувався до кримінальної відповідальності, злочин ской середньої тяжкості в групі осіб, за попередньою змовою. За місцем проживання характеризувався негативно, ніде не працює. Суд прийшов до висновку про призначення покарання Мостепану у вигляді позбавлення волі, так, як його виправлення та перевиховання можливе тільки в умовах ізоляції. Аналогічне рішення було винесено і стосовно Романишина. Твердження підсудних Мостепана і Романишина про те, що вони злякалися погроз Ольги Борсук суд розцінив критично, як бажання підсудних уникнути відповідальності за скоення злочину. Міру попереднього заходу до вступу в законну силу залишили попередньою – утримання під вартою.

Суд визнав винною Ольгу Борсук у вбивстві і призначив їй покарання – дев'ять років позбавлення волі. Засудженого Олександра Мостепана – до чотирьох років позбавлення волі, було звільнено від відбування покарання з іспитовим строком на три роки. Олексія Романишина визнано винним і призначено покарання – один рік і шість місяців позбавлення волі.

VI.

Старший інспектор карного розшуку в особливо важливих справах

Черняхівського УМВС Богдан Михайлович Стоколос був у поганому настрої. Він щойно повернувся з дитячого санаторію „Сосновий Гай”. Деякий час тому з цього санаторію до гінекологічного відділення третьої Черняхівської міської лікарні з травмами статевих органів було доставлено восьмирічну дівчинку. Дитина була в закривленому одязі. Виховувалася в одному зі шкільних інтернатів області. Що обурило Стоколоса: лікарі діагностували травму дитини, як забій. Насправді ж, як потім призналася Алла, так звали дівчинку, її згвалтував дядя Вася, також учень, який відпочивав у санаторії. Та директор санаторію, як це не дивно, лікарі, не забажали виносити сміття з хати. Вчасно не була порушена кримінальна справа і не зроблено медичної експертизи. Схоже, світ перевернувся. Твориться у ньому казка що. Бал править Диявол. Ось із такими гніючими думками, які полонили голову Стоколоса, і застав його дзвінок начальника карного розшуку підполковника Арсірія.

- Чим ти зараз займаєшся? – уточнив Арсірій, коли Богдан переступив поріг кабінету.

Стоколос коротенько виклав суть справи.

- Гаразд. Це на місці. Розберемось. Сьогодні ж порушимо кримінальну справу. А дівчинку поки що не будемо травмувати. Нехай заспокоїться її психіка, заживе рана. Словом, їй потрібно підлікуватися. У нас є одна заплутана справа. То в Ніфарі спочатку, а тепер в Боровиці. Схоже, справа зайдла в глухий кут і людину посадили нізащо. Потрібно негайно розібратися.

Потім Арсірій дістав теку, перегорнув кілька сторінок.

- До прокуратури області та обласного управління УМВС надійшла інформація щодо непричетності до вбивства Богданова громадянкою Борсук. Після витребування інформації з прокуратури Києва щодо результатів досудового слідства у кримінальній справі, яка була порушена за фактом шахрайських дій з боку Заська та Карася, котрим вдалося заволодіти квартирами одиноких мешканців Києва, розпочато перевірку нововиявлених обставин вбивства Павла Богданова. При проведенні цієї перевірки на допіт засуджена Ольга Борсук заявила, що вона до вбивства немає абсолютно ніякого відношення. Цей злочин на її очах скоїв Мостепан. Після цього, він залякав Борсук, ніби погрожував фізичною розправою над родиною – чоловіком і доночкою, наказав всю вину взяти на себе. Злякавшись погроз, Борсук на досудовому слідстві та суді давала неправдиві показання, обговорювала себе у вчиненні злочину, якого ніколи не скоювала. Про правдиві обставини вбивства Ольга Борсук ніколи і нікому не розповідала, окрім своєї знайомої Євдокії Григорівни Ожешко. Отже, Богдане, треба негайно їхати і розібратися.

Наступного дня, прибувши до Боровиці, Богдан Стоколос уважно ознайомився з кримінальною справою, яку вели працівники міліції, прочитав матеріали судового засідання. Було помітно: справа велася дещо

непрофесійно. Інколи ставилися простакуваті, недоречні, а то й просто безглазді запитання. І навпаки – те, про що треба було запитати, замовчувалося. Було зрозуміло: питання про переселення Богданова з Києва у поліську глухомань, швидше за все, було пов’язане не з турботами про його здоров’я /діду потрібне свіже повітря/, а з прагненням продати квартиру і привласнити гроші. Думка про те, що Богданова було вбито через його намір згвалтувати Борсук, взагалі виглядала, як нонсенс. Чи могла мало не смертельно хвора людина у 75 років думати про секс? Звісно, що ні. Швидше за все, його вбили. Престаріла жінка, яка взялася доглядати Павла Семеновича, оговорила себе під чиїмсь тиском і просто невміло замітала сліди. Виникало ще цілком резонне запитання: чому квартиру Богданова продали в Києві за великих грошей – 30 тисяч доларів, а папери оформляли в райцентрі? Словом, запитань виникало багато. І найкраще відповів би на них сам Павло Семенович Богданов. Але його прибрали з авансцени. Били нещасного безбожно.

„Виявлені на трупі потерпілого пошкодження, мають ознаки, які були небезпечні для життя, - Богдан Стоколос читав висновки судмедекспертизи. – У живих осіб такі травми саме з цих причин кваліфікуються, як тяжкі тілесні ушкодження. Потерпілий у мить їх причинення міг перебувати, як у положенні сидячи, так і в горизонтальному положенні. Так... Так... Смерть Богданова настала в результаті черепно-мозкової травми – багато осколкових переломів кісток склепіння перелому кісток основи черепа. Пошкодження причинене неодноразовим /не менше двох/ ударами твердим і тупим предметом, могло бути причинене ударами обуха сокирі”.

З жителів села, які підтримували тісний контакт з Ольгою Борсук, під час перебування на зоні, була Євдокія Григорівна Ожешко. З нею і зустрівся Богдан Стоколос. Це була стара, сивочола жінка, вік якої сягнув за вісімдесят. Шамкала беззубим ротом, трішки недочувала, а тому окремі слова і фрази Стоколосу доводилося повторювати по двічі. Зодягнена дещо старомодно: сарафан з цупкої однотонної тканини з овальним вирізом на грудях. З-під нього виглядала блузка з синьою шовковою тканини, з планкою та коміром-стойкою з оборочкою. Довгі рукава були призібрани по низу на вузькій манжетці з оборочкою. Одяг її молодості, певне, був найкращим у гардеробі. У нього вона й вирядилася, йдучи на зустріч з інспектором карного розшуку.

- Ольгу Ігореву Борсук знаю дуже давно, - зібравшись з думками, нарешті мовила баба Явдоха. – Вона наша, сільська. Мало того, ми давненько живемо з нею по сусіству. Коли пішли дітки, часто у нас залишала, як ішла на ферму. Я і моя покійна свекруха доглядали. Такі славні були дітки! Повиростали вже. Донька заміж вийшла у сусіднє село, а синок помер. Як тільки вона, бідна, за ним переживала. З горя й пiti почала. А колись же і в рот не брала. Однак поганого слова не можу сказати – вона запишилася доброю господинею: продовжувала працювати на фермі,

порала город, тримала живність.

- Скажіть, Євдокіє Григорівно, між вами коли-небудь заходила мова про обставини вбивства?

- Скажу вам по совісті: про те, що Ольга звинувачується у тяжкому злочині, я дізналася тільки після того, як її затримала міліція.

- Чи продовжуєте з нею листуватися і нині і, якщо так, то про що вона пише?

- Так. Зрідка пишемо одна одній. В одному з листів якось Ольга повідала, мовляв, її скоро випустять, адже вона не винна. Самих листів не можу показати, я ними розтоплювала грубку.

Пізнього вечора Богдан Стоколос відбув до Черняхівська. Наступного дня розмовляв з начальником відділення СВПР Черняхівської виховної колонії-44 Оксаною Денисенко.

- У Черняхівській виправній колонії я працюю два роки, одразу після закінчення юридичного коледжу. Так, дійсно, у моєму відділенні відбуває покарання засуджена Ольга Ігорівна Борсук. Це вже у неї третє покарання: двічі – у 1986 і 1993 роках вона була судима. Коли прибула до установи, рішенням комісії розподілена у відділення №2. У зв'язку з пенсійним віком до роботи не залучається. Режим не порушує. При ознайомчій бесіді Борсук заявила одразу: злочин, за який відбуває покарання, не скоювала. Але з практики можу пояснити: більшість осіб, які потрапили до місць позбавлення волі, твердять одне – злочин вони не скоювали і за грati потрапили випадково, себто їх засудили незаконно. Раніше з Борсук, здається, минулого року зустрічалися працівники СБУ. З якою метою зустрічалися і про що говорили, мені невідомо. Тільки після цієї зустрічі Ольга Борсук ще більше утвердилася у своїй невиновності. При зустрічі зі мною вона поділилася потаємним: через кілька місяців її випустять на волю. Сама ж Борсук перегляд справи та вирок, як я вже казала, не ініціювала. Вона твердила: взяла чужу вину на себе. Їй погрожували фізичною розправою з дочкою, ось вона й злякалася.

VII.

За годину Богдан Стоколос брав пояснення в Ольги Борсук. Це була сумна, пригнічена жінка, але у живих очах Богдан запримітив іскорки надії. По суті заданих їй запитань, вона пояснила таке:

- Приблизно 18 лютого 2000 року до мене приїхав Олександр Мостепан на своєму коні разом з Олексієм Романишиним і запропонував доглянути за дідом, якого з Києва мали привезти якісь хлопці. Він запевняв, що доглядати треба не більше одного тижня, а потім вони відвезуть його в Данівку до будинку престарілих. Мостепан запевнив мене, що дід платитиме по десять гривень на добу. У цьому я нічого не бачила поганого і охоче погодилася на пропозицію. „Добре, що не даром, - подумала. – Бо зараз

даром і собака не гавкає". На той час у мене була поламана ліва рука, так як наступила на гнилу картоплину, підсковзнулася і впала. До лікарів не зверталася, а на руку односельці наклали шини і перебинтували.

27 чи 28 лютого Мостепан знову приїхав до мене і сказав, аби я хутенько збиралася, так, як привезли діда. Я йому сказала, що піду до сусідки і попрошу, аби вона годувала вісім котів, поки мене не буде вдома. Коли повернулася, на санях помітила три ковдри які лежали в хаті. Я запитала, мовляв, навіщо він взяв з хати мої ковдри? Мостепан відповів, що у хаті холодно, а там доведеться ночувати. Після цього ми разом з ним поїхали. Близько 14 години прибули до хати по вулиці Садовій. Зайшовши до оселі, я побачила, що в кухні сидів чоловік похилого віку, а з правого боку стояли три молоді хлопці. Двох з них я добре знала – вісім років була головою батьківського комітету середньої школи. Це були Заськи – Юрко та Славик. Третього я не знала, він представився Романом. При мені вони побули в хаті не більше десяти хвилин. Вони мене попросили викласти з двох чорних сумок, які стояли на столі, харчі. На стіл я виставила три пляшки горілки, поклала дві палки ковбаси: сир, багато „Мівіни”, хліб, батон. Романишин і Мостепан у цей час перебували у дворі. Колишній господар хати приїхав забирати своє сіно. Коли Заськи та Роман поїхали, до хати увійшли Мостепан і Романишин. Вони були життєрадісні, однак абсолютно тверезі. Мостепан сказав, що потрібно випити за знайомство і відкрив пляшку горілки. Дід мені показався людиною розумною, дуже начитаною. Озирнувшись, я помітила: разом із собою привіз цілу шафу з книгами, старовинну радіолу, стіл, великий телевізор.

Сашко Мостепан запропонував випити по сто грамів. Дід перехилив чарку, а я відмовилася – у мене тоді підвищився тиск. Романишин та Мостепан також горілки не пили. Після цього Олександр Мостепан сказав, аби ми з Павлом Семеновичем залишилися, а вони до нас ще навідаються. При виході Мостепан пожартував, мовляв, це такий дід, що на мене може й накинутися. Коли від'їджали, забрали з собою всі продукти, які були привезені хлопцями з Києва. Я ще й здивувалася: чим же годувати діда?

З Павлом Семеновичем ми залишилися уدوх. Він розказував мені про своє життя, про те, що раніше працював екскурсоводом, двічі був одружений, є у нього син. Жінки його покинули, так як у нього була гангрена – ампутували ногу, а зараз і друга починає боліти. Розповідав, як ходив у дальнє плавання. Був дуже задоволений, що привезли його в село, говорив, що віднині дихатиме свіжим повітрям, а в Києві сидів у заперті. Мріяв навесні засадити город і просив мене допомогти обробляти. Павло Семенович запевнив, що за роботу платитиме, оскільки у нього нормальна пенсія. Мостепан обіцяв йому зробити з'їзд по східцях для інвалідної коляски. На мое запитання хто за ним у Києві доглядав, розповів, що до нього ходила сусідка. Однак вона працює і дуже багато часу не могла приділяти. Після цього з кишені дістав дві пігулки і сказав, що це Мостепан дав йому

знеболюючі ліки, попросив подати склянку води. Коли я подала, Павло Семенович попросив мене допомогти дістатися ліжка. Я підкотила до ліжка інвалідну коляску і допомогла на неї пересісти. Дід ще про щось розмовляв, однак приблизно через десять хвилин, схилившись на подушку і ковдри, що привезли від мене, заснув. Я довгий час сиділа на дивані і читала книжку поки дід спав, а Мостепана та Романишина так і не було.

Близько другої години ночі приїхав Мостепан. За весь час поки були разом, до вхідних дверей я не наближалася. Коли Сашко почав відмикати двері, лише тоді зрозуміла: була закрита в хаті знадвору. Мостепан зайшов до хати і запитав діда, як він себе почуває. Від нього тхнуло спиртним. Павло Семенович нічого не відповів, бо спав, однак Олекандр Мостепан, будучи напідпитку, продовжував чіплятися до старого. Його розізлило те, що він спить і не відповідає на запитання. Тоді він схопив сокиру, яка стояла біля грубки, і обухом двічі вдарив по голові. Перший удар припав в область правого надбрів'я, а другий – трохи нижче правого ока. Коли Сашко вдарив вдруге, то з місця над бровою, куди було завдано перший удар, бризнула кров аж до самої стелі. Мостепан сказав, аби я допомогла йому чим небудь, а він зараз приїде. Я побачила ганчірку і вирішила нею зупинити кров. Однак кровотеча була сильною. Кров проходила через ганчірку і мої пальці. Рану спробувала затулити хустиною, однак Павло Семенович лише хропів. Я кинулася до дверей, а двері були замкнуті, на вікнах стояли гратеги – у цій хаті колись мешкали заможні господарі. Дід продовжував хропіти і після протяжного видоху затих. Я зрозуміла: він уже мертвий. Я не знала що мені робити і до самого ранку просиділа у хаті.

Близько сьомої приїхав Мостепан разом з Романишиним. Зайшовши до хати, Романишин навіть не здивувався, побачивши труп діда. Мостепан йому щось сказав про долари. Чи „заробили долларів”, чи „пропали долари”. Я на той час не звернула уваги. Сашко ще сказав, аби я збиралась, так як з його слів „пора сматывать удочки”, необхідно було звідти втікати. Я одягнула куртку і разом з Мостепаном і Романишиним сіли в сани і вони повезли мене додому. Труп Павла Семеновича залишався лежати в оселі. У той день я їх більше не бачила, а другодні Мостепан з Романишиним приїхали і попросили мене помазати хату – вони вже придбали крейду і зеленку. Я зодягнулася і поїхала з ними. Коли приїхали до хати, стіна і стеля були очищені від крові. Я розвела крейду і почала мазати. Вікна, підлога і двері в хаті були вимиті, а трупа не було. Я запитала Мостепана, мовляв, куди він подів діда? У відповідь той заявив, аби я не хвилювалася. Вони відвезли його в урочище Трубіж. За вісімнадцять кілометрів від села, знаходився літній випас корів. Там вони його й зарили. Я запитала, а куди поділися ковдри? Мостепан відповів, що діда закопали в ковдрах, аби йому було тепліше.

Оскільки лівою рукою працювати не могла – вона у мене була поламана –, я трохи помазала і сказала, що домазувати не буду, у мене не стачає

сил. Поки я мазала, Мостепан і Романишин палили в грубці подушку, на якій залишилися кров'яні плями. Сашко заявив, що решту хати добільть його знайома. Я там залишила свою щітку і поїхала додому.

Трохи згодом про вбивство Мостепаном діда розповіла своїй сусідці – Євдокії Григорівні Ожешко. З нею уже тривалий час підтримую гарні стосунки. Вона і зараз пише мені листи в колонію, хоч їй уже 85 років. Я тоді її попереджала, аби вона про це нікому не говорила.

Через кілька днів Мостепан мені сказав, коли запитуватимуть, куди подівся дід, відповідай: приїжджаля якась Люба – жінка циганської зовнішності і забрала діда на декілька днів оформити якісь документи. Я сказала, мовляв, такої не бачила і говорити не буду. Тоді він „порадив“ мені казати про те, що діда забрала до себе додому, бо було дуже холодно. На це я відповіла, що мені ніхто не повірить – до моєї хати діда треба було везти по болотистій місцевості більше кілометра.

Десь у березні від людей дізналася, що до села приїздив кореспондент газети „Факти“ і намагався з'ясувати: куди ж подівся дід? Трохи пізніше до села прибув міліціонер, який також розпитував про Павла Семеновича. Він спілкувався і з мною. Я відповіла, що не знаю куди подівся дід. Міліціонер висловив таке припущення: а можливо, діда і взагалі не було? Я сказала, що точно дід був – я сама його бачила. Потім мене і Мостепана викликав слідчий Боровицького райвідділу внутрішніх справ Вілій Болбат і задавав ті ж самі запитання. Я сказала, що діда бачила особисто і можу намалювати його портрет. Однак куди він подівся, мені нічого не відомо. У травні приїздила до села жінка на ім'я Люба і намагалася знайти діда, однак я з нею не спілкувалася.

А в червні під час сінокосу, мене попросили люди, город яких знаходиться біля городу Мостепана, збирати сіно. До мене підійшов Олександр Мостепан і поцікавився, чи викликали мене до сільської ради. Я відповіла, що не викликали. Він сказав, що його викликали і наказав мені не проговоритися. Ще він сказав, що діда шукають із газети „Факти“. І якась жінка його шукала, й попросив, аби вбивство діда я взяла на себе, мовляв, ти стара і тобі нічого не буде. Він сказав, що дід до мене приставав і я, захищаючись, вдарила його по голові. Я сказала, що все розкажу так, як було – не можу більше в собі це носити і не погодилася на його умовляння. Після цього він мені сказав: „Ну дивись, суко, вивеземо тебе в ліс і на дрібненькі шматочки поріжемо. І до твоєї Галиночки доберемося“. Галина – це моя дочка – проживає у селі Вороньки за двадцять кілометрів від Сиволожа.

На початку липня йшла з базару з сусідкою додому і біля свого двору побачила автомобіль. З двору вийшли міліціонери і запитали, хто з нас Борсук. Я відповіла, що я і вони запропонували мені проїхати до сільської ради з'ясувати деякі питання. Я вже зрозуміла: зі мною будуть спілкуватися тільки у справі вбивства інваліда. Біля сільради було багато міліціонерів, стояло не менше чотирьох машин. Були міліціонери з Боровиці, яких я

знала раніше, були і черняхівські. Зі мною почав розмовляти слідчий Вілій Болбат. Він мені повідомив, що під час розшуку Богданова до міліції надходили анонімки, в яких було сказано: „Притисніть Мостепана і він все розповість”. Я так вважаю: спочатку Мостепан розказав, де закопаний труп, а потім сказав, що саме я вбила Павла Семеновича.

Спочатку відмовлялася зізнатися в тому, що діда вбив Мостепан, а на запитання „Хто його вбив?” відповідала: „Про вбивство запитайте у того, хто забрав долари з його квартири”. І все ж, побоюючись погроз Мостепана, я взяла на себе вбивство Богданова, хоча й не робила цього.

- У яких стосунках ви були з Мостепаном?

- Раніше дуже в нормальніх. Я працювала разом з його матір’ю. З чоловіком дружили сім’ями з його батьками. З ним також у мене були нормальні відносини.

- Чому саме вас Мостепан запросив доглядати за Богдановим?

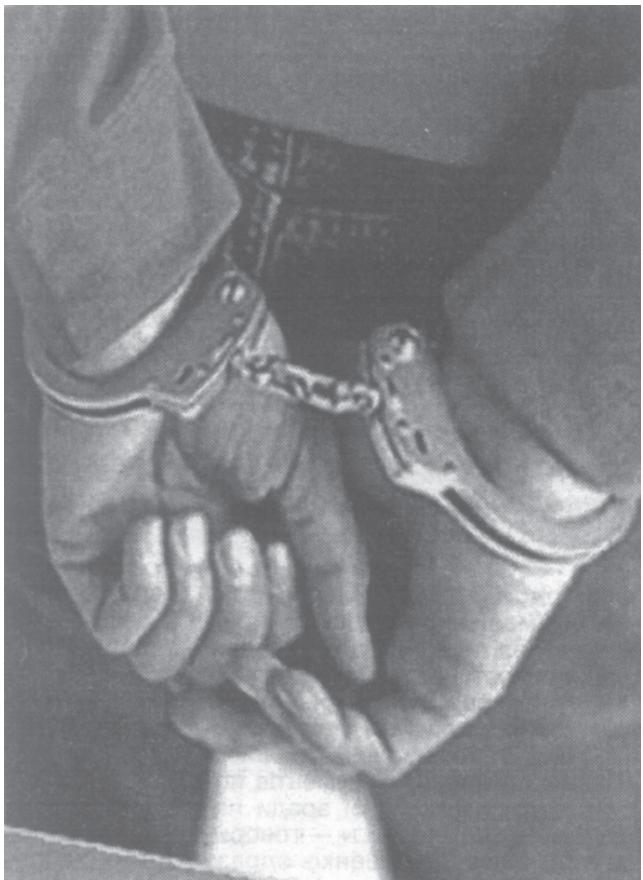
- Точно сказати не можу, але на суді на це питання він відповів, що я дуже охайна, а за ділом треба було нормально доглядати.

- Гаразд, - Ольго Ігорівно, - прочитайте пояснення, а потім ось тут допишіть „Мною прочитано особисто, з моїх слів записано вірно, доповнень та уточнень не маю” і розпишіться.

Наступного дня Богдан Стоколос був в обласному управління внутрішніх справ. Доповідав підполковнику Арсірю про додаткове розслідування. Ці хлопці, які провели аферу з київською квартирю Богданова, спіймалися в Житомирі на аналогічній афери.

- Ось такі пироги, - мовив Богдан Стоколос. Якщо чесно, мені особисто мало віртиться в те, що злочин здійснила Ольга Борсук. Справа зайшла в глухий кут.

- І наше завдання: вийти з цього кута. Знайти справжніх вбивць, - резюмував підполковник Арсірій. – Гаразд. Цієї ночі у нас, в Черняхівську, трапився новий злочин. Дівчина зарізала Ґвалтівника. Поки полковник Горносталь не виїхав на місце пригоди, доповімо йому про результати нашого розслідування.

**І У ВБИВЦЬ
ПРОКИДАЄТЬСЯ
СОВІСТЬ**

I.

Полковник Іван Горносталь повернувся додому о восьмій вечора. Повечеряв, переглянув пошту, подивився останні новини по телебаченню. Намагався перемикати шістдесят каналів по своєму кабельному телебаченню, але відчув, як його почало кидати в сон. Вимкнув світло, ліг у ліжко, вкрився ковдрою. Перед очима пробігли події останнього дня: нарада, планерка, виїзд на місце вбивства, знову підготовка до наради, прийом відвідувачів. І так увесь день поки осмислив день минулій, відзначив про себе: сон кудись подаленів, буцім розчинився у сутемряві ночі. А звідусіль, неначе хмари перед дощем, насувалися і насувалися спогади. Здається, ніби все недавно було, а ось на життєвому годиннику дістався позначки „55”. Заплюшив очі, та в думках линув і линув у далеч років, так ніби гортав книгу свого життєпису.

... Горносталь на свого буйногривого зіскакував на ходу. Вороний стрімко мчав уперед, тільки грива розвівалася на вітрі. Стояв кінець березня. Сонце з кожним днем припікало все дужче і на пагорбах вигона спочатку утворилися проталини, потім вигін, що нагадував собою величезну тарілку, все владніше звільнявся від снігу. Кінно-товарна ферма містилася на околиці села. Конюхував у ній Іван Горносталь. Він любив осідлати коней і нестримно мчати вперед, так щоб у вухах відчувати посвист свіжого молодого березневого вітру. Чотириногі друзі з першого слова, з першого погляду вгадували настрій та бажання молодого вершника і готові були будь-якої миті зірватися у безмежний простір. Під вечір на кінно-товарну ферму заїхав перший секретар райкому партії Віктор Митрофанович Демидов. Його увагу привернув молодий наїзник.

- Звідки такі? – поцікавився Віктор Митрофанович, як кінь, дзвінко вистукуючи копитами по стужавілій землі, ніс свого вершника.

- Восени демобілізувався, - проводжаючи завороженим поглядом, мовив старший конюх Василь Гаркавий. – Він у нас і до армії конюхував. Не хлопець, а вогонь. Такий далеко піде. Тільки якби до його пориву та грамотьонки додати. Йому б ціни не було. Згодом сільська комсомолія обрала Івана Горностала секретарем комсомольської організації.

Коли Іван привів до стайні змиленого, але невимовно радого, коня, що виконав усі забаганки свого вершника, Демидов довго розмовляв з Іваном. Дізнався, що він рано залишився сиротою – батько не повернувся з поля бою, мама померла перед його демобілізацією, виховувався у бабусі. Закінчив місцеву семирічку, конюхував, служив моряком на Тихоокеанському флоті, там вступив до партії. Говорили про плани на майбутнє – Іван прагнув здобути спочатку середню, а потім можливо, і вищу освіту, одружитися, збудувати дім, мати власну сім'ю. Розлучалися друзями.

Минув місяць. Якось під вечір Іван Горносталь закінчував поратися

— клав у жолоби золотисту солому. Саме о цій порі до конюшні завітала розсильна Галя.

— О, привіт! Ти на місці?

— На місці, Галю. Саме коней пораю. А де ж мені бути?

— Слухай, тільки що дзвонили з райкому партії — тебе на дев'яту ранку завтра викликає сам Демидов.

Як стояв, так і прикипів до землі.

— Ти не жартуєш? — безпорадно стенув плечима і заусміхався. — І навіщо конюх потрібний першому секретареві?

— Клянуся! — Галя приклала праву руку до грудей. — Я сама з ним розмовляла.

Наступного ранку Іван Горносталь встав мало не з півнями, коли ті почали виспіювати. Нагодував коней, напоїв свіжою водою, відправив на роботу. Потім осідлав вороного — довкруж бездоріжжя і на дев'яту ранку уже був під вікнами райкому партії.

Віктор Митрофанович спочатку не зміг прийняти, довелося чекати. Та ось Іван переступив поріг просторого кабінету, по обох боках заставленого стільцями.

Спочатку перший поцікавився господарськими справами, як задіяні коні на сівбі ярини, зрештою мовив:

— Бачу, любиш ти своїх коней. Та, думаю, найближчим часом доведеться з ними розлучитися.

— Як це розлучитися? — обурено вигукнув Горносталь.

— Думаємо, тебе взяти дільничним міліціонером по Білошапківському кущу. У нас там саме вакансія. Роботи, звичайно, багато, нечисті усякої достобіса розвелося. Але ти молодий і здоровий, сповнений сил та ентузіазму. Справишся.

— Я? Міліціонером? — Іван не приховував подиву. — Та ви, що, Вікторе Митрофановичу, жартуєте? — вигукнув ці слова, але наразі схаменувся: як він розмовляє з першою людиною в районі?

— Гаразд, Іване, — наполягав на своєму Демидов, — їдь додому, здавай свої справи і щоб завтра був у райкомі.

Наступного ранку, зодягнувши морську форму, — іншої в хлопчини просто не було — поїхав до Яблунівки. Потім йому вписали відрядження до Черняхівська. Разом з начальником райвідділу міліції, капітаном Гайовим поїхали до обласного управління внутрішніх справ. Їх приймали у різних кабінетах різні начальники. Говорили про високу відповідальність яка на нього покладається. Відтак він не лише слуга народу, а його охоронець. Уже з перших днів треба буде подбати про власний авторитет. Щоправда його потрібно завоювати. Своєю поведінкою своїми діямі і вчинками ставленням до людей. До себе — максимум вимогливості, адже ти кожного дня у всіх на виду і, боронь Боже, щоб не зійшовся з місцевими п'яничками, як це робили інші дільничні. Тоді тебе не те, що не шануватимуть, а й

просто – зневажатимуть. У пригоді має стати кмітливість, витривалість та добра фізична підготовка. Схоже, це у нього все є, ще набуте в морфлоті. Зазначали при цьому, що міліцейські будні можуть бути жорсткими, інколи навіть не передбачуваними. До всього цього завжди треба бути готовим. Звернули увагу на брак середньої освіти. Було вирішено: Іван Горносталь продовжить навчання у вечірній школі.

Ніколи не думав і не гадав Іван, що робота дільничного виповнить тебе по самісінкі вінця і не буде в тебе спокою ані вдень, ані вночі, ні в будні, ні в свята. Десь хтось напився і влаштував бійку, сусід з сусідом посварилися за межу, йди Іване, розбирайся. З глухого хутора Шейгусівка, що під Сергіївкою, надійшло тривожне повідомлення: хтось краде курей. Майже кожного ранку з курників щезали пернаті. Іван приїхав до Шейгусівки попутною машиною і одразу вирішив пройтися по хутору. Минає один двір, другий, третій, десятий... Здавалося, марна справа. А можливо, він не з цього розпочав? І раптом бачить увесь двір засланий курячим пір'ям. Зателефонував з бригадної хати голові сільради Козаку. „Підійдіть, будь-ласка”. „А тут саме й машина стоїть!” – вигукнув у трубку Козак. – „Буду хвилин за п'ять”. Взяли пойнятих, зайдли до оселі. Повнощока, розчервоніла господиня саме скубла курей. Тут раптово збіглися люди, хто зна звідкіля вони й дізналися. Кричать: „Так, він і в мене крав!” „І в мене!” Довелося арештувати. „Ta він же не один крав!” – линуло навздогінці. – У нього є й спільніки”. На кілька днів затримався на хуторі. Ходив ночами по вулиці, вистежував, чи, бува, ніде у курниках не кричать сполохані кури. Раптом з-за тину накинулися двоє: „Ах, так ти нас шукаєш? Ось ми!” Іван не розгубився. Схопив одного за шиворот, іншого за полу та привів до сільської ради.

А то в райцентрі ні з цього, ні з того почали спалахувати хати. Літо в розпалі... Сонце палить немилосердно. І раптом червоним жаским полум'ям спалахує покрівля. Все це відбувалося в один і той же час – по полудні. Ще на одну особливість Горносталь звернув увагу: якщо була хмарна, а чи дощова погода „червоний півень” не „кукурікав”. На світлій тарелі неба з'явилося яскраве сонце – знову на все село тривожно калатає дзвін.

Горносталь пішов у люди. Розмовляв на ринку, у велелюдних місцях, говорив з молодими людьми і людьми похилого віку. Ось одна баба і скажеться: „Од мого сусіда завжди тхне керосином”. У якому б одязі не ходив – буденному, празниковому, все одно тхне”. Здавалося, факт мізерний, але Горносталь звернув на нього неабияку увагу.Хоча б здавалося, ну що тут такого значимого. Мало не від кого тхне керосином. А можливо, чоловік у лампу гас наливав. Або ніс додому з магазину та й по дорозі ненароком розлив. І все ж Горносталя цей факт заінтеригував. У Яблунівці – хоч і містився районний центр – не було прокуратури, отож за санкцією довелося їхати до Прилузького прокурора. „Добро” було дано і ось уже Іван Горносталь з двома понятими прошкують до оселі, господар

якої геть чисто пропах гасом.

Коли зайдли усі до хати, наразі відчули гострий запах, так ніби переступили поріг магазинчику, в якому продають гас. Сам господар лежав на печі і спав. Довелося розбудити. Зі сну він явно розгубився, ніяк не міг второпати, що від нього хочуть. Почав зодягати штани. Ноги ніяк не потраплять в колошу. Та, зрештою, коли зрозумів у чому суть, „розколовся” одразу.

- Я палю хати!

- А навіщо ви це робите? – гнівно запитав Іван Горносталь.

- Та тому, що він краще од мене живе.

Була у нього така легенька металева драбинка. З допомогою неї вночі забирається на дах, приховував у соломі консервну бляшанку, до якої клав гніт, змочений у гас, а згори прикривав скельцем з окулярів.

А то був випадок, коли дільничному довелося застосувати ще й табельну зброю. Жив у Яблунівці кіномеханік Микола Нетребко. Їздив по селах „крутив” кіно. Якось у Рудівці впала йому в око красива молодиця Галя. Така білява, чепурна і пишна. І було в неї троє діток. Та Миколі на це начхати. Почав за нею упадати – приходить з чоловіком у кіно, безкоштовно впускає. Потім почали зустрічатися. Галя кожного разу викручувалася, як тільки вміла. Зрештою, припerta чоловіком до стінки, не знала, що й сказати, молода та все не в лад. Чоловік пригрозив, мовляв, і далі таке триватиме – голову одірву. Ось при останній зустрічі Галя і заявила своєму новоспеченому кавалеру: „Якщо ти мене так любиш, давай я познайомлю зі своєю сестрою Наталією. Вона незаміжня”. На цьому й порішили. Минув місяць. Можливо трохи більше. Кохається Микола з Наташою, а перед собою бачить Галине обличчя. Дуже вже увійшла вона у його серце. Мучився. Таки нестерпів. Пішов до Галі. Вона саме лежала в ліжку, дитину грудьми годувала. „Одвернися, безсоромний”, – мовила лукаво. – Бачиш, чим я зайнита”. Микола насурманився, немов індик: „Жити без тебе не можу. Що не роблю, а ти перед очима. Без тебе мені світ немилій”. Вийняв з-за пазухи обріз, спрямував на Галю, натиснув на курок. Трапилася осічка. „Та ти що, лободи об’ївся? Ти при своєму розумі?” – вигукнула. А в очах – жах і переляк. Нетребко натиснув гашетку. Вдруге обріз спрацював бездоганно. Сухий постріл сколихнув хатню тишу. Куля прошила голову з правого боку на ліву скроню. „Ромео” одразу втік з місця трагедії. Перед Горносталем стояло завдання виявити і арештувати вбивцю. Спочатку ізолював дружину Нетребка – Олександра працювала телефоністкою. Під час нічних змін Іван її вартував. У вільний час ночувала в сільській раді – саме топчан стояв. Десять на четвертий день дільничному зателефонував батько Миколи: „Син вдома”. Горносталь взяв на підмогу двох мисливців і пішли брати вбивцю. Зав’язалася перестрілка. Той аж ніяк не хотів здаватися. Відстрілювався. Івана поранив у руку. Однак втекти не вдалося – тут же, на місці й зв’язали. Потім судили, дали двадцять років. Додому більше не повернувся. В

ув'язненні і помер.

З часом міліцейська дільниця Івана Горносталя стала однією з найкращих у Яблунівському районі. Докотилася слава про молодого, беручкого, хороброго міліціонера і до Черняхівська. Запропонували роботу в обласному управлінні внутрішніх справ. Та на дорозі постав райком партії: „Не відпустимо. Такі кадри на дорозі не валяються. Він і нам потрібний. Іван Горносталь сам відчув: тут, у сільській глибинці, практично робити йому нічого, хіба що п'яниць втихомирювати. Праглося вести справжню боротьбу з порушниками правопорядку, вийти на більш широкий обшир. Саме в район нагодився Віктор Митрофанович Демидов, який на той час уже працював секретарем Черняхівського обкуму партії. Зустрілися, як давні знайомі. Поговорили. Віктор Митрофанович поцікавився, можливо, є якісь проблеми? „Ta ось, - знітівся Горносталь, - мене в область забирають, а в районі не відпускають”.

- Ну це дрібниці-дрібниці, - заспокоїв його Демидов. – Особливо не переймайся. Це питання якось владнаємо.

Отак і потрапив Горносталь до обласного центру. Закінчив Львівську середню школу міліції, згодом Вищу слідчу школу МВС УРСР.

II.

...Андрій Гетьманчук пристав у прийми до Вероніки Гороховської, коли її сину Антону виповнилося п'ятнадцять років. З першого погляду Гетьманчуку можна було дати усі п'ятдесят – спортивного складу, очі огневі, довгі, завше нашорошені, немов у зайця вуха, коротке світло-русяве волосся, зачіска на правий бік. Коли усміхався у верхній щелепі змигували дві золоті коронки. Ходив у чорній болоньевій куртці, на лівому рукаві виднівся надпис червоними літерами „НН”, що воно означало і сам достеменно не зінав. Зодягнений у чорні джинси, темний светр, картату сорочку і чорні чобітки. Під зиму приїжджав у фіолетовому пальто, з білим у квітах кашнє, зелених штанях з великими боковими кишенями. Розповідали: новий співмешканець Вероніки мешкав у Києві, був одружений, але розлучився, залишив двох діток, не раз судимий, за розбої і крадіжки – грабував квартири, у підземних переходах зривав з людей хутрові шапки. Якось вони напали на одну квартиру. Тільки розправилися з сином і почали гребти до валізи добро, як раптом у дверях заскреготав ключ, а невдовзі жінка середніх років переступила поріг. Забачивши в калюжі крові сина, вона несамовито закричала. Раптом відчула удар по голові і слова: „Кінчай її!”. Пролунав постріл. Маті повільно опустилася на підлогу. На щастя, почули сусіди, викликали „швидку” і міліцію. „Швидка” негайно доставила до лікарні поранених і, коли піддужчали, вони дали показання. З допомогою фотороботів вдалося віднайти справжніх вбивць.

Андрій Гетьманчук відбув строк, повернувся додому нездоровим, але

знову взявся за своє. Дружина не забажала жити з ним під одним дахом, отож знайшов притулок у Черняхівську. Було дуже зручно: тут „залигав на дно”, сюди перевозив украдене, продавав на місцевих ринках. Такий спосіб життя його цілком влаштовував. Та коли нова співмешканка дізналася про „захоплення” Андрія, обуренню не було меж.

- Я хоч і п’яничка, також розлучена, і така, і сяка, але ніколи в житті чужого не взяла. – Вимітайся геть з моєї квартири. Злодіям у ній місця немає.

Андрій від несподіванки аж очі вибалувшив: ще цього не вистачало. Обдав її гнівливим поглядом, потім з кулаками накинувся на співмешканку. Вероніка несамовито закричала. Зачувши крик, з сусідньої кімнати вбіг п’ятнадцятирічний син і кинувся мамі на допомогу.

- Ану, не смій чіпати мою маму! – голосно, зі слізозами на очах, вигукнув підліток. – Забирайся звідси!

- Геть, псино, а то розчавлю! – обурено вигукнув, взяв його за шиворот і відкинув.

Через місяць Андрія Гетьманчука не стало. Приїжджали київські братки, виясняли куди подівся. Один скаржився, мовляв у нього тисячу баксів позичив. Віддавай ти. Ти знаєш, куди він подівся. Вероніка за словом до кишені не лізла: „Ти мені позичав?” – „Ні, розгублено мовив бритоголовий”. „Так питай у того, кому позичав”.

- А куди він подівся, не знаю, - Вероніка, нервово стенаючи плечима, доповідала старшому, - можливо в Казахстан махнув. Він не раз мені нахвалявся: ось, візьму, кину тебе і поїду в Алмату. Там у мене двоюрідний брат живе.

- Немає у нього брата і в помині, - відповідав старший.

- Не знаю достоту. Може, до Москви на заробітки подався. У нього був високий мулярський розряд: міг і кладку зробити і плитку викласти і поштукатурити. Золоті руки у нього були. Якби цим зайнявся, а не іншим, по тюрягах не сидів би і золотився.

- Ну, це вже зайве. Не поспішайте, - пригрозив старший. – Думайте, що мелете.

* * *

Минуло кілька років. Марія Лихошва осіdlала велосипед і поїхала до магазину. Тут же прилаштувався і маленький базарчик. Продавали поношене ганчір’я та фрукти, овочі, вирощені загалом на присадибних ділянках. Наблизалися вихідні, Марія Михайлівна збиралася придбати дещо з продуктів та можливо б і на зиму законсервувати. Приїхала до магазину, поставила велосипед, спочатку побродила по базарчику, потім зайдла до продмагу.

- Мені сметанки, молочка, палочку ковбаски, - кинула поглядом по полицях. – Ковбаски тільки яготинської, ветчини, - уточнила. Така смачна,

а всі інші димом пропахли. Цю їж і хочеться.

- Хазяєчко, - до Марії підійшов молодий чоловік у коричневому піджаку і рожевій сорочці, - я бачив ви щойно приїхали велосипедом.

- Так, приїхала, - мовила не моргнувши оком, - а що, власне, трапилося?

- А велосипедик то ваш тю-тю. Поїхав.

- Невже украли? – схопилася за голову. – О, Боже!

Жінка не просто шмигнула, кулею вилетіла з продовольчого магазину. Вона побачила, як якийсь негідник, осідлавши її веломашину, прямував вулицею міста.

- Стій! – несамовито вигукнула. – Я кому кажу: стій!

- Отак він вас і послухається, - заусміхався чоловік. – Ось зупинився тролейбус. Сідайте і ви через дві зупинки у міліції. Можливо там допоможуть.

Старший інспектор карного розшуку Богдан Стоколос якраз ліфтом спустився з четвертого поверху. Марія Лихошва, дещо заїкаючись, нервово переповіла про свою пригоду.

- Я розумію, - резюмувала вона, - у вас більш важливі справи, ніж крадіжка велосипеда, але погодьтеся, для мене, пенсіонерки, це велика втрата.

- Ось машина, хутчіше сідайте, - Богдан Стоколос відчинив дверцята.

- Куди він поїхав? – поцікавився Стоколос, коли виїхали на вулицю.

- А он у ту вуличку, - Марія помахом руки показала на вулицю, забудовану приватними будинками.

Богдан Стоколос звернув направо і автомашина в'їхала у вузеньку вуличку, що своєю бруківкою і забудовою нагадувала сільську. За високими дощаними парканами стояли одноповерхові будинки. Щоправда, деякі були осучаснені мансардами. Попереду помітили, як у розчинену хвіртку злодій спрямовував велосипед.

- А то не ваш? – поцікавився Стоколос.

- А чому ж? – радо вигукнула Марія. – Достеменно мій. От спасибі вам. Коли б не ви, не бачити мені його, як своїх вух.

Порівнявшись, Богдан Стоколос зупинив автомашину.

- А-а-а, Роздягайло! Які люди! Скільки літ, скільки зим! Олександр Роздягайло! - радо вигукнув Богдан Стоколос. – М-да, брат, щось ти не в ладах із Законом. Доведеться проїхати до міліції. Велосипед віддай його власниці, а сам сідай ось, до машини. Прокочу з вітерцем!

III.

Полковник Іван Горносталь за узвичаєною традиційною звичкою прокидався рівно о шостій. Робив невелику легкоатлетичну розминку, потім у ванні з-під крана набирав відро холодної води, виходив на подвір'я – жив у приватному секторі – і виливав на голову. Потім забігав хутенько до оселі і домотканим рушником розтирав тіло, заки воно не набирало червонястого

відтінку. Цю процедуру виконував за будь-якої погоди і в будь-яку пору року. Ось як тільки мороз опускався до позначки мінус 20 градусів, обмежувався холодним душом. Потім сідав до обіднього столу – ів завжди капітально: перше, друге. Все це запивав узваром з сухофруктів, що зберігався у холодильнику, зрідка віддавав перевагу каві. Сідав і водночас слухав передачі обласного та всеукраїнського радіо.

Смакуючи сніданком, кожного разу дивувався незвичайним кулінарним здібностям дружини. Ось, скажімо, відчиниш холодильник, чогось у ньому особливого і немає. Та вона з усього цього щось наріже, нашаткує, наварить, напече – повнісінський стіл. Та й смачне яке все! Почасти навіть гості дивувалися. „Ох, і риба”, – захоплювалися вони. „Де ви такої наловили, – і вже кепкували, – це ви, товаришу полковник? Дружина тільки червоніла: „Та яка там риба! Звичайнісінські листки ранньої капусти, спочатку обварюються в солоній воді, потім збивається мука з яйцем, обмазується листочок і обжарюється на сковорідці. „Смачно, – усміхається гості, – наливай, товаришу полковник!”. Поцілунком у щоку Іван Горносталь давав зрозуміти: сніданок – смачний, на цьому бувай здоровा, до вечора. Тільки коли у його затишному і просторому домашньому кабінеті своєчасно вмикалося світло – один Бог знає.

Дорога на роботу ходжена і переходжена тисячі разів – якщо йти чітким, розмірним кроком, – вкладаєшся за п'ятнадцять хвилин. Місто вже давно проснулося. Тротуарами снували ранні пішоходи, вулицями прудко мчали автомашини, скретотіли металевими штангами тролейбуси. Поряд пройшов дванадцятий автобус за маршрутом „Вокзал – вул. Одинцова”. Це був міліцейський агітаційний автобус. Сама ідея належала йому, полковнику Івану Горносталю. На склі й боковій стінці автобуса в зріст людини виднілася постать молодого симпатичного міліціонера, який ніжно пригортав до себе дівчину в українському національному вбранні. Надпис на жовтоблакитному фоні красномовно промовляв за себе – „Міліціє, тебе я не боюся. Як до тата і мами рідних я горнуся”. Роль міліціонера виконав Роман Сливка, дільничний, а дівчинки – внучка майора міліції Федора Гром’яка. Ідея була така: люди, а особливо діти, нехай вони будуть і неслухняні, не повинні жахатися слова „міліція”. Треба переконувати громадян у тому, що правоохоронці – насамперед захисники і помічники. Звісна річ, міліціонерів мають боятися правопорушники, які не привикли жити в ладах із законом.

Рівно о восьмій нуль-нуль полковник Іван Горносталь переступав поріг свого робочого кабінету, який містився на сьомому, горішньому поверсі. Ліфтом також ніколи не користувався, східники долав тільки пішки. Прибиральниця достоту вивчила характер його господаря – завше закінчувала прибирати за п'ять хвилин до приходу Горностала. Кинув погляд на стіл: акуратним стосиком лежали оперативні матеріали з кримінального життя міста та області за останню добу. Не стало двох міліціонерів-дашників – раптово виїхали на зустрічну смугу. Молоді хлопці, яким тільки

виповнилося 22-25 років, так безглуздо пішли з життя. Так, що ще... Згвалтування, злочини із нанесенням тілесних пошкоджень, крадіжки державного та особистого майна, викрадення автомобілів... Зареєстровано два повідомлення про вбивства у Черняхівську – чоловік убив дружину, а в Софіївці Щорського району двоє хуліганів так начаркувалися, що почали з'ясовувати свої стосунки. Жили удвох у геріатричному будинку в одній кімнаті. Один бив себе в груди, що він – ленінець, інший стояв за демократів. Дійшло до того, один від тяжких пошкоджень помер. У Городнянському районі робітник місцевої ПМК-1 24-річний Олександр Рябовол згвалтував чотирнадцятирічну дівчинку. Її крик почули працівники міліції, а нелюда затримали одразу. Здавалося оперативкам не буде ні кінця ні краю. І все це після вихідного. М-да, гарно погуляли... На Черняхівському камвольно-суконному комбінаті два злодії намагалися поцупити пряжу. Охорона підприємства застосувала зброю. Одного із злодіїв з револьвера було поранено. Так, що ж далі... В обласному краєзнавчому музеї вчинено крадіжку художньої картини XVIII століття, у Прилуках з вогнепальної зброї поранено людину, затримали наркоманів...

- Дозвольте, товаришу полковнику? – на порозі підполковник Арсірій.

- А-а-а. Заходьте, - Горносталь відклав папери, потиснув руку.

- Учора на вулиці Щорса в районі науково-дослідного інституту машин для виробництва синтетичного волокна загинули два наші хлопці.

- Так, я вже дізнявся із зведення.

- Уявляєте, товаришу полковнику, одному з них у той день виповнилося 25 років. Увечері з букетами квітів прийшли гості, а іменинник в морзі лежить. Скільки там сліз було та крику! Не можна просто передати.

- Ми також візьмемо участь у похованні. Треба буде придбати вінок, виділити матеріальну допомогу. Все це, товаришу Арсірій, ви особисто доставите і від моєї імені висловите глибокі співчуття.

- А ось новий факт, товаришу Горносталь. Він ще не увійшов до оперативки. Учора увечері взяли одного злодія – велосипед украв. На зоні був. Досвідчений... То він сьогодні зранку заяву з повинною написав. Убивство на ньому зависло. Труп закопав у лісосмузі. Уже п'ять років минуло.

- Виявляється, і в убивць рано чи пізно прокльовується совість.

- Так, трапляється. Каже, ночами не міг спати. Вирішив скинути з душі тягар.

- Ще якась додаткова інформація є?

- Поки що ніякої. Крім того, що порушенено кримінальну справу.

- Спорядіть туди експертно-криміналістичу лабораторію, а разом з нею нехай виїжджає і Богдан Стоколос. Про хід слідства, як завжди, мене інформуватимете.

- Буде зроблено, товаришу полковнику.

Ідея про створення експериментального універсального автомобіля для

слідчо-оперативної групи також належала полковнику Горносталю. Її було втілено за повної підтримки керівників відкритого акціонерного товариства „Черняхівськавтодеталь”. Спеціалізований транспортний засіб мав задоволити всі потреби міліцейської слідчо-оперативної групи. Інженерно-технічні працівники підприємства врахували побажання правоохоронців, як при виготовленні самого автомобіля, так і під час його спорядження. Обладнали експертно-криміналістичну лабораторію. При комплектуванні необхідних засобів для огляду місця події врахували абсолютно все – від мікроскопа до комп’ютерної мережі, яка виходить на відповідні оперативні інформаційно-пошукові системи. Автомашину також обладнали майданчиком для панорамної відеозйомки, спорядили комплектом автоматичного живлення, засобами для спорядження та освітлення місця події, сигнальними засобами, а головне – з допомогою надувного гумового човна у разі нагальної необхідності лабораторія могла подолати водну перешкоду.

... Іван Горносталь ще раз уважно переглянув матеріали, за якими було порушено кримінальну справу фальсифікації виборів. Що прикро і боляче – в ній фігурують працівники міліції, по ній проходить колишній перший заступник начальника штабу УМВС, підполковник Воробйов. Хто б міг подумати? Декриміналізація міліції – болюче питання в полковника Горностала. Ніби й суворий та ретельний підбір, а, дивись, десь і вкрапнє гусениця. Президентська кампанія була широка і глобальна. Всі сили були задіяні на неї. Згідно з вказівками з Міністерства внутрішніх справ співробітників міліції просто змушували бути простими виконавцями виборчих технологій. Головними питаннями – розкриттям злочинів, особливо в економічній сфері, працівники міліції практично не займалися. Особливі претензії у полковника Горностала були до обласного управління боротьби з організованою злочинністю. Коли йшла президентська виборна ейфорія, хлопці сиділи, немов у Бога за пазухою, злочини особливо у сфері економіки – майже не розкривалися. Зробили переатестацію – звільнili дванадцять чоловік. Поміняли і керівника – новим начальником назначили Миколу Сича. Фахівець – досвідчений, працював в МВС України, в генеральному апараті управління боротьби з організованою злочинністю.

Горносталь перегорнув листок календаря – завтра масовий вихід на патрулювання вулиць. Є такий захід – на п’ятницю та вихідні дні. На патрулювання виходять не лише працівники патрульно-постової служби, а й старші офіцери. Виходить і він, начальник обласного управління, полковник Горносталь. У такий період на вулицях міста перебуває двісті чоловік. Сила! Помітили: за такого чергування кількість скоєних злочинів помітно зменшується. При патрулюванні правоохоронці безпосередньо спілкуються з людьми, проймаються їхніми проблемами. Таке спілкування допомагає краще орієнтуватися у криміногенних ситуаціях.

З ініціативи полковника Горностала запровадили День відкритих дверей.

Та не тільки в обласному управлінні, а й у всіх, міських та районних органах. Кожен житель обласного, чи то районного центру, може взяти участь у патрулюванні, або спільно зі слідчо-оперативною групою війчати на місці розкриття злочину. Водночас Горносталь зажадав, аби такий відвідувач був не лише стороннім спостерігачем, а й виступав зацікавленою особою – у відповідному журналі залишав свій відгук про діяльність співробітників міліції. Потім вся ця інформація опрацьовувалася, бралася під контроль. Горносталь кинув погляд на годинник. О дев'ятій має приймати дільничних міліціонерів. Сьогодні двадцять молодих новобранців приступають до роботи дільничними в області. Усміхнувся. Він і сам розпочинав свою нелегку міліцейську службу з дільничного. Гай-гай... Скільки ж це років пролетіло? А, здається, було нещодавно.

Що цікаво, повертаються дільничними інспекторами ті, які свого часу звільнялися за власним бажанням тут тепер також своєрідна чистка – відділ кадрів, відділ внутрішньої безпеки. Багатьох відсівають. Є й такі, що норовлять попрацювати кілька місяців, аби переоформити пенсію, а потім – шукай вітра в полі.

IV.

- Пам'ятаєш, Богдане, як п'ять років тому безслідно зник Андрій Гетьманчук. Ми ще були кримінальну справу відкрили. А потім, здали в архів.

- А чому б і ні. Казали: буцім він чи то в Казахстан подався, а чи до Москви.

- У тім то й справа, Богдане, що ні до якого Казахстану, а тим більше, до Москви він не поїхав. Він залишився тут, у Черняхівську, тільки п'ять років пролежав мертвим.

- Отакої – розвів руками Стоколос. – І звідки така інформація?

- Олександр Роздягайлло, який учора вкраяв велосипед і ти його затримав біля дому, сьогодні вранці написав явку зі зізнанням. У ній, зокрема, і зазначив, що в середині вересня 1995 року за попередньою змовою з неповнолітнім Володимиром Гороховським, ну, знаєш, син співмешканки, спричинили Андрію Гетьманчуку численні удари молотком по голові та в грудну клітку і в інші частини тіла. Останній помер на місці. Після скончання вбивства, аби приховати свої сліди, закопав труп у лісосмузі, де він перебуває і зараз.

- Це вже пахне справжнім криміналом. Треба діставати справу з архіву.

- Оскільки є достатні дані, які вказують на наявність в діях Роздягайла і Гороховського ознак злочину, передбаченого ст.115 ч.2 п.12 Карного Кодексу України, тобто умисне протиправне заподіяння смерті іншій людині /вбивство/, порушуємо кримінальну постанову.

- Все ясно, товариш підполковнику.

- Через кілька хвилин на місце злочину виїжджає експертно-криміналістична лабораторія. Якщо знайдеться час, потрібно буде негайно допитати Олександра Роздягайлова. Потім проведеш обшуки в оселі підозрюваних Горюховського і Роздягайлова. Під час обшуку слід вилучити можливі знаряддя, якими було вчинено злочин. У разі вилучення ймовірних знарядь, причетних до злочину, треба буде призначити медично-криміналістичну та судово-дактилоскопічну експертизи, взяти характеристики. Словом, мені тебе не вчити... Я зараз готову подання і постанову про обрання запобіжного заходу взяття під варту. Особисто цю справу взяв під свій контроль Горносталь. Попрохав, аби доповідали йому регулярно.

V.

На Богдана Стоколоса з-під густих брів дивилися світло-сірі очі, на жорсткі вуха спадали пасма рудого волосся. Худі висхлі руки поклав на гострі коліна. На опуклих нігтях виднілися чорні цяточки. Олександр Роздягайло був зодягнений у чорні штани, темносиній светр і коричневі зимові чоботи.

- П'ять років тому ви вбили людину. За цей час ви вчинили інший злочин і вже відбули покарання. Скажіть, а чому мовчали весь цей час і заговорили лише зараз?

- Я не можу пояснити чому. Справа в тому, що останнім часом зі мною почало щось коїтися неладне. Містіка якась та й усе. То сни мені снятися всякі, то думка про те, що я вбив людину, свердлом кожного дня пронизує мізки. А увечері, як очі зведу, а мене Андрій Гетьманчук тільки торк за голі плечі і мовить: „Вставай уже! Досить спати. Ти коли мене збираєшся ховати? Я й так зачекався”. До того ж мені здається, всі довкруж знають про мое вбивство і шепочуться поза моєю спиною. І взагалі, з кожним днем жити стає все нестерпніше. Душа загиблого не дає мені спокою. Вирішив написати явку з повинною. Може хоч після цього на душі буде спокійніше.

- Це добре, Олександре. Це навіть дуже добре, що ви написали. Значить, у вас сумління прокинулося. Совість, розумієте? Після цього, як ви кажете, воно „відпустить”. Неодмінно. Отже, розкажіть все по порядку.

- Якось до мене прийшов Володимир Горюховський і почав скаржитися на свого вітчима, який буцім ображає і б'є його матір. Він попрохав мене аби я трохи його налякав, іншими словами сказати, трохи набив. Я взяв вдома молоток і ми разом з Володимиром пішли до нього додому. Саме в цей час приїхав рідний батько Володимира разом зі своєю співмешканкою.

- Не знаєте, він сам приїхав, чи його також викликав Володимир?

- Здається, викликав син. Він також приїхав з'ясовувати стосунки зі співмешканцем своєї колишньої дружини.

- Ви були тверезі?

- Та ну, що ви, товаришу слідчий! Хіба на тверезу з'ясовують стосунки? Ми всі сиділи за столом і випивали. Якось з нічого зав'язалась сварка. Потім рідний батько Володимира, Юрій Орестович, вдарив Андрія Гетьманчука в обличчя. До мене підійшов Володя Гороховський і сказав, мовляв, цього йому замало, добавив ще й ти.

- І ви „добавили”?

- Ще двічі ударив молотком по голові. Гетьманчук упав, з рані пішла кров. Мати Володимира допомогла витерти кров і ми взяли його під руки і повели до хати, аби ніхто не бачив. На цьому й розійшлися.

- Андрій Гетьманчук був спортивно розвинений чоловік, чому він не чинив опір?

- Він був дуже п'яний, до того ж удари завдавали молотком ззаду по голові. Він не чекав на це. Хоч, правда, й намагався вивернутися, але його утримував Гороховський.

- Що було далі?

- Після того, як Гетьманчук трохи проспався й прийшов до тями, вирішив їхати додому, в Київ. Він взяв порожню валізу і пішов не на автобусну, не на „маршрутку”, а поплентався за місто в надії на попутню машину. До мене прибіг Володя і каже: „Вітчим пішов за місто. Ходімо його доб’ємо”. Я й кажу йому: „Навіщо його добивати? Дали раз добряче і цього досить”. А він мені на те й каже: „А що як він ментам заявить, або нас повбиває тільки по одному. Я був тоді п’яний і погодився. По дорозі я заспокоював Гороховського і говорив, що може не варто більше, полякали і досить. „Ні! – твердив він, – не ми його, так він нас”. Підходимо, він і справді стоїть неподалік лісосмуги, очікує транспорт. „Братан, – сказав я, коли ми наблизилися, – давай зайдемо до лісосмуги. Розмова є”. Він охоче погодився. Коли ми зайдли в лісонасадження, я почав бити його молотком, потім передав Володі і той добив його.

- Куди він бив загалом?

- В основному у голову і тім’я.

- Коли ви перестали його бити?

- Коли побачили, що він мертвий.

- Потім ви його закопали?

- Спочатку ми його залишили так. Думали, може, відійде. Може, ми його не вбили, а тільки так прибили. Наступного ранку я протверезів і подумав, що люди можуть зайти до лісосмуги і наткнутися на Гетьманчука. Я зняв лопату і ми з Гороховським удвох пішли і закопали труп.

- Перед тим, як закопувати, ви його розчленували?

- Ні. Ми викопали яму глибиною на півметра, стільки ж у ширину, а в довжину десь близько двох метрів. Поклали його на спину, голововою у бік лісосмуги, а ногами до траси. Він уже був твердий, мов кістка.

- Ви сказали, буцім у нього була порожня валіза.

- Так. Була. Але ми її не закопували. Валізу викинули, а оскільки вона

була ще нова, її, певне, хтось підібрав.

- Коли повернулися додому, що ви сказали співмешканці покійного?

- Ми сказали, що Андрій поїхав на Київ, і нехай вона не дуже переживає, а головне – тримає язик за зубами.

- Скажіть, коли і де ви народилися?

- Народився 17 грудня 1962 року в Актюбінській області. Це Казахстан.

- Національність?

- Росіянин.

- Освіта?

- Середня спеціальна. Я закінчив Московське професійно-технічне училище. Як воно називається, уже не пам'ятаю. Спеціальність щось на зразок шліфувальника-полірувальника. Після навчання трохи працював, а потім мене забрали на військову службу. У яких частинах служив, не пам'ятаю. Але пам'ятаю: служив у Воркуті і Тблісі, потім мене перевели в Свердловськ. Демобілізувавшись з лав Радянської Армії, одружився. Згодом переїхали на постійне місце проживання на Україну, поселилися в Черняхівську – на батьківщині дружини.

- Скажіть, ви десь працювали?

- Спочатку працював у „Домобудівнику”, потім на автозапчастинах, згодом трохи на ринку підторговував, займався дрібним бізнесом. Іздив на заробітки до Москви. Там будували котеджі. Але останній раз грошей не заплатили і ми ні з чим повернулися додому.

- У вас дітки є?

- Є донька Ліна. П'ять років.

- Ви судимий?

- Так, я здійснив злочин за статтею 185 ч.3 Карного Кодексу України. Строк відбував у Харкові. Після звільнення повернувся додому.

V.

Експертно-криміналістична лабораторія, обминаючи припарковані машини, виїхала на широку автостраду. Одразу за містом розпочиналася вузька лісосмуга, яка тягнеться аж до горизонту. Автомашина зупинилася неподалік. Першим зістрибнув на землю міський прокурор, старший радник юстиції Володимир Колісниченко.

- М-да, хлопці, я вам скажу: повітря тут санаторно-курортне. Це не те, що в нашому місті.

- А краса яка, - додала експерт-криміналіст, старший лейтенант міліції Ольга Букова.

- Тільки ж треба тут такій трагедії розігрратися, - виважено додав Богдан Стоколос.

Аж ген до обрію рівною зеленавою стрічкою слалася лісосмуга,

закладена ще десь у п'ятдесятих роках. Росли у ній дуби і клени, липи і каштани. Деїнде траплялися кущі терну, калини, а чи бояришника. Олександра Роздягайла вивели з машини в наручниках.

- Показуйте де ви закопали покійника? – мовив Стоколос.

Олександр подолав кілька десятків метрів. Пробиралися зарослями. Стоколос пильнував, аби Роздягайло не задумав дременути. Хоч і з повинною, та мало що в голову злочинцю збрede. Неподалік куща глоду лежали жіночі трусики. Забачивши їх, Ольга Букова злегенька почервоніла.

- От іродові душі! – вигукнув начальник слідчого відділу Микола Копистко.

– Кращого місця кохатися неподалік покійника, вони й не знайшли.

- А звідки могли знати, що неподалік небіжчик, – заперечив Володимир Колісниченко.

- Здається, ось тут ми закопували, – Роздягайло поглядом показав на місцину. Достеменно тут.

Копати було незручно. Уже через кілька сантиметрів лопата вдарилася об переплетене коріння. Та й не повернувшись, не розвернувшись – довкруж дерева.

- Ти глибоко закопував? – поцікавився прокурор-криміналіст обласної прокуратури Шахов.

- На півметра не більше.

Коли заміряли, з'ясувалося пройшли шістдесят сантиметрів, трупа не було.

- Ні, мабуть, в іншому місці, – заперечив Олександр Роздягайло. – А давайте спробуємо ось тут.

Почали копати в іншому, але бажаних результатів не було.

- Ти нас довго водитимеш? – обурився Богдан Стоколос.

- Розумієте, звітоді минуло п'ять років. Я вже просто забувся. Та хіба тоді думалося, що будемо відкупувати, – забачивши розчахнute на вітрі деревце, Роздягайло вигукнув: - О-о-о, тепер уже точно тут. Пригадую: на це деревце я ще землю кидав.

Знову почали копати. Цього разу вже не помилилися.

З ПРОТОКОЛУ ОГЛЯДУ ПОДІЇ

„На глибині 20 сантиметрів від поверхні ґрунту виявлено фрагменти тканини темного кольору, що є залишками штанів. У них містилися кістки нижніх кінцівок. При подальшому розкопуванні було виявлено кістки тазу та хребці поперекового відділу хребта. Виявлено також залишок куртки темного кольору, під якою була сорочка темно-синього кольору в червону клітку. Під одягом були кістки грудної клітки та в рукавах одягу кістки рук та плечового поясу. На верхньому одязі лежав шматок синтетичної тканини, схожої на тюль. Шматок цієї тканини вилучено. Біля одягу лежав поліетиленовий пакет з прального порошку „Ariel”. На рівні лівого плечового суглобу виявлено череп з проломами. Виявлено також кістки кістей та ребра.

Рештки трупа та одягу направлено в морг. Під час огляду місця події проводилися фото- та відео зйомки”.

ЗГІДНО З ВИСНОВКАМИ СУДОВО-МЕДИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

на черепі трупа Андрія Гетьманчука виявлені пошкодження у вигляді дефекту лівої тім'яної кістки, одного дірчастого перелому, трьох вдавлених переломів з переходом у дірчастий, циркулярної тріщини зовнішньої кісткової пластинки на склепінні черепу, поперечного перелому склепіння та основи черепу, який роз'єднує череп на два фрагменти, повні переломи лівих стегнових та великомілкових кісток, неповний прямий перелом лівого ребра. Пошкодження у вигляді дірчастого перелому, трьох вдавлених переломів з переходом у дірчастий, циркулярної тріщини зовнішньої кісткової пластинки на скlepінні черепу, дефекту лівої тім'яної кістки спричинені багаторазовими ударами твердого тупого предмету, який в області контактів має обмежені круглу та ребристу поверхні, тобто могли бути спричинені удари столярним або металевим молотком і мають ознаки тяжких тілесних ушкоджень. Неповний прямий перелом на лівому ребрі виник від дії тупого предмета. Смерть Гетьманчука настала внаслідок черепно-мозкової травми з численними переломами кісток черепа та забоем речовини головного мозку.

Потім відтворили обстановку, коли здійснювався злочин, та обставини події. Розпочали з подвір'я. Роздягайло і Гороховський розповіли та показали, як завдавали удари. Всього було завдано вісім ударів в обличчя, голову, стільки було в область грудної клітки. Підозрювані розповіли і продемонстрували, як закопували небіжчика.

У другій половині дня надійшла пошта. Обласний наркологічний диспансер повідомив, що ні Гетьманчук, ні Роздягайло, ні Гороховський на обліку в диспансері не перебували і в стаціонарі не лікувалися.

Наступного дня обох підозрюваних – Роздягайла і Гороховського направили на судово психолого-психіатричну експертизу. Богдан Стоколос зустрівся з головою комісії судовим експертом-психіатром вищої категорії Володимиром Максимовим.

- Що я вам скажу, - Максимов взяв до рук акт комплексної амбулаторної судової психолого-психіатричної експертизи, - психічний стан Олександра Роздягайла, можна вважати, задовільним. Свідомість не потьмарена. Усі види орієнтувань у повному обсязі. У поведінці – спокійний, врівноважений. Він послідовно розповів про обставини інкримінованого. Мислення – послідовне, логічно завершене. Психічно хворим себе не вважає. У ситуації обстеження виявляє риси зібраності, організованості, відповідального ставлення до обстеження. Поведінка в цілому коректна, стримана. Тримається з почуттям власної гідності, як людина навчена життєвим досвідом. За психічним станом здатний усвідомлювати свої дії та свідомо керувати ними.

- Так, зрозуміло, - Богдан Стоколос взяв до рук акт експертизи, пробіг поглядом. – Ну, а що ви скажете стосовно Гороховського?

- В принципі можу сказати те, що й про його спільнника. Усі види орієнтувань у повному обсязі. У бесіді доступний продукованому контракту. Емоційно адекватний, фон настрою рівний. Розладів у сфері сприйняття немає. Коло інтересів і запас знань відповідає віку, отриманій освіті і надбаному життєвому досвіду. Щоправда, присутні ознаки ситуативної тривожності, емоційної нестабільності, ажитації. Виявляє також риси вегетативної нестійкості і зниженого контролю психічної працездатності при роботі з виконанням напруженої інтелектуальної діяльності. Як Роздягайлі, так і Гороховський за своїм психічним станом здатні усвідомлювати свої дії та свідомо керувати ними.

Потім Богдан Стоколос допитав батька Володимира Гороховського та його співмешканку. Вони нового нічого не розповіли, підтвердили те, що перед цим говорили заарештовані.

За годину підполковник Арсірій доповідав полковнику Горносталю:

- Чергова родинно-побутова сварка, вчинена на ґрунті пияцтва. Спочатку побили співмешканця Гороховської Андрія Гетьманчука, потім, витерли кров і поклали у ліжко, аби п'яній відіспався. Самі в цей час сіли до столу і продовжували розпивати спиртні напої. У цих людей ніколи не було і в помині не може бути нічого святого.

- А небіжчика поховали, вірніше його останки? – поцікавився Горносталь.

- Останки трупу ще й понині лежать у морзі. Нам вдалося відшукати і допитати дочку Гетьманчука – Мирославу Андріївну Бережну, яка нині мешкає в Дружківці Донецької області. Вона пообіцяла поховати свого батька, але віз і нині там. Якщо відмовиться це зробити, залишки тіла будуть поховані у встановленому законом порядку. Кримінальну справу направляємо до суду. Всі крапки над „і” буде розставлено там.

VII.

До апеляційного суду Володимира Гороховського та Олександра Роздягайла конвоїри доставили рівно о десятій. Обвинувачені сиділи за гратами тихо, мов церковні миші, з низько опущеними головами. Неголене обличчя Роздягайла заросло щетиною, над товстою губою Гороховського смужкою виднілися руді вусики. Людей у загії було мало. Прийшла дружина Роздягайла – низькоросла товста жінка та мати Гороховського – струнка, високоросла. Було помітно: жінки встигли похмелитися і зім’яті обличчя віддавали світлофіолетовим відливом. Від обох тхнуло перегаром.

Виступали свідки, суддя, адвокат. Та найбільше враження справила на присутніх обвинувачення, з яким виступила прокурор обласної прокуратури Тамара Михайлівна Добруш. Це була трохи вище середнього зросту білява жінка з красивими і правильними рисами обличчя. Її високо поставлений

голос чітко окреслював у невеликій залі:

- Ваша честь! Шановні учасники процесу! Людина, її життя, здоров'я визнаються найвищою соціальною цінністю. Кожна людина, який би спосіб життя не вела, має невід'ємне право на життя. Це право охороняється законом. Ніхто і ні за яких умов не може бути свавільно позбавлений життя. Вбивство – найтяжчий злочин проти особи. Суспільна небезпека вбивства полягає в тому, що заподіянням смерті іншій людині грубо ігноруються її природне право на життя. Роздягайло і Гороховський звинувачуються в умисному вбивстві при обтяжуючих обставинах, передбачених ст.93 „І” Карного Кодексу України.

Потім прокурор конкретно і змістово розповіла про обставини, які передували злочину і як він здійснювався.

- У судовому засіданні, - прокурор кинула погляд за грati, - Роздягайло свою вину визнав повністю, а Гороховський вину не визнав, мотивуючи тим, що тілесні ушкодження потерпілому не спричиняв, та його смерті не бажав. Ваша честь! Тут постає питання, чи дійсно скоене вбивство за попередньою змовою групи осіб, чи Роздягайло оговорює Гороховського і тим самим оговорює себе у скоенні більш тяжкого злочину, який передбачає покарання у довічному ув'язненні. Аналізуючи матеріали справи, видно, що стосунки між Роздягайлom та Гороховським і його матір'ю були дружніми. Це підтверджено і в судовому засіданні. З показів підсудного Гороховського відносини між ними змінилися після написання Олександра Роздягайла явки з повинною та проведенням очної ставки, на якій він дав покази стосовно скоеного вбивства разом з Гороховським. Тобто до зізнавальних показів підстав для наклепу не було. Роздягайло на протязі всього слідства давав послідовні покази у повному обсязі, підтверджив на очній ставці з Гороховським під час відтворення обстановки та обставин скоення злочину та в судовому засіданні. Роздягайло стверджував, будучи допитаним у якості підозрюваного і в якості обвинувачуваного, що Гороховський настійливо радив добити Гетьманчука, так, як останній буде мститися, що вони і зробили в лісонасадженні. Гетьманчук завдав вісім ударів в голову та грудну клітку, а Гороховський, оскільки вже було темно, підсвічував ліхтариком. А потім попрохав у нього молоток і сам став завдавати удари. Справедливості ради зауважимо: у судовому засіданні Гороховський підтверджив, що дійсно Гетьманчук був такою особою, яка б помстилася їм обом і він його боявся. Щоправда, Гороховський заперечує, що він присвічував Роздягайлу, коли той завдавав удари потерпілому. Однак при відтворенні обставин скоеного злочину Гороховський пояснив, що коли клали Гетьманчука на землю, можливо він і присвічував ліхтариком.

Аналізуючи покази під час досудового слідства і в суді Гороховський змінює покази в деяких деталях, намагаючись себе виправдати. Крім того, - продовжувала прокурор, - як видно з протоколу допиту обвинувачених Роздягайла та Гороховського, ініціатором першочергового побиття

Гетьманчука був саме Гороховський, а не хто інший. Саме він попросив Роздягайла побити Гетьманчука, так, як останній ображав його матір, тому підстави для вбивства були у Гороховського, а не в Роздягайла. Також смерть Гетьманчука була вигідна саме Гороховському, а не Роздягайлу. Також із показань Гороховського вбачається, що перед тим, як піти за місто, Роздягайло також взяв молоток, що вказує умисел на вбивство з боку обох обвинувачуваних.

У Гороховського, якби він не був причетний до вбивства, була реальна можливість повідомити правоохранні органи про скоення злочину Роздягайлom, але цього він не зробив, що дає підстави вважати: Гороховський є співучасником вбивства Гетьманчука. Крім того, вина підсудних підтверджується і показанням свідків, зокрема, матері Володимира Гороховського Ірини Леонідівни. Під час судового слідства вона засвідчила, що через тиждень-два її син зізнася у тому, що Гетьманчука немає в живих, що він та Роздягайло його вбили. На судовому засіданні Ірина Гороховська не підтвердила покази, посилаючись, що оперативні працівники у приміщенні райвідділу міліції висловлювали думку, буцім саме вона є замовником вбивства і тим самим здійснювали на неї тиск.

Однак покази, які були дані в слідчому відділі прокуратури і в судовому засіданні підтверджують, що слідчі на неї ніякого тиску не чинили. Тому вважаю, показані дані під час досудового слідства вважати абсолютно правдивими. Знав про скоенє вбивство і батько Гороховського. Підбиваючи підсумки мовленому, оцінюючи всі зібрані у справі докази, прокурор вважала, що дії підсудних за ст.93 „І” кваліфіковані правильно.

Державний обвинувачувач Тамара Михайлівна Добруш просила призначити старшому вбивці Роздягайлу покарання у вигляді 12 років, а молодшому – Гороховському – у вигляді восьми.

Суд критично віднісся до заяви свідка – матері Володимира Гороховського Ірини Леонідівни, яка на судовому засіданні говорила про те, що на досудовому слідстві був тиск з боку співробітника міліції Олега Крюкова. Та ж сама Гороховська не заперечувала, що слідчий Богдан Стоколос допитував її віч-на-віч і тиску на неї не вчиняв. Доводи Гороховської про те, що на неї чинив психологічний тиск Крюков, виникли тільки в судовому засіданні і нічим не підтверджуються. Суд вважав, що згадана заява Гороховської умотивована намаганням спростовувати добуті про неї докази про причетність до злочину.

При вирішенні питання про обрання підсудним покаранням суд врахував, що вчинений ними злочин є тяжким. Він вчинений особами, які перебували в стані алкогольного сп'яніння.

Обставинами, які пом'якшують покарання Роздягайла є з'явлення із зізнанням, щире каєття та активне сприяння розкриттю злочину.

Обставина, яка пом'якшує покарання Гороховському була та, що злочин

він вчинив у неповнолітньому віці.

Тому з врахуванням тяжкості злочину, суд вважав за необхідне призначити Олександру Роздягайлу та Володимиру Гороховському покарання у вигляді позбавлення волі.

Згідно з висновком судово-наркологічної експертизи Олександр Роздягайлло страждає психічним та поведінковим розладом внаслідок вживання алкоголю та потребує лікування. Водночас суд вважав: застосувати таке примусове лікування немає необхідності, оскільки під час досудового слідства не здобуто доказів.

Суд визнав винним Роздягайла Олександра Павловича і призначив покарання у вигляді 12 років. За сукупністю злочинів шляхом поглинання менш суворого покарання більш суворим остаточно було призначено покарання – 12 років позбавлення волі.

Гороховського Володимира Юрійовича було визнано винним і призначено покарання у вигляді восьми років позбавлення волі.

Підсудні з касаційною скаргою звернулися до Верховного Суду України, але той вирок Черняхівського апеляційного суду залишив без змін.

- Що ж, Богдане, - мовив підполковник Арсірій, - ще одна бодай маленька битва закінчилася нашою перемогою. Хоч на деякий час, але на дві наволочки на землі стало менше. Пішли до полковника Горносталя, будемо доповідати, - Арсірій зібрав на столі папери і поклав до сейфу.

- Ходімо, товаришу підполковнику, - охоче погодився Стоколос.

ЗАМІСТЬ ПІСЛЯМОВИ

Зранку було прохолодно. Небо неначе аж зіщулилося, вкрилося товстою темносиньою ковдрою. Здавалося, ось-ось має піти густий дощ. Та небавом хмари подаленіли за пруг, товстий сувій невзабарі перетворився на тонке блакитне простирадло, а згодом і воно розчинилося. Ось на обрії заяснів багряний диск яскраво сліпучого сонця. З кожною хвилиною воно почало підніматися все вище і вище. Природа, схоже, настроювала жителів міста на святково-урочистий лад. Країна відзначала день Незалежності – одне з своїх найвеличніших свят.

Спорожніле за ніч місто, небавом виповнилося багатолюддям. У багатьох перехожих в руках полум'яніли різnobарвні квіти.

Правоохоронці відзначали свято в себе. Поклали квіти до монумента загиблим міліціонерам у боях з бандитами та всякою наволоччю. Зайшли до просторого залу, який пахнув ранковою свіжістю. Зал одразу виповнився дружнім гомоном, перестуком стільців.

- Товариші! Прошу уваги! – головуючий підполковник Арсірій злегенка поступав олівцем по гранчастому графину. – Слово для виступу надається начальнику Черняхівського обласного управління внутрішніх справ, полковнику Горносталю Івану Олексійовичу.

Полковник пригладив сиве, ледь скуйовдане вітром волосся, вийшов на трибуну, зірким поглядом окинув зал, і почав говорити. Його злегенька приглушений часом голос чітко різьбився у залі. Він привітав усіх присутніх зі святом, назвав імена кращих з кращих, розповів про здобутки і проблеми, говорив про велику відповідальність усіх живих перед пам'яттю полеглих героїв. Вона полягала у тому, щоб згадувати про загиблих не лише під час урочистих та свяtkovих дат, чи при оформленні музейних кімнат, а насамперед у повсякденних турботах про родини загиблих, постійній допомозі у розв'язанні ними складних соціально-побутових проблем.

Стрункою, чіткою ходою один за одним виходили на сцену міліціонери. Полковник Горносталь втручав їм грошову допомогу та свяtkovі подарунки. Їх отримали і вдови загиблих міліціонерів. При цьому полковник Горносталь наголосив, що в разі необхідності вони можуть і повинні звертатися особисто до нього.

- Щиро сердне ставлення і всіляка посильна допомога вам будуть гарантовані! – авторитетно стверджив з високої трибуни.

Вхідні двері відчинилися і до залу граціозною ходою увійшла секретарка. Під завороженим поглядом допитливих очей вона спрямувала свою ходу до президії і подала головуючому, підполковнику Арсірію якісь папірці. Арсірій, пригнувшись, уважно вислухав секретарку, у такт згоди кивнув головою, подивився у них, потім поглядом окинув збуджений зал і мовив:

- Щойно надішли дві телеграми – одна з адміністрації Президента, інша – від міністра внутрішніх справ. Указом Президента України від 20 серпня 2000 року за № 940 начальнику Черняхівського обласного управління внутрішніх справ, полковнику Горносталю Івану Олексійовичу присвоєно спеціальне звання генерал-майор міліції.

Усі присутні в залі дружно піднялися і почали аплодувати.

- Товариші! – мовив Арсірій, коли стихли оплески, – ось телеграма від міністра. Дозвольте, я її зачитаю.

У залі встановилася такатиша, що навіть було чутно, як десь гула комаха, що випадково залетіла до залу.

- Колегія міністерства та я особисто, – почав читати Арсірій, – від щирого серця вітаємо Вас з цією знаменною подією у Вашому житті, присвоєнням спеціального звання генерал-майор міліції. Висловлюємо впевненість, що ця висока оцінка Президента України є запорукою подальшої натхненної праці в ім'я благородної справи – боротьби зі злочинністю та зміцнення правопорядку в державі. Зичимо Вам міцного здоров'я, особистого щастя та успіхів у службі на благо народу України. І підпис, – Арсірій підняв угору папірець, – міністр внутрішніх справ України.

Зал знову злетів у єдиному пориві. Та цього разу, здається, оплески лунали гучніше, ніж за першим разом.

ОПОВІДАННЯ

ДО МОСКВИ НА ЗАРОБІТКИ

- І де ти на мою голову взявся? І чого ото я, дурна, зголосилася, коли ти мене вперше пішов проводжати? Уже не раз кляла ту хвилину, коли подивилася у твої сірі заворожені очі. Не чоловік ти у мене, а казна-що. Саме такий час настав: усе в руки пливе, тільки клепай і ніякої тобі відповідальності. Інші гроші лопатами загрібають, мільйонерами стали, вілли набудували, на Канарах відпочивають, уже не придумають у що зодягтися і що поїсти, а ми з тобою кінці з кінцями ледь зводимо – Зіна строчила, немов з кулемета.

Була вона невисокого зросту, тонка, худорлява. Обличчя вкрите дрібними покрапинами, котрі навесні проступали чіткіше. Тоді вона ледь не кожного дня дивилася у люстерько і мало не казилася. Вуста також були тоненькі і вузенькі, неначе щілинка. Маленька кругла, немов у курки голівка, на ній лежала кругла копичка рудого волосся. Сірі з прозеленню очі, неначе полином обкладали серце Василя. У такі хвилини він нічого кращого для себе не міг придумати, як мовчечки сісти в куточку, підперти кулачком підборіддя і дивитися на дружину.

- Ну чого розсівся, як на весіллі – вона брала швабру і відро з водою, – ану посунь лапті, підлогу митиму.

А що він міг вдіяти! Хіба винний у тому, що вже кілька місяців зарплату не виплачують. А якщо й видають, то вином або горілкою. Хто б міг подумати, що доживуться до отакого! А колись же було... На меблевій фабриці працював. Прийшов сюди одразу по закінченні школи. Цвяха не вмів забити. Він чомусь у нього завше гнувся. Потрапив у науку до старого досвідченого мебляра Оксентія Демидовича. Виявився слухняним і розумним учнем. З часом освоїв справу, сам почав меблі складати. Та так, що коли старий вчитель пішов на пенсію, краще за нього на фабриці ніхто не міг скласти. На травневі і жовтневі свята на Дошці пошани був, премію виписували. А коли треба було для обкомівського начальства гарнітур скласти, директор фабрики викликав саме його. Ви вже, Василю Потаповичу, – величав по імені й по батькові, – дивіться там, щоб, як дзвін! Ми у боргу не залишимося". Василь на те тільки усміхався: „Георгійовичу, а чи було коли таке, що я вас підводив?" Директор тільки поблажливо усміхнувся: гаразд, мовляв, ідіть.

А потім все змінилося, стало з ніг на голову, так, неначе хто на людей якусь ману наслав. То було меблевих гарнітурів уден' зі свічею не знайдеш, а це понавозили з-за кордону, навіть на ринках продають. Збанкрутіла меблева фабрика, люди розбіглися, немов руді миші: хто куди. Василь влаштувався у приватний продовольчий магазин вантажником. З самого ранку до магазину привозили продукти – ковбаси, оселедці, хліб, вино, горілку, цукерки, печиво. І все це потрібно було вивантажити, занести до

магазину і дати йому лад. Спочатку ніби й нічого було. А потім за день, як наноситься, та натупається, ноги неначе гудуть, а руки, немов хто відриває. Півночі валяється в ліжку, очей не склепить. На ранок ледь задрімає, а дружина на вухо: „Вставай, п'ята ранку”. А тут ще й директор причепився, немов реп'ях. Відчув: Василь слабохарактерний, за себе не вміє постояти. Ото й поганяє, так наче він не людина, а якась тварина.

Василь нашкрябав у кишенні монети. Коли за дружиною зчинилися двері, пішла на кухню капусту смажити, перелічив гроші – дві гривні. Якраз буде на кухоль пива. Добре, що пивний бар неподалік. Оце і все, що залишилося після того, як розрахувався у магазині.

Увечері з риболовлі повернувся батько. Його сумне і невеселе обличчя цього разу, ніби прояснило:

- Знаєш, сину, що я скажу: оце сьогодні зустрівся з твоїм хрещеним, кумом Грицьком. Поговорили про се, про те. А потім він і каже: „Надумав я до Москви їхати, євромонті робити. Потрібні два компаньйони. Я йому й кажу: «Візьми і нас з Василем. Руки у нас не з сідниці виросли. Я все життя проробив маляром. Ти б зайдов та подивився, який ми вдома ремонт відгрохали. Не євро, звичайно, але і не згірш. Думаю, і там справимося». А чого тут сидіти? Як воно ні пенсії нормальної, ні зарплати. Довели, ніби ми, не люди, а якесь бидло...

Василь слухав батька немигно, тільки жадібно курив цигарку, так що аж самосад потрісував. А й справді діло говорить батько. Чому б і не поїхати?

- Ну, то як, сину, - переппитав батько. – Будемо рушати.

- Я згоден хоч і сьогодні. Тільки ж чи ось Зіна погодиться.

- Про мене-Семене, - байдуже стенула плечима Зіна, яка, виявляється, слухала всю розмову. – Мені тільки, якби заробіток мали. Діти он геть чисто обносилися: тому куртку треба купити, тому черевики. Та й самі доношуємо, що надбали за Радянської влади. Я чомусь повніти почала, одяг ніби і є, та ні в яке плаття не влажу. Інші худіють на старість, а я – навпаки.

- То не від котлет, а од лєт, - Василь намагався пожартувати.

Виrushали до Москви наступного тижня. Купили квитки у касі попереднього продажу. Потім настав цей день. Зіна їх провела, побажала щасливої дороги. Зайшли до купе. Так чисто, гарно, білі фіранки, немов острівці снігу на вікнах, на підлозі килимки лежать. Не новенькі, але чисті, так неначе хтось пилососом пройшовся. Роздяглися, повісили на вішалки одяг, зняли взуття. А тут і поїзд рушив. Василь відтулив фіранку. У вікні кукурудзяним качанчиком змахнула біла рука Зіни. Василю здалося, що в неї на очах проступили слізози. За вікном залишився залізничний вокзал, якіс дерев'яні скособочені склади, іх би давно розібрati на паливо. Та, мабуть, ніхто і не розбирає, грошей катма. Зрештою, вирвалися в поле. У купе, так, неначе аж розвиднілося, сонце досягало своїми руками-

променями. Вздовж залізничної колії виднілися ділянки, люди вибирали картоплю, мідними тазиками розляглися гарбузи. Ще якусь мить сиділи мовчки. На душі трішки було сумно і боляче. Як то їх там зустріне зореносна?

Першим обізвався кум Грицько:

- Що це ми сидимо, немов води у рот набрали? На похорони їдемо, чи що? Давайте, лишень перекусимо.

Повідкривали валізи. Дістали сало, помідори, огірки, картоплю, зварену в мундирах. Відкрили баночку консерви, шматочками нарізали ковбаску. Виставили три пляшки.

- Оце, як вип'ємо, то й до зоряної не доїдемо. Двох досить. Одну залишимо на потім, - розпорядився кум Грицько.

Випили, закусили, пішли до тамбуру покурили. Кум Грицько все розхвалював самосад свого хрецьника:

- І де це такий виростив?

- На дачі. Де б іще, - ніяково усміхався Василь.

Потім розбирали постіль. Простині не брали, були свої. Полягали спати, злегка трохи поговорили і заснули таким міцним сном, що жодного разу не просиналися. Розбудила провідниця:

- Москва! Москва! Просинайтесь. Незабаром будемо в Москві. Під'їжджаємо. Покваптеся, незабаром замкну туалет. Розпочинається санітарна зона.

Мимохіт кинули поглядом у вікно. Хмари блакитною наміткою закрили небо, дощ ледь не бризне. „Що воно за природа? – гадував Василь. – Не така, як у нас. Поле – не поле, ліс – не ліс, болото – не болото. По ньому розбрелися маленькі карликіві берізки. У них листя на деревах леді тільки почало жовтіти, а тут ніби вогнем горить. Що то, значить, північ.

У Москві, вважай, ім пощастило. Багатого і метикуватого бізнесмена, адреса якого була в кишені у кума Грицька, знайшли одразу. Познайомилися. Виявляється, були трішки земляками. Батько з Черкащини. У молоді літа служив у Москві, облюбував москвичку, одружився та й залишився тут назавше. Новоспечений бізнесмен мав природню жилку, викуповував у пенсіонерів квартири, робив перепланування, євромонт, а вже згодом перепродував тим, у кого були мішки набиті асигнаціями. Мешкали у тій квартирі, яку приводили до пуття, харчувалися за свій кошт. Добре, що з дому прихопили картоплі, сала, часнику, олії, цибулі. Решту продуктів докуповували на місцевому ринку. На газовій плиті варили і борщ, і суп, смажили картоплю. По вихідних ходили на річечку, ловили рибу, варили юшку. І за півроку заробили непогані гроши. „Тепер моя благовірна може хоч сварити не буде”, – розмірковував Василь. Кум Грицько думав інакше: „Якщо так попрацюємо років зо два, дивись, і на квартиру заробимо. Зараз у Чернігові з квартирами така оказія вийшла: чотирикімнатна не набагато дорожча за двокімнатну. Якщо дві продати та ще коштів дополучити,

то й у чотирикімнатну можна переселитися. Після різдвяних свят вирішили навідатися додому.

- Я вам, хлопці, ось що скажу, - господар наставляв перед дорогою, - не купляйте в Москві аніакісінського товару. Розумієте, ви не повинні засвітитись. Якщо шахраї і всілякі негідники побачать у вас баули, вам проходу не дадуть. Гроші додому везіть, там, на Україні, свого товару вистачить. Зараз у Москві на вокзалах стільки тієї шпани розвелося, коли дізнаються, що ви з грошима, з кишеньми повідривають.

На цьому й розійшлися. На прощання потиснули один одному руки, хлопці подякували на добром слові. „Бач, - думали, - воно і серед москвичів гарні люди трапляються”.

Прибули на вокзал. Тут з'ясувалося, на вечірній поїзд вони запізнилися. Перед цим застягли у автомобільній пробці – довгенко довелося простояти. „На Київ щойно відправився”, - мовили у довідковій службі.

Вирішили чекати наступного ранку. Притулилися на лаві в куточку – саме підвелася група молодиків і попрошукала на владивостоцький поїзд. Хлопці розіслали на лаві газету з кольоровими еротичними дівицями на обкладинці, дістали ковбаси, хлібину, пляшку.

- Э-э-э, ребята, у нас не принято здесь ужінать! – невідь-де взявся середніх літ вусатий залізничник у фірменному одязі з бойовими орденами на грудях.

Хлопці наразі замовкли, так, неначе води в рот набрали, знітилися, стenuли плечима, не знали що й робити.

- Вы можете прйти в ресторан, - змінив гнів на милість вусань. – Он только что открылся после перерыва.

- Та в нас і грошей немає, - розгублено мовив кум Грицько, так як його навчав московський хазяїн. – Ми на київський запізнилися.

- Ось і ночувати ніде, - додав Василь. – Дозвольте хоч перевечеряти.

- А что и в самом деле ночевать негде? – залізничник вхопився за ниточку розмови. – Тады этот вопрос мы по другому решим. Переночуете в поезде. Пайдемте.

Люди перезирнулися: йти, мовляв, чи ні? Хто зна що в нього на думці.

- Ах, - махнув рукою кум Грицько. – Будь що небудь. Пішли. Спочатку вони пішли через підземний перехід, потім перейшли кілька колій. І справді обіч стояв залізничний состав. Незнайомець відчинив двері одного з вагонів:

- Прахадіте!

Зайшли до першого купе. М-да, це був далеко не такий вагон, в якому вони їхали до Москви. Вікна заляпані патьоками, фіранки зіжмакані, певне, об них хтось кухля витираєв.

- Конечно, вагон – не гостініца, комфорта, увы, никакого, но вам то собственно одну ночь переночевать. Вот постель, матрац. За простыни, конечно, извините.

- Та ми сюди їхали зі своїми, - обізвався Василь. – Скільки ж це буде з нас?

Добродійник збирався, було, виходити, як його наразі перепинили:

- Та куди ж ви? У нас так не прийнято. Сідайте до нашого столу та хоч розговіємся.

- А ви, ребята, з України? По разгавору слышу. Я Київ освобождал, Дніпр форсировал. Сколько лет, а помню как севодня. Вся адежда мокрая была: гимнастёрка, шинель. Вышли, значит, на берег, с сапог воду повыливали. И хоть бы хны, потом даже не кашлянул. Вот что такое молодость.

- Ну, спасибі вам, чоловіче добрий, - кум Грицько підняв чарку. – Давайте за знайомство. Як же вас величати?

- Вообще то Ковалев наша фамилия. Георгий Александрович. По специальности железнодорожник. На пенсии давно. Но видите ли здесь немножко подрабатываю.

Їм було байдуже: підробляє він чи ні, добре хоч прихисток надав. Горілка пішла, як брехня по селу. Спочатку випили по одній, а потім по другій.

- Ладно, ребята, - обізвався вусань, - раз пашла такая п'янка, реж паследний агурац. Ви покамесь перекуріте, а я за бутылочкой сбегаю.

Як пішов то немає й немає. Десять хвилин немає, п'ятнадцять. Люди вже почали, було, хвилюватися. Коли з'являється на порозі, усміхається. З кишені дістає пляшку.

- Друга встретил, немножко пагаварили. Задержался. Ви уж извините, - виправдовувався добродійник.

За розмовами не зчулися, як і ця опустіла. Коли розставалися, вусатий незнайомець всіх трьох обійняв і міцно розцілував.

- Завтра спітє столько, сколько вам надо. Я патом прйду і закрою вагон.

Підігріті спиртним, takoю теплою і зворушливою увагою, стомлені люди одразу поснули і спали так до самісінького ранку. Василю наснилася дружина Зіна. У сні вона постала не takoю вже й сварливою, натомість ніжною і люблячою, вона перелічила гроші, поклала до комоду, а потім обняла Васю, і як той вусатий залізничник, міцно розцілувала. Куму Грицьку наснилося, що він таки, врешті-решт, придбав чотирикімнатну квартиру і тепер великою родиною до неї заселяться. Сон був настільки приємний, що кум Грицько проснувшись, ще хвилину лежав у блаженстві із заплющеними очима. Та йому наразі так запраглося до вітру, що він хутко розплющив очі. Одне око оглядало обшарпаний вагон, а ось друге, ніби злипloся, ніяк не хотіло розплющуватися. Солодко позіхнув, спочатку почухав за вухом, потім за потилицею. Хотів, було, взутися, пошарив ногами по підлозі, але черевиків не знайшов. „От, капосні, - подумав, - куди це вони поділися?” Пригнувся, помацав руками. Але взуття не було ніде. Ні його, ні Василя, ні кума Потапа.

- Хлопці! – закричав щосили, так що аж фіранка на вікні затримтіла. – Нас обікрали!

Батько з сином так зіскочили з матраців, ніби хтось поряд вистрілив з пістолета.

- Та ви, що це куме таке городите? – занепокоєно вигукнув кум Потап.

- От падлец... Ох і наволоч... Це ж треба. Вліз у душу, як бджола в мед,

- продовжував кум Грицько і кинув поглядом на голі плечики. – Бачите, одягу катма.

Василь кинувся на верхню полицю – там заховав рюкзак. Але місце було порожнє. У нього ніби в душі похололо.

- Оце заробили, так заробили, - кивав головою кум Потап.

- Ви ото, думаете, чого так з горілкою возився, - кум Грицько проводив власне розслідування. – Певне, нам клофеліну у пляшку підсипав.

- Так і сам же пив? – пішов на захист Потап.

- М-да, пить то пив, але ж і втік хутенько. Мабуть, десь також відсипається.

- Що ж маємо робити? – озвався кум Потап. – додому їхати, так чи за чий кошт і чим. Правда, добре, що хоч квітки купили.

- Квітки доведеться здати і знову повернатися до хазяїна, будемо заробляти по-новому.

Зодяглися у старий робочий одяг – обшмұльгані, вистріпані з видутими колінами штані, обляпані цементним розчином куфайки.

- Добре, що хоч це не забрав, - усміхнувся кум Грицько.

Пішли до начальника вокзалу, той направив до місцевої міліції. Їх там уважно вислухали, попрохали написати пояснення.

- Это вы не первые, - затарабанив пальцями по столу капітан міліції. – Третий, или, вернее, четвёртый случай. Мы предпринимаем все попытки, чтобы поймать этих проходимцев. Он то не сам, конечно, действует.

Однак ці слова були малою втіхою для українців.

- То що повернемся до хазяїна? – уточнив кум Грицько.

- А куди ж нам тепер, хрещений, діватися. Моя Зіна з'єсть мене несоленоого.

- М-да, синок правду каже, - мовив кум Потап. – Доведеться повернатися і заробляти по-новому.

МИХАЙЛОВІ СИНИ

Було у Михайла два сини – старшенький Микольця, молодший – Володимир. Як тільки Михайло радів їхній з’яві на світ. Особливо, коли Уляна народила первістка. Михайло тоді столячував у райагробуді. Цілій тиждень у потайній кишенні носив на роботу пляшку – замочував сина. Через два роки лелеки принесли ще одного – Володимиром назвали. Два сини у Михайла, а якісь різні вони. Старший вибехався, як соняшник серед лану – гінкий, широкий у плечах. Обличчя вилицовувате, а погляд! Як гляне, немов вогнем обпече.. „У кого він такий і вдався?” – допитувалися в Уляни. Михайло на те тільки уrudуваті вуса усміхався. Микольця за своєю атлетичною статурою був схожий на його дідуся Омеляна. Здоровий був, поки бугай по йому не походив. Порав Омелян колгоспного бугая. Завше до нього приходив в одному й тому одязі – чорний сорочці і сірих у білу смужечку штанях. Бугай таким і сприйняв Омеляна. Та одного недільного дня пішов справляти весілля. Зодягнувся по-святковому: галіфе, хромові чоботи, білу сорочку. Обідньої пори пішов погодувати бугая. Той, забачивши господаря у новому одязі, не впізнав його. Спочатку підпустив до себе, а тоді давай колошматити. Ледь у живих залишився. Нівроку виявився і Микольця. Міцний та дужий, отому бугаю, певне, роги скрутлив би.

Від дівчат віdboю не було. Упадали вони біля нього, мов ті ластівочки. Обрав Микольця дівчину аж із сусіднього села. „Свої забраковані” – глузливо усміхався. Жили рік, жили два. Дитинку прижили. Микольця такий хазяїновитий був. І корову тримали, і гусей та індиків повен двір ходив, навіть коня був завів. А потім, немов скапсанів – випивати почав. І дійшло до того, що спився геть чисто. Пив, заки не заливав ненаситну хавку. Додому спочатку приводили, потім привозили, а тоді всі гуртом ходили його розшукувати. І знаходили. Г’яній валявся у кропиві або якихось бур’янах. Брали за руки та ноги, клали в рядно отак ледь теплого і приносили додому.

Дружина терпіла-терпіла. Та одного дня терпець таки лопнув. В одну руку взяла сина, в іншу – сякі-такі пожитки, попрощалася: „Ви, тату, і ви, мамо, хороші люди. Я супроти нічого не маю. А ось із сином вашим жити не можна. Не поминайте лихом”. І пішла до свого села. Микольця ще був запріг коня, намагався підвезти. Не сіла. Отака горда була. Казали, через рік вийшла заміж. Прийняла приймака – приїжджали гуцули на заробітки.

Після цього Микольця ще дужче розпився. Роботу кинув. Пішов робити по людях. А там одна зарплата – пляшка. Як нап’ється, було, та прийде додому – ні матері, ні батьку спокою не давав. Мати терпіла-терпіла таку наругу, та й не витримала – утопилася у ставку. Батька один раз так побив, що бідолаха півтора роки провалається у лікарні. Повернувшись додому – труп – не труп, жилець – не жилець. Люди казали: лежачий труп. Тільки після цього трохи розвиднілося в очах Микольці. Пішов на роботу – влаштувався

кочегаром. Опалював магазини, школу і дитячий садок. Трохи менше пити почав. Старенькому їсти варив, прав одяг. Михайло все було не нахвалиться: „Син неначе переродився”.

Меншенький Володимир - повна протилежність Микольці – невисокого зросту, русявий, волосся з кучериками. Обличчя вкрите вкрапинками. Так ніби їх не одні батьки народили. Спробував, було одружитися, так жодна дівка не захотіла з ним стояти, одразу накидала прив'язь на хвіртку. Михайло бачив: Володька переживає,ходить сам не свій, але зарадити нічим не міг. „Не бери до серця, синок, - тільки й міг, що розрадити, - ще знайдеш ярмо. Якби тільки шия витримала”. Єдине, що ріднило братів – любов до горілки. Володимир, як і Микольця, любив частенько заглядати у дно чарки.

Брати між собою ворогували. Володимирові частенько перепадало од Миколи. Один раз так бив, може і вбив би, якби сусіди не заступилися. Микольця жив з батьком у хаті, не раз повторював: „Це моя батьківщина”. Володимир мешкав у літній кухні. Сам її топив, сам варив собі їсти, сам одяг прав.

Цього разу Микольці довго не було. Батько занепокоївся: „Ну достеменно на пробку наскочив. Це буде мені, як прийде”. Лежав незворушно. Лікарі знайшли цукровий діабет та ще достобіса всяких болячок. У тілі розплি�валася кволість, нестерпно боліли ноги. Лежав і слухав гучномовець. Правда, то все говорило та говорило, а це раптом грatti почало. Все музика якась та музика. Ну якби ще гітара, а чи гармонія – півбіди. А то все піаніно, чи може, фортепіано. Михайло в ньому не дуже розбирався. Тільки не грає, а так наче голосить за покійником. Підвівся на лікті, вимкнув гучномовець. Взяв до рук районну газету, зодягнув окуляри. Почав читати вже втретє. Клацнула клямка в сінешніх дверях. „О-о-о, синок іде!” – зраділо вигукнув Михайло. Микольця, похитуючись, ледь переступив поріг.

- Синку, а не подав би ти мені пігулки. І водички трохи. Щось так у грудях пече.

- А-а-а пігулки тобі! – важкий кулак опустився на груди. – Краще б ти крові гарячої випив. Скільки ти з мене віжки сукатимеш? Ось тобі, - вдруге вдарив батька в груди. Та чи замовкнеш ти нарешті, чи перестанеш коли хавкати? Розпустив ханьки далі нікуди.

Куди бив уже й не пам'ятає. Прийшла певність лише тоді, як відчув: стомився. Не роздягаючись, впав на диван. Заснув одразу і спав, немов убитий. Проснувся лише під ранок. Сів на диван. Нило все тіло, гореніло на душі. Розчепіреними пальцями заліз у густе смолянисте волосся. Раптом його так ніби ґедзь укусив. Хвацько підвівся, підійшов до батька. У засновану павутинням стелю дивилися байдужі, скляні очі. Прихилив голову до грудей. Перед ним лежав бездиханий труп.

- Тату! – вигукнув несамовито, задибуляв по хаті.

Впав на диван і жалібно заплакав. Зрештою, підвівся, поголився, дістав

з горішньої полички серванта гроші. Перерахував і пішов на рейсовий автобус.

- Куди це ти, Микольцю? – перехилилася через тин сусідка.
- З'їжджу до райцентру на ринок. Може, костюм куплю.
- Невже одружуватися зібрався?
- Та що ви, бабусю, таке притяли. Одружуватися, - перекривив Микольця.
- Може помру, то щоб костюм був. Аби не ховали у якісь халаміді. Обсміють, скажуть: п'яница.
- Це ж ти, сину, ще й до пенсії не дотягнув?
- А ні. Небагатечко й залишилося.
- Рано про смерть думати, - обізвалася бабуся. – Це ж хай уже мені. Так на часі.

Вечірнім рейсом Микола повернувся додому. Дістав з валізи костюм. Воно хоч і дешевенький, проте гарно зшитий. Приміряв. Подивився у люстерько. Сидів на ньому не халабудисто, а так наче мірку перед цим брали. Потім зняв, ще раз обдивився і поклав на диван. Поряд поклав рушники і хустини. На етажерці дістав запилений зошит, струсив куряву, вирвав листочек, почав писати. Олівець ніяк не слухався у тремтячих руках і невзабарі зламався. Порився у шухляді, дістав ручку. На якусь мить задумався, потім на листочку, розкresленому у квадратики, вивів каліграфічним почерком – почерк у Микольці був найкращий у класі. „Я здійснив найтяжчий гріх на світі. Прощення мені немає. П'яним побив батька, який помер від побоїв. Прошу поховайте його. Батьку і матері поставте пам'ятники. Мене ж поряд не ховайте. Зарийте, як погану собаку”. Потім підвів голову, щось подумав, хотів було, ще щось дописати, але поставив дату і підпис.

Вийшов на подвір'я. Промерзлий вечір тремтів осиковим листям і на оголені плечі силкувався накинуті темну сірячину. У хліві на бантині висіли носилки, якими носили сіно з берега. Відв'язав мотузок. Поплуганився у вишневий садок, геть чисто зарослий хабазами. Довкіл зависла в'язка тиша, лише з хліва крізь шпарку доносився шурхіт – миша качала і гризла на горищі кукурудзяний качан. Пахло вільгістю. Мотузок перекинув через зчорнілу від мокроти гілку, зробив петлю, простромив у неї голову. Різким ударом збив колоду, на якій стояв. Мертвє тіло з головою, схиленою набік, ще якусь мить хилиталося, немов маятник, зрештою, зупинилося. Жовтий листок безгучно відірвався і впав під обвислі ноги.

Наступного дня тіло старого Михайла доставили до районного моргу. Лікарі констатували: батько помер своєю смертю. Через серцевий напад.

ПЕРУ ВІТАЛІЯ ЛЕУСА НАЛЕЖАТЬ:

„Час народжувати синів.” Повість, оповідання. Київ: „Радянський письменник”, 1989.

„Чернігів. Погляд через століття.” Історико-краєзнавчі нариси. Київ: „Мистецтво”, 1990.

„Вбивцю назве суд”, „Вогонь запалюють від вогню.” Повісті. Чернігів: Редакційно-видавничий відділ обласного управління по пресі, 1992.

„Зцілю тебе словом.” Нариси. Чернігів: Обласна організація Спілки журналістів України, 1992.

„Дегустація”, „Солоні вуста.” Повісті, оповідання. Чернігів: Редакційно-видавничий відділ обласного управління по пресі, 1993.

„Дами запрошують кавалерів”, „Заговори до мене піснею.” Повісті, оповідання. Чернігів: Редакційно-видавничий відділ обласного управління по пресі, 1993.

„З мертвих воскрес.” Повість, оповідання. Київ: „Український письменник”, 1994.

„Справа нумізмата.” Повість. Київ, 1995.

„Два снаряди в одне місце не лягають.” Роман у трьох частинах. Київ: „Бібліотека українця”, 1998.

„Візьму твій біль.” Нариси. Чернігів: Редакційно-видавничий комплекс „Деснянська правда”, 1999.

„Вікно у травневий сад.” Оповідання, казки. Київ, 1999.

„Суди його Бог.” Повість, оповідання. Київ: „Бібліотека українця”, 2000.

„Трезор.” Оповідання. Київ: „Рада”, 2001.

„Такі солоні солодкі вуста.” Роман. Чернігів: КП „Видавництво Чернігівські обереги”, 2002.

„До пекла – по трупах.” Повість. Київ: „Рада”, 2003.

„Сину, сину, сину, ангел мій, або З матір'ю наодинці.” Повість. Чернігів: КП „Видавництво Чернігівські обереги”, 2003.

„Прилітайте навесні, лелеченьки.” Оповідання, казки. Чернігів: КП „Видавництво Чернігівські обереги”, 2004.

„Смертельний візит.” Повість. Чернігів: КП „Видавництво Чернігівські обереги”, 2004.

„Визначенено з неба.” Нариси. Чернігів: КП „Видавництво Чернігівські обереги”, 2004.

„Гніздо бандита, або Нитки одного клубка.” Роман. Чернігів: КП „Видавництво Чернігівські обереги”, 2004.

„Жива вода.” Нариси. Чернігів: КП „Видавництво Чернігівські обереги”, 2004.

„Шлях довжиною у 40 років.” Нариси. Чернігів: КП „Видавництво Чернігівські обереги”, 2004.

„Альфа і омега.” Повість. Чернігів: КП „Видавництво Чернігівські обереги”, 2005.

„Фатальний будинок.” „Черняхівськ не відповідає.” Повісті. Чернігів: КП „Видавництво Чернігівські обереги”, 2005.

„Сильніші за метал.” Нарис. Чернігів: КП „Видавництво Чернігівські обереги”, 2005.

„М’яч – на центр.” Нарис. Ніжин. ТОВ „Видавництво „Аспект-Поліграф”, 2005.

„Влучність і грація, швидкість і комбінація.” Нарис. Ніжин: ТОВ „Видавництво „Аспект-Поліграф”, 2006.

Вибрані детективні твори („Справа нумізматі”, „Вбивцю назве суд”, „Смертельний візит”. Том 1). Повісті. Ніжин: ТОВ „Видавництво „Аспект-Поліграф”, 2006.

Вибрані детективні твори („Гніздо бандита, або Нитки одного клубка”, „Черняхівськ не відповідає”, „Альфа і омега”. Том 2). Повісті. Ніжин: ТОВ „Видавництво „Аспект-Поліграф”, 2006.

Вибрані детективні твори („Полювання на самотніх людей”, „Дорога за грата”, „Я не хотіла тебе вбивати, мамо”, „Фатальний будинок”. Том 3). Повісті. Ніжин: ТОВ „Видавництво „Аспект-Поліграф”, 2007.

Вибрані детективні твори („Сексрабіні”, „Глухий кут”, „І у вбивць прокидається совість”. Том 4). Повісті, оповідання. Ніжин. ТОВ „Видавництво „Аспект-Поліграф”, 2007.

„Подвиг не підвладний часові.” Документальна повість у двох частинах. Ніжин. ТОВ „Видавництво „Аспект-Поліграф”, 2007.

„Соподка „Стріла”. Нарис. Ніжин: ТОВ „Видавництво „Аспект-Поліграф”, 2007.

ЗМІСТ

Сексрабині. Повісті	3
Глухий кут	87
I у вбивць прокидається совість	111
До Москви на заробітки. Оповідання	133
Михайлівські сини	140

Літературно-художнє видання
ЛЕУС Віталій Миколайович

Багатотомне видання

Том 4

СЕКСРАБИНІ ГЛУХИЙ КУТ

І У ВБИВЦЬ ПРОКИДАЄТЬСЯ СОВІСТЬ

Повісті, оповідання

Автор проекту

Віталій Леус

Редактор

Сергій Дзюба

Рецензент

Володимир Сапон

Коректор

Віталій Леус

Технічний редактор

Олена Василенко

Комп'ютерний набір

Олена Савченко

Верстка

Сергій Єрмоленко

Здано на виробництво

Підписано до друку

10.05.2007

28.07.2007

Формат 60x84/16

Папір офсетний

Гарнітура arial

Друк офсетний

Ум. друк. арк.

Обл.-вид. арк.

Наклад 500 прим.

Ціна вільна. Зам.

Видання та друк з готових оригінал-макетів у

ТОВ „Видавництво „Аспект-Поліграф”.

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру

суб'єктів видавничої справи

ДК №115 від 12.11.2002р.

16610, Чернігівська область, м. Ніжин, вул. Шевченка, 109-А

Факс /04631/ 3-11-08; тел. /04631/ 3-18-03, 3-12-84

e-mail: aspect @ne.cg.uktel.net

АВТОР СКЛАДАЄ ЩИРУ ПОДЯКУ:

Віталію Олександровичу ТРЕЙТЯКУ,
Генеральному директору Чернігівського ТОВ
„Український кардан”;

Голові Чернігівської державної районної
адміністрації;

Сергію Анатолійовичу БАТРАКУ,
Голові Борзнянської державної районної
адміністрації;

Відповідальним працівникам Чернігівського
обласного
відділення партії Регіонів;

Директору ВАТ «Квартал Будінвест»
Сергію Івановичу ЛАЗЬКУ,
які надали фінансову
допомогу у виданні цієї книжки.

Добра Вам і здоров'я!